KOMISJA
EUROPEJSKA

Strasburg, dnia 8.3.2022 r.
COM(2022) 105 final

2022/0066 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

{SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} - {SWD(2022) 61 final} -
{SWD(2022) 62 final} - {SWD(2022) 63 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny wniosku

Niniejszy wniosek ma na celu **skuteczne zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w całej UE**. W tym celu we wniosku proponuje się przyjęcie środków w następujących obszarach: kryminalizacji odpowiednich przestępstw i karania za nie; ochrony ofiar i dostępu do wymiaru sprawiedliwości; wsparcia dla ofiar; zapobiegania przemocy wobec kobiet; koordynacji i współpracy.

Przemoc wobec kobiet jest przemocą ze względu na płeć skierowaną przeciwko kobiecie, dlatego że jest ona kobietą, lub dotykającą kobiety w nieproporcjonalnie dużym stopniu. Obejmuje ona wszelkie akty przemocy ze względu na płeć, które powodują lub mogą powodować fizyczne, seksualne, psychologiczne lub ekonomiczne szkody lub cierpienie kobiet, w tym również groźby takich aktów. Zaliczają się do nich takie przestępstwa, jak: przemoc seksualna, w tym zgwałcenie, okaleczanie żeńskich narządów płciowych, przymusowe małżeństwo, przymusowa aborcja lub sterylizacja, handel ludźmi w celu wykorzystywania seksualnego, uporczywe nękanie, molestowanie seksualne, kobietobójstwo, nawoływanie do nienawiści i przestępstw ze względu na płeć oraz różne formy przemocy w sieci („cyberprzemocy"), w tym udostępnianie treści intymnych bez zgody lub manipulowanie nimi, cyberstalking i cybernękanie. Przyczyną takiej przemocy jest zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn, które jest przejawem strukturalnej dyskryminacji kobiet. **Przemoc domowa** jest formą przemocy wobec kobiet, ponieważ w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotyka kobiety. Występuje w rodzinie lub gospodarstwie domowym bez względu na biologiczne lub prawne więzi rodzinne, czy to między partnerami, czy między innymi członkami rodziny, w tym między rodzicami a dziećmi. Kobiety nieproporcjonalnie częściej padają ofiarami obu tych form przemocy ze względu na leżące u ich podstaw wzorce przymusu, władzy lub kontroli. Każdy jednak może być potencjalną ofiarą takiej przemocy niezależnie od płci metrykalnej lub społeczno-kulturowej. Przemoc domowa może dotyczyć wszystkich ludzi, w tym mężczyzn, osób młodszych lub starszych, dzieci i osób LGBTIQ[1].

Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa to kwestie prawa karnego, naruszenia praw człowieka i formy dyskryminacji. Zwalczanie tych zjawisk jest częścią działań Komisji Europejskiej mających na celu ochronę podstawowych wartości UE i zapewnienie przestrzegania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej[2].

Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa są powszechne w całej UE – szacuje się, że dotykają **jedną trzecią kobiet w UE**. Jeżeli wziąć pod uwagę konkretne rodzaje przemocy, w 2014 r. co dziesiąta kobieta zgłosiła, że padła ofiarą przemocy seksualnej, a co dwudziestą zgwałcono. Co najmniej jedna na pięć kobiet doświadczyła przemocy domowej[3]. Równie

---

1 Lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe, interseksualne i *queer*.

2 Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa mogą naruszać wiele praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Prawa te obejmują godność człowieka (art. 1), prawo do życia (art. 2), zakaz tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania (art. 4), prawo do wolności od dyskryminacji, w tym ze względu na płeć (art. 21), oraz prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości (art. 47).

3 Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), *Violence against women: an EU-wide survey. Main results report* [Przemoc wobec kobiet. Badanie na poziomie Unii Europejskiej. Sprawozdanie podsumowujące najważniejsze wyniki], 2014. Badanie FRA dotyczące przemocy wobec kobiet przeprowadzono na podstawie wywiadów bezpośrednich z 42 tys. kobiet z całej UE. Jest to najbardziej kompleksowe na całym świecie badanie na temat doświadczeń kobiet związanych z przemocą.

częsta jest cyberprzemoc: szacuje się, że w 2020 r. co druga młoda kobieta doświadczyła cyberprzemocy ze względu na płeć[4]. Ogólnie kobiety częściej doświadczają cyberprzemocy ze względu na płeć metrykalną lub społeczno-kulturową, w szczególności cyberprzemocy seksualnej. W internecie kobiety systematycznie stają się celem ataków ze strony brutalnych prawicowych ugrupowań ekstremistycznych i grup terrorystycznych, które chcą szerzyć nienawiść wobec nich. Na przykład tak zwany ruch „inceli", tj. żyjących w mimowolnym celibacie (ang. *involuntarily celibate*), podżega do przemocy wobec kobiet w internecie i przedstawia taką przemoc jako czyny heroiczne. Cyberprzemoc dotyka w szczególności kobiety aktywne w życiu publicznym, takie jak polityczki, dziennikarki i obrończynie praw człowieka. Może to skutkować uciszaniem kobiet, utrudnianiem ich uczestniczenia w życiu społecznym i podważaniem zasady demokracji zapisanej w Traktacie o Unii Europejskiej.

Kobiety doświadczają również przemocy w miejscu pracy: około jedna trzecia kobiet w UE, które doświadczyły molestowania seksualnego, spotkała się z nim w pracy.

W wytycznych politycznych przewodniczącej Ursuli von der Leyen podkreślono, że jednym z kluczowych priorytetów Komisji jest zapobieganie przemocy wobec kobiet i zwalczanie jej, ochrona ofiar oraz karanie przestępców. W strategii na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025[5] zapowiedziano środki UE mające na celu zapobieganie tym formom przemocy, ochronę ofiar, ściganie przestępców oraz na wdrażanie powiązanych kompleksowych i skoordynowanych polityk. W planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych potwierdzono zobowiązanie do zwalczania przemocy ze względu na płeć i zaproponowano w tym celu stosowne przepisy[6].

Parlament Europejski wielokrotnie wzywał Komisję do zaproponowania przepisów dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz cyberprzemocy ze względu na płeć. Parlament przyjął ostatnio dwa sprawozdania ustawodawcze z własnej inicjatywy na podstawie art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w których zwrócił się do Komisji[7] o przedłożenie wniosków dotyczących zwalczania przemocy i cyberprzemocy ze względu na płeć[8] oraz dodanie przemocy ze względu na płeć jako nowej dziedziny przestępczości wymienionej w art. 83 ust. 1 TFUE[9].

- **Cele wniosku**

Celem niniejszego wniosku jest zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa i pełne korzystanie z praw podstawowych w Unii, w tym prawa do równego traktowania i niedyskryminacji kobiet i mężczyzn. Wniosek przyczynia się zatem do ustanowienia **przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (tytuł V TFUE)**. Aby osiągnąć te cele, wniosek:

- zwiększa skuteczność obecnych instrumentów prawnych UE w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;

---

4 Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego (EPRS), Combating gender-based violence: Cyberviolence, European added value assessment [Zwalczanie przemocy ze względu na płeć: Cyberprzemoc, ocena europejskiej wartości dodanej], 2021.

5 COM(2020) 152 final.

6 COM(2021) 102 final.

7 W związku z art. 225 TFUE.

8 Rezolucja z dnia 14 grudnia 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie zwalczania przemocy ze względu na płeć: cyberprzemoc (2020/2035(INL)).

9 Rezolucja z dnia 16 września 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie uznania przemocy ze względu na płeć za nową dziedzinę przestępczości wśród wymienionych w art. 83 ust. 1 TFUE (2021/2035(INL)).

- prowadzi do pozytywnej konwergencji i niweluje luki w zakresie ochrony, dostępu do wymiaru sprawiedliwości, wsparcia, zapobiegania i koordynacji, a także współpracy; oraz
- służy dostosowaniu prawa Unii do ustalonych norm międzynarodowych.

We wniosku kryminalizuje się niektóre formy przemocy, które w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotykają kobiety, oraz zwiększa się prawa ofiar, wykorzystując istniejące podstawy prawne określone w art. 82 ust. 2 i art. 83 ust. 1 TFUE. Dzięki temu wniosek zapewnia skuteczne ściganie takich przestępstw i przyczynia się do eliminacji przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz do lepszego wspierania i ochrony ofiar. Przez zwiększenie zaufania do systemów sądowych innych państw członkowskich wniosek przyczyni się do wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń w sprawach karnych oraz usprawni współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych.

Ważnym punktem odniesienia dla wniosku jest Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej („**konwencja stambulska**”)[10] z 2014 r. Konwencja stambulska jest najobszerniejszym dokumentem ustanawiającym ramy międzynarodowe ukierunkowane na kompleksowe rozwiązanie problemu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Niniejszy wniosek służy osiągnięciu celów konwencji w ramach kompetencji UE przez uzupełnienie istniejącego dorobku prawnego UE i przepisów krajowych państw członkowskich w dziedzinach objętych konwencją. Podjęcie działań jest konieczne zarówno w państwach członkowskich, które ratyfikowały konwencję stambulską, jak i w tych, które tego nie uczyniły[11]. W ramach prac przygotowawczych stwierdzono potrzebę podjęcia działań w obszarach dostępu do wymiaru sprawiedliwości, w tym minimalnych zasad dotyczących definicji, sankcji odnoszących się do niektórych przestępstw, praw ofiar i ochrony ofiar w związku z postępowaniem karnym, specjalistycznego wsparcia dla ofiar, zapobiegania takiej przemocy oraz zapewnienia ściślejszej koordynacji i współpracy na szczeblu unijnym i krajowym. Odpowiednie normy UE są rozproszone w szeregu instrumentów prawnych i nie doprowadziły do skutecznego monitorowania i egzekwowania. Chociaż działania na szczeblu krajowym podjęto głównie w związku z konwencją stambulską, monitorowanie jej wdrażania[12] pokazuje, że nadal istnieją luki. Biorąc pod uwagę sposób, w jaki przemoc wobec kobiet i przemoc domowa ewoluowały w ostatnich dziesięcioleciach, występowanie tego rodzaju przestępstwa prawdopodobnie nie ulegnie znacznemu ograniczeniu bez dodatkowych działań UE.

Ponadto w niniejszym wniosku uwzględnia się nowe zjawiska takie jak **cyberprzemoc wobec kobiet**, której nie uwzględniono w wyraźny sposób w konwencji stambulskiej. Cyberprzemoc nasila się w wyniku intensywniejszego korzystania z internetu i narzędzi informatycznych. Często jest rozszerzeniem przemocy, której ofiary doświadczają poza internetem. Pomimo powszechnego występowania cyberprzemocy regulacje są jak dotąd bardzo fragmentaryczne, a zarówno na szczeblu UE, jak i na poziomie państw członkowskich stwierdzono istotne luki prawne.

---

[10] Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Seria Traktatów Rady Europy nr 210), COM(2016) 111.

[11] Państwa członkowskie, które nie ratyfikowały konwencji stambulskiej, to BG, CZ, HU, LT, LV i SK.

[12] Zob. horyzontalny śródokresowy przegląd Grupy Ekspertów do spraw Przeciwdziałania Przemocy wobec Kobiet i Przemocy Domowej (GREVIO), ogólne sprawozdania oceniające dostępne pod adresem: https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/mid-term-horizontal-review-provides-a-panoramic-view-of-the-implementation-of-the-istanbul-convention.

Obecnie żaden z istniejących aktów prawnych UE nie odnosi się w sposób kompleksowy do przemocy wobec kobiet ani przemocy domowej. Niniejsza dyrektywa będzie pierwszym **aktem dotyczącym konkretnie tego rodzaju przemocy**. Środki opierają się na **zaleceniach** Grupy Ekspertów do spraw Przeciwdziałania Przemocy wobec Kobiet i Przemocy Domowej (GREVIO)[13], niezależnego organu eksperckiego odpowiedzialnego za monitorowanie wdrażania konwencji stambulskiej. Uwzględniono w nich również zalecenia międzynarodowych ekspertów i organów zajmujących się tą dziedziną, w tym pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych, oraz ich rozważania na temat uznanych na szczeblu międzynarodowym dobrych praktyk w walce z przemocą wobec kobiet i przemocą domową. W ukierunkowanych środkach dotyczących przestępstw oraz praw ofiar określono **minimalne zasady, które umożliwiają państwom członkowskim ustanowienie bardziej rygorystycznych standardów** i dają im **elastyczność**, jeżeli chodzi o uwzględnianie sytuacji poszczególnych krajów.

Zaproponowano w szczególności następujące środki:

– **kryminalizację niektórych form przemocy**, które w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotykają kobiety i które nie są w wystarczającym stopniu zwalczane na szczeblu krajowym, a wchodzą w zakres kompetencji UE z punktu widzenia istniejących podstaw prawnych. Dotyczy to **kryminalizacji zgwałcenia ze względu na brak zgody** (w niektórych państwach członkowskich wymagane jest użycie siły lub groźby), **okaleczania żeńskich narządów płciowych** oraz **niektórych form cyberprzemocy**;

– **zwiększenie dostępu ofiar do wymiaru sprawiedliwości oraz wzmocnienie ich praw do odpowiedniej ochrony** bezpośrednio odpowiadającej szczególnym potrzebom ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Środki takie obejmują:

  – zapewnienie odpowiedniego przygotowania organów do zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;

  – zapewnienie traktowania ofiar przez organy krajowe w sposób uwzględniający aspekt płci;

  – zapewnienie indywidualnej oceny potrzeb w zakresie ochrony i wsparcia dostosowanego do szczególnych potrzeb ofiar przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej;

  – zapewnienie szczególnych zabezpieczeń dla dzieci będących ofiarami przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej;

  – zapewnienie ochrony za pomocą nakazów doraźnych i nakazów ochrony;

  – zapewnienie ofiarom możliwości skutecznego dochodzenia odszkodowania od sprawcy;

  – zapewnienie usuwania treści internetowych związanych z przestępstwami cyberprzemocy oraz możliwości dochodzenia odszkodowania na drodze sądowej przez poszkodowanych; oraz

  – utworzenie organów rządowych, które udzielają pomocy ofiarom, doradzają im i reprezentują je w postępowaniach sądowych w sprawach dotyczących przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej;

[13] Zob. przypis 9 powyżej.

– zapewnianie **ofiarom wsparcia** dostosowanego do szczególnych potrzeb ofiar przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej. Obejmuje to wsparcie specjalne w przypadkach przemocy seksualnej i okaleczania żeńskich narządów płciowych, dostęp do krajowych telefonów zaufania, poprawę dostępności schronisk oraz kompleksowe wsparcie dla ofiar molestowania seksualnego w miejscu pracy, jak również ukierunkowane wsparcie dla ofiar o szczególnych potrzebach i dla grup ryzyka, w tym kobiet uciekających przed konfliktami zbrojnymi;

– **zapobieganie** przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w tym przez działania podnoszące świadomość, szkolenie specjalistów, którzy mogą mieć kontakt z ofiarami, oraz pracę z przestępcami;

– **zwiększenie koordynacji i intensyfikacja współpracy na szczeblu krajowym i unijnym** przez zapewnienie podejścia wielopodmiotowego i usprawnienie gromadzenia danych na temat przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Żaden szczególny instrument prawny UE nie dotyczy konkretnie przemocy wobec kobiet ani przemocy domowej. Istnieje jednak szereg instrumentów prawnych UE, które są istotne dla ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Ustanawiają one bowiem albo ogólne zasady mające zastosowanie również do tej kategorii ofiar, albo szczegółowe przepisy dotyczące niektórych form takiej przemocy. Poniżej wymieniono najistotniejsze z nich:

– **dyrektywa 2012/29/UE** („dyrektywa o prawach ofiar”)[14]:

Dyrektywa o prawach ofiar ma zastosowanie do wszystkich ofiar przestępstw. Ustanowiono w niej normy minimalne w zakresie praw, ochrony i wsparcia dla ofiar przestępstw w UE. Odnosi się również do ofiar przemocy ze względu na płeć, ofiar przemocy seksualnej i ofiar przemocy w bliskich związkach. W dyrektywie tej nie określono jednak szczegółowych przepisów dotyczących ofiar tego rodzaju przestępstw. Niniejszy wniosek uzupełnia przepisy dyrektywy o prawach ofiar, aby uwzględnić szczególne potrzeby ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Poza konkretniejszymi środkami objętymi niniejszym wnioskiem ofiary będą nadal korzystać z ogólnych przepisów dyrektywy o prawach ofiar;

– **dyrektywa 2011/99/UE**(„dyrektywa w sprawie europejskiego nakazu ochrony”)[15] i **rozporządzenie (UE) nr 606/2013** („rozporządzenie w sprawie wzajemnego uznawania”)[16] – przepisy UE dotyczące europejskich nakazów ochrony:

oba te instrumenty umożliwiają transgraniczne uznawanie nakazów ochrony wydanych na podstawie prawa krajowego. W obecnej inicjatywie wymaga się, aby państwa członkowskie przewidziały w swoich przepisach krajowych nakazy doraźne i nakazy ochrony, zapewniając tym samym podstawę stosowania dyrektywy w sprawie europejskiego nakazu ochrony i rozporządzenia w sprawie wzajemnego uznawania;

---

14 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW, Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57.

15 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony, Dz.U. L 338 z 21.12.2011, s. 2.

16 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych, Dz.U. L 181 z 29.6.2013, s. 4.

– **dyrektywa 2011/93/UE** („dyrektywa w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych”)[17] i **dyrektywa 2011/36/UE** („dyrektywa w sprawie zwalczania handlu ludźmi”)[18]:

W dyrektywach w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych i w sprawie zwalczania handlu ludźmi przewidziano środki służące zapobieganiu, ochronie, wsparciu i dostępowi do wymiaru sprawiedliwości przeznaczone dla określonych kategorii ofiar, mianowicie dzieci będących ofiarami niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego oraz pornografii dziecięcej, jak również ofiar handlu ludźmi. Zawarte w tych bardziej szczegółowych dyrektywach standardy kryminalizacji takiej przemocy i odpowiednie sankcje będą nadal obowiązywać. Dyrektywa w sprawie zwalczania handlu ludźmi dotyczy walki z handlem ludźmi w celu wykorzystywania seksualnego. Jest ona obecnie poddawana przeglądowi pod kątem oceny ewentualnej potrzeby wprowadzenia w niej zmian w przyszłości, z uwzględnieniem kryminalizacji na szczeblu UE i odpowiednich kar wprowadzonych niniejszą dyrektywą.

Dyrektywa w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych będzie nadal miała zastosowanie do tego procederu. Art. 24 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej stanowi, że dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra, oraz że we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, zarówno podejmowanych przez władze publiczne, jak i instytucje prywatne, należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka. Oczywiste jest, że ochrona wynikająca ze szczególnych uregulowań dotyczących kryminalizacji zgwałcenia na podstawie pojęcia zgody powinna zostać rozszerzona również na dzieci, o ile są one w stanie wyrazić zgodę w sposób ważny. Zależy to od wieku przyzwolenia, który jest regulowany na szczeblu krajowym i różni się w poszczególnych państwach członkowskich. Biorąc pod uwagę, że dyrektywa w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych stanowi już specjalne ramy w odniesieniu do wszystkich dzieci, niniejszy wniosek służy wprowadzeniu niezbędnych zmian w celu zapewnienia spójności przez ukierunkowaną zmianę tej dyrektywy. Modyfikacja ta obejmuje wprowadzenie penetracji jako kolejnej okoliczności obciążającej oraz pojęcia braku zgody w przypadku dzieci powyżej wieku przyzwolenia. Równolegle dyrektywa w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych również jest poddawana ocenie, czego efektem może być przedstawienie w 2023 r. wniosku dotyczącego jej przekształcenia. Będzie to okazja do zapewnienia ogólnej spójności specjalnych ram ochrony dzieci przed wszelkimi formami niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego z obecnym wnioskiem.

Zawarte w niniejszym wniosku przepisy dotyczące praw, ochrony i wsparcia ofiar oraz zapobiegania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (rozdziały 3–5) będą obowiązywać również w przypadku ofiar wchodzących w zakres stosowania dyrektywy w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz

[17] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW, Dz.U. L 335 z 17.12.2011, s. 1.

[18] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1.

dyrektywy w sprawie zwalczania handlu ludźmi, jeżeli takie czyny będą klasyfikowane również jako stanowiące przemoc wobec kobiet lub przemoc domową;

– **dyrektywa Rady 2004/80/WE** („dyrektywa w sprawie kompensaty”)[19]:

Dyrektywa w sprawie kompensaty umożliwia osobom, które padły ofiarą umyślnego przestępstwa z użyciem przemocy, ubieganie się o kompensatę od państwa. Omawiana inicjatywa służy dodatkowemu poszerzeniu praw ofiar do dostępu do kompensaty dzięki wzmocnieniu prawa do dochodzenia kompensaty od sprawcy, w tym przez ustanowienie norm minimalnych dotyczących przyznawania takiej kompensaty;

– **dyrektywy w sprawie równości płci**[20] stanowią, że molestowanie ze względu na płeć i molestowanie seksualne w miejscu pracy oraz w dziedzinie dostępu do towarów i usług są sprzeczne z zasadą równego traktowania kobiet i mężczyzn. W dyrektywach tych zobowiązano państwa członkowskie do zakazania takiego postępowania, zapewnienia środków zaradczych (w tym kompensaty) oraz ustanowienia skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji. Niniejsza dyrektywa uzupełnia te instrumenty przez ustanowienie norm minimalnych w zakresie wsparcia ofiar takiego molestowania i dostępu tych ofiar do wymiaru sprawiedliwości;

– **wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych** („akt o usługach cyfrowych”)[21]: celem wniosku dotyczącego aktu o usługach cyfrowych jest ochrona praw podstawowych w internecie i przeciwdziałanie zagrożeniom w przestrzeni internetowej, w tym zagrożeniom dla bezpieczeństwa kobiet w internecie. We wniosku dotyczącym aktu o usługach cyfrowych określono horyzontalne ramy nadzoru regulacyjnego, rozliczalności i przejrzystości dostawców usług online. Niniejszy wniosek zwiększa skuteczność aktu o usługach cyfrowych w dwóch kluczowych aspektach:

  – akt o usługach cyfrowych określa obowiązki w zakresie należytej staranności spoczywające na niektórych dostawcach usług pośrednich i dotyczące zwalczania nielegalnych treści w internecie. Nie zawiera on sformułowanej na szczeblu UE definicji tego, co stanowi takie nielegalne treści. Niniejszy wniosek uzupełnia wniosek dotyczący aktu o usługach cyfrowych dzięki uwzględnieniu norm minimalnych dotyczących przestępstw cyberprzemocy;

  – w niniejszym wniosku zapewnia się, aby krajowe organy sądowe były uprawnione do wydawania dostawcom usług pośrednich nakazów podjęcia

---

19 Dyrektywa Rady 2004/80/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. odnosząca się do kompensaty dla ofiar przestępstw, Dz.U. L 261 z 6.8.2004, s. 15.

20 Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37); dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przeredagowana) (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/41/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz uchylająca dyrektywę Rady 86/613/EWG (Dz.U. L 180 z 15.7.2010, s. 1).

21 Komisja Europejska, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE, COM(2020) 825 final, 15 grudnia 2020 r.

działań przeciwko określonym rodzajom nielegalnych treści stanowiących cyberprzemoc, objętych niniejszym wnioskiem.

– **Wniosek dotyczący przystąpienia do konwencji stambulskiej**

W 2016 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący przystąpienia UE do konwencji stambulskiej[22], po czym w 2017 r. Komisja i prezydencja Rady podpisały konwencję w imieniu UE. Proces przystąpienia UE do konwencji nie został do tej pory zakończony, ponieważ Rada nie przyjęła jeszcze ostatecznej decyzji w sprawie zawarcia konwencji. Zakończenie procesu przystąpienia UE do konwencji nadal jest dla Komisji priorytetem. Środki przewidziane w niniejszym wniosku służą osiągnięciu celów konwencji w obszarach kompetencji UE, poprawiając w ten sposób ochronę wynikającą z konwencji. Po przystąpieniu UE do konwencji omawiana inicjatywa będzie polegała na wdrażaniu konwencji w tych obszarach.

Komisja oceniła wszystkie instrumenty prawne UE mające znaczenie dla zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz dla praw ofiar pod kątem celów niniejszego wniosku. Przygotowując ten wniosek, Komisja wzięła pod uwagę wyniki tej oceny (zob. załącznik 8 do sprawozdania z oceny skutków). W związku z tym niniejszy wniosek jest spójny z odpowiednimi przepisami obowiązującego prawodawstwa UE.

• **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejszy wniosek jest zgodny z celami Traktatu dotyczącymi zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa w unijnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, jak określono w tytule V TFUE, oraz korzystania z praw podstawowych w UE. Jest on również spójny z licznymi politykami UE, które uwypuklają potrzebę zwalczania przemocy ze względu na płeć. Cel ten jest ważnym elementem strategii UE na rzecz praw dziecka[23], strategii UE w zakresie praw ofiar (2020–2025)[24], strategii na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025[25], strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030[26] oraz Planu działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych[27]. W trzecim

22 Komisja Europejska, wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, COM(2016) 111 final, 4 marca 2016 r.; Komisja Europejska, wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, COM(2016) 109 final, 4 marca 2016 r.

23 Komisja Europejska, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE na rzecz praw dziecka", COM(2021) 142 final, 24 marca 2021 r.

24 Komisja Europejska, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE w zakresie praw ofiar (2020–2025)", COM(2020) 258 final, 24 czerwca 2020 r.

25 Komisja Europejska, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025", COM(2020) 698 final, 12 listopada 2020 r.

26 Komisja Europejska, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030", COM(2021) 101 final, 3 marca 2021 r.

27 Komisja Europejska, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych", COM(2021) 102 final, 4 marca 2021 r., s. 19, 21. Równouprawnienie płci jest również drugą zasadą Europejskiego filaru praw socjalnych mającą zapewnić i wspierać równość traktowania i szans kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym w zwalczaniu przemocy ze względu na płeć.

unijnym planie działania w sprawie równości płci[28] uznano zwalczanie przemocy ze względu na płeć za jeden z priorytetów działań zewnętrznych UE.

Komisja przyjęła komunikat „Bardziej inkluzywna i bezpieczna Europa: rozszerzenie wykazu przestępstw UE o nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści”[29], aby skłonić Radę do przyjęcia decyzji o rozszerzeniu wykazu przestępstw UE zawartego w art. 83 ust. 1 TFUE o nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści („inicjatywa UE w sprawie przestępstw”). Nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści podważają fundamenty demokratycznego i pluralistycznego społeczeństwa oraz wspólne wartości zapisane w art. 2 TUE. Szczególna waga tych zachowań, biorąc pod uwagę ich wpływ na podstawowe prawa i wartości, a także ich transgraniczny charakter wymagają wspólnego działania na szczeblu Unii. Aby zaradzić w szczególności gwałtownemu nasileniu się publicznego nawoływania w internecie do przemocy i nienawiści ze względu na płeć metrykalną lub społeczno-kulturową, w szczególności mizoginicznego podburzania do nienawiści lub przemocy, w niniejszej dyrektywie ustanawia się normy minimalne odnoszące się do określania przestępstwa polegającego na tym rodzaju cyberprzemocy oraz kar za nie. Po przyjęciu przez Radę decyzji w sprawie dodania w art. 83 ust. 1 TFUE nawoływania do nienawiści i przestępstwa z nienawiści, aby zapewnić nową podstawę prawną, Komisja będzie mogła zaproponować dodatkowe przepisy w celu harmonizacji ram dotyczących mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści przez uwzględnienie nowych przyczyn dyskryminacji.

- **Zgodność wniosku z zasadą spójności klimatycznej**

Jak ustalono w ocenie skutków, nie przewiduje się żadnego wpływu na środowisko.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną niniejszego wniosku stanowią łącznie art. 82 ust. 2 i art. 83 ust. 1 TFUE.

Art. 83 ust. 1 TFUE stanowi podstawę prawną norm minimalnych odnoszących się do określania przestępstw oraz kar związanych z seksualnym wykorzystywaniem kobiet i dzieci oraz przestępczością komputerową.

Pojęcie „seksualne wykorzystywanie” zawarte w art. 83 ust. 1 TFUE można rozumieć jako każde faktyczne wykorzystanie lub usiłowanie wykorzystania słabszej pozycji, różnicy siły lub zaufania, w tym między innymi czerpanie korzyści pieniężnych, społecznych lub politycznych z czynności seksualnych z udziałem innej osoby. Element wykorzystywania może odnosić się do uzyskania władzy lub dominacji nad inną osobą w celu osiągnięcia zaspokojenia seksualnego, korzyści finansowych lub awansu. Istnienie tych elementów zakłada się w przypadku przestępstw zgwałcenia i okaleczania żeńskich narządów płciowych. Okaleczanie żeńskich narządów płciowych to praktyka polegająca na wykorzystywaniu w celu utrzymania i potwierdzenia dominacji nad kobietami i dziewczętami oraz sprawowania kontroli społecznej nad seksualnością dziewcząt i kobiet. Czasami dochodzi do niego w kontekście dziecięcych lub przymusowych małżeństw bądź przemocy domowej.

[28] Komisja Europejska, wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady „Trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci (GAP III) – ambitny program na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych UE”, JOIN(2020) 17 final, 25 listopada 2020 r.

[29] Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Bardziej inkluzywna i bezpieczna Europa: rozszerzenie wykazu przestępstw UE o nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści”, 9.12.2021, COM(2021) 777 final.

Odzwierciedla to typowy brak równowagi sił między kobietami a mężczyznami w takich sytuacjach, występujący również w przypadku zgwałcenia.

Pojęcie „przestępczości komputerowej”, o którym mowa w art. 83 ust. 1 TFUE, obejmuje przestępstwa przeciwko korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnych lub nierozerwalnie związane z korzystaniem z tych technologii. Wykorzystanie takich technologii do ataku może zwiększyć wagę przestępstwa w ujęciu ilościowym i jakościowym oraz pod względem intensywności, wyboru celu i czasu trwania w stopniu, którego nie można osiągnąć innymi środkami. Zawarte w niniejszym wniosku normy minimalne dotyczące przestępstw stanowiących cyberprzemoc wobec kobiet odnoszą się takich przestępstw, które są nierozerwalnie związane ze środowiskiem internetowym i korzystaniem z takich technologii.

Art. 82 ust. 2 TFUE stanowi podstawę prawną ustanawiania norm minimalnych dotyczących praw ofiar przestępstw w zakresie niezbędnym do ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa są zjawiskami powszechnie występującymi w UE, a pandemia COVID-19 pogorszyła tę sytuację. Przemoc ta ma wpływ na miliony ludzi w UE, prowadzi do naruszania praw podstawowych i pociąga za sobą znaczne koszty. W związku z tym istnieje szczególna potrzeba wspólnego zwalczania na szczeblu UE przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Cyberprzemoc wobec kobiet, w tym w kontekście przemocy domowej, stała się nową formą takiej przemocy, która za pośrednictwem internetu rozprzestrzenia się i nasila ponad granicami poszczególnych państw członkowskich. Biorąc pod uwagę nieodłączny transgraniczny wymiar cyberprzemocy, działania podejmowane indywidualnie przez państwa członkowskie nie wystarczają do rozwiązania tego problemu.

Wszystkie państwa członkowskie uwzględniają w przepisach i strategiach kwestię przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, lecz w różnym stopniu. Stosowanie wielu różnych podejść prowadzi do braku pewności prawa odnośnie do praw takich ofiar w całej UE. Jeszcze większa fragmentacja występuje na szczeblu regionalnym i lokalnym.

UE już wspiera państwa członkowskie w zwalczaniu tego rodzaju przemocy, wykorzystując do tego finansowanie, środki z zakresu polityki oraz odpowiednie horyzontalne instrumenty prawne. Konieczne są jednak ukierunkowane działania ustawodawcze na szczeblu UE, aby zwiększyć skuteczność istniejących środków i dzięki ustanowieniu norm minimalnych w dalszym stopniu wzmacniać unijne instrumenty zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. W przypadku państw członkowskich, które są stronami konwencji stambulskiej, środki UE wspierałyby jej wdrożenie. Niniejszy wniosek umożliwiłby wprowadzanie dalszych skoordynowanych środków w całej UE i egzekwowanie przepisów na szczeblu UE. Celem niniejszego wniosku jest osiągnięcie równowagi między zapewnieniem skuteczności ustanowionych w nim obowiązków a pozostawieniem państwom członkowskim elastyczności w zakresie uwzględniania krajowych uwarunkowań i potrzeb przy wdrażaniu przepisów wniosku.

Aby zapewnić równe traktowanie ofiar w całej UE, inicjatywa zapewni pozytywną konwergencję w wyniku ustanowienia norm minimalnych dotyczących praw ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Przepisy te mają na celu wsparcie i ochronę ofiar takiej przemocy przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie lub po jego zakończeniu oraz wprowadzają normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw i kar za nie, w przypadku gdy istnieją luki w kryminalizacji. We wniosku określono minimalny poziom

maksymalnego wymiaru kar nakładanych za przestępstwa wymienione w tym wniosku. Tym samym ustalenie minimalnego wymiaru kar pozostawia się we wniosku państwom członkowskim.

- **Proporcjonalność**

Celem niniejszego wniosku jest kompleksowe zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Oznacza to, że działania podejmowane są na różnych płaszczyznach i mają na celu zapobieganie takiej przemocy, ochronę i wsparcie ofiar oraz zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, jeżeli jednak dojdzie do przemocy, a także koordynację działań między wszystkimi właściwymi podmiotami.

Liczne badania (np. szeroko zakrojone badanie przeprowadzone przez europejską sieć ekspertów prawnych w dziedzinie równości płci i niedyskryminacji[30] oraz dogłębne badanie przeprowadzone przez Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego[31]) pokazują, że tylko kompleksowe podejście ukierunkowane na wszystkie elementy problemu i zastosowane w jednym akcie prawnym UE nakładającym na państwa członkowskie normy minimalne może skutecznie przyczynić się do wyeliminowania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz do zapewnienia wsparcia i ochrony o większej skuteczności i lepszym ukierunkowaniu w odpowiedzi na szczególne potrzeby ofiar tego rodzaju przemocy. Działania rozproszone w różnych aktach prawnych UE, z których każdy ma własny cel, nie przyniosłyby takich rezultatów.

Komisja rozważyła kilka wariantów strategicznych służących osiągnięciu celów niniejszego wniosku:

- wariant pierwszy, który obejmuje głównie środki wprowadzające normy konwencji stambulskiej do prawa Unii w obszarach wchodzących w zakres kompetencji UE, oraz
- wariant drugi, który opiera się na środkach przedstawionych w wariancie pierwszym i polega na wprowadzeniu bardziej kompleksowych i szczegółowych środków, aby zapewnić wyższe normy minimalne, ułatwieniu ich egzekwowania i wyeliminowaniu dodatkowych luk, w tym dotyczących cyberprzemocy, z uwzględnieniem zaleceń sformułowanych przez Grupę Ekspertów do spraw Przeciwdziałania Przemocy wobec Kobiet i Przemocy Domowej w kontekście monitorowania przez nią konwencji. W wariancie tym wyodrębniono dwa podwarianty (2A i 2B), przy czym podwariant 2B obejmuje dodatkowe dalej idące zobowiązania w odniesieniu do molestowania seksualnego, dostępu do wymiaru sprawiedliwości, ochrony ofiar i gromadzenia danych.

---

30 Europejska sieć ekspertów prawnych w dziedzinie równości płci i niedyskryminacji, *Criminalisation of gender-based violence against women in European States, including ICT-facilitated violence. A special report* [Kryminalizacja przemocy wobec kobiet ze względu na płeć w państwach europejskich, w tym przemocy za pośrednictwem ICT. Sprawozdanie specjalne], 2021, dostępne pod adresem https://www.equalitylaw.eu/downloads/5535-criminalisation-of-gender-based-violence-against-women-in-european-states-including-ict-facilitated-violence-1-97-mb (EELN 2021).

31 Tackling violence against women and domestic violence in Europe – The added value of the Istanbul Convention and remaining challenges [Zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w Europie – wartość dodana konwencji stambulskiej i utrzymujące się wyzwania], 2020, dostępne pod adresemhttps://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658648/IPOL_STU(2020)658648_EN.pdf.

Niniejszy wniosek opiera się na wariancie strategicznym 2A, ponieważ przewiduje najskuteczniejszy zestaw środków przy jednoczesnym poszanowaniu zasady proporcjonalności. Wyboru tego dokonano na podstawie uprzedniej dogłębnej analizy skutków poszczególnych wariantów strategicznych dla praw podstawowych oraz skutków społecznych i gospodarczych. Bazuje on również na dokładnej analizie skuteczności, efektywności i spójności wariantów strategicznych. Ogólnie wariant 2A okazał się lepszy pod względem wkładu w te obszary i przynosi większe korzyści netto. Oczekuje się, że dzięki przewidzianemu w nim kompleksowemu zestawowi obowiązków zapewni on szeroką **ochronę praw podstawowych** oraz poprawi **sytuację społeczną ofiar i ogółu społeczeństwa**.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności i konieczności podjęcia działań przez UE w niniejszym wniosku ustanowione zostaną normy minimalne wspomagające działania państw członkowskich w obszarach zapobiegania, ochrony i wsparcia ofiar, dostępu do wymiaru sprawiedliwości i koordynacji. Wniosek zwiększy pewność prawa, skuteczność egzekwowania i ochronę ofiar. We wniosku po raz pierwszy opracowano ukierunkowane i skoordynowane podejście UE do walki z przemocą wobec kobiet i przemocą domową. Podejście to opiera się na zestawie norm minimalnych, które wnoszą wartość dodaną do istniejących przepisów krajowych, unijnych i międzynarodowych, a jednocześnie pozostawiają państwom członkowskim elastyczność pod względem wdrażania.

- **Wybór instrumentu**

Zgodnie z wybraną podstawą prawną wniosku właściwym instrumentem jest dyrektywa przyjęta zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. Niniejszy wniosek ma na celu uproszczenie odpowiednich przepisów UE przez przejrzyste zebranie ich w jednym instrumencie, co będzie korzystne dla zainteresowanych specjalistów i ofiar.

Zamiast zmiany istniejących instrumentów wybrano dyrektywę szczegółową w sprawie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Przepisy tej dyrektywy będą miały zastosowanie jako uzupełnienie przepisów dyrektywy o prawach ofiar – ogólnych ram prawnych UE dotyczących praw ofiar. W niektórych przepisach niniejszej dyrektywy ustanawia się szczególne środki uzupełniające przepisy ogólne, podobnie jak uczyniono w przypadku ofiar innych konkretnych rodzajów przestępstw, na przykład ofiar handlu ludźmi, niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych i terroryzmu.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Przygotowując sprawozdanie z oceny skutków, Komisja oceniła wpływ odpowiednich przepisów obowiązującego prawa UE na zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Towarzyszyła temu analiza środków z zakresu polityki i środków ustawodawczych państw członkowskich.

W pracach przygotowawczych wykorzystano również najnowsze sprawozdania monitorujące dotyczące dyrektywy o prawach ofiar[32] i dyrektywy w sprawie europejskiego nakazu

[32] Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującej decyzję ramową

ochrony[33]. Komisja przeprowadziła te prace w powiązaniu z opracowanymi ogólnymi ocenami dyrektywy o prawach ofiar, dyrektywy w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz dyrektywy w sprawie zwalczania handlu ludźmi.

Z analizy wynika, że stosowne przepisy UE zapewniły prawa ofiarom przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w sposób bardzo wybiórczy. Działo się tak w przypadku przepisów, które nie dotyczą przede wszystkim tych rodzajów przemocy (przegląd bieżącej sytuacji – zob. informacje powyżej na temat wzajemnych zależności z obowiązującymi przepisami UE). Środki UE nie są ukierunkowane bezpośrednio na ofiary przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Stosowne regulacje dotyczące ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej nie są określone wystarczająco szczegółowo lub pozostawiają państwom członkowskim dużą swobodę. Co więcej, odpowiednie przepisy UE mają średnio ponad 10 lat. W tym czasie potrzeby ofiar nie były zaspokajane w wystarczającym stopniu i należy się nimi odpowiednio zająć.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Komisja przeprowadziła szeroko zakrojone konsultacje z zainteresowanymi stronami, by uzyskać informacje na potrzeby przygotowania niniejszej inicjatywy ustawodawczej. W ten sposób Komisja starała się zgromadzić aktualne informacje i wiedzę fachową oraz opracować skuteczne środki przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, jak wskazano w strategii zainteresowanych stron leżącej u podstaw inicjatywy. Komisja wzięła również pod uwagę stosowne wyniki wcześniejszych konsultacji. W 2016 r. Komisja przeprowadziła badanie Eurobarometr na temat przemocy ze względu na płeć, w którym wzięła udział próba licząca ponad 27 000 respondentów ze wszystkich państw członkowskich UE[34]. Pomogło to w opracowaniu i analizie wariantów strategicznych.

Wiele **zainteresowanych stron** zaapelowało również o nasilenie działań UE o charakterze ustawodawczym i nieustawodawczym w obszarach przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Szczegółowe informacje na temat poszczególnych konsultacji znajdują się w poniższej sekcji.

Otwarte konsultacje publiczne: „Zwalczanie przemocy ze względu na płeć – ochrona ofiar i karanie przestępców” prowadzono na stronie internetowej Komisji poświęconej konsultacjom od 8 lutego do 10 maja 2021 r. Pytania skierowane do społeczeństwa dotyczyły różnych aspektów zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Pytania te odnosiły się w szczególności do odpowiednich środków przyjętych przez państwa członkowskie, potrzeby dalszych regulacji i preferowanych wariantów strategicznych. Główne wyniki były następujące:

Rady 2001/220/WSiSW, COM(2020) 188 final, dostępne pod adresem: EUR-Lex - 52020DC0188 - PL - EUR-Lex (europa.eu).

[33] Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony, COM(2020) 187 final, dostępne pod adresem: EUR-Lex - 52020DC0187 - PL - EUR- Lex (europa.eu)

[34] Komisja Europejska, Eurobarometr 449: Przemoc ze względu na płeć, 2016, dostępne pod adresem: (https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2115). Również Komisja Europejska, Eurobarometr 428: Równość płci, 2015, dostępne pod adresem: (https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2048), w którym przemoc wobec kobiet (zwłaszcza przemoc seksualną) uznano za jeden z dwóch obszarów, którymi UE powinna zająć się jak najszybciej.

– Badanie wykazało, że problemem jest to, iż społeczeństwo nie jest dostatecznie świadome tego rodzaju przemocy lub uważa ją za sprawę prywatną. Ponadto z badania wynika, że nie ma wystarczająco dużo służb ani przedsięwzięć, aby wzmocnić pozycję ofiar i zachęcić je do zabierania głosu. Jeżeli chodzi o **ewentualne dalsze środki zapobiegawcze**, większość respondentów uznała, że istotne jest zwalczanie szkodliwych stereotypów płci.

– 60 % respondentów sądziło, że konieczna jest poprawa obecnych struktur **informowania ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej** o przysługujących im prawach, o **służbach**, do których mogą się zwrócić, oraz o działaniach podjętych w związku z ich **skargami**. W kwestii szybkości udzielania tych informacji i ich dostępności respondenci w przeważającej mierze byli zdania, że informacji nie przekazano wystarczająco szybko (43 %), były one trudne do znalezienia (42 %), były niespójne i rozproszone w różnych źródłach (42 %).

– 73 % respondentów uważało, że zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym potrzebne są **dodatkowe środki poprawiające dostęp do wymiaru sprawiedliwości** w sprawach dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

– Na pytanie, czy **służby wsparcia** systemowo uwzględniają w swoich działaniach potrzeby ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, niemal połowa (48 %) respondentów odpowiedziała przecząco. Odpowiedzi na pytanie, czy ofiary otrzymują informacje o służbach wsparcia odpowiednio szybko i w zrozumiałym dla nich języku, były rozbieżne, ale większy był odsetek osób, które odpowiedziały, że nie wiedzą (41 %).

– W odniesieniu do konkretnych form przemocy wobec kobiet większość respondentów była zdania, że: główne luki w ochronie przed molestowaniem ze względu na płeć i molestowaniem seksualnym wynikają z przekonania, że ogół społeczeństwa nie uważa tego molestowania za rzeczywisty problem (66 %), kary są niewystarczające (66 %), a przepisy nie są skutecznie egzekwowane (62 %).

Komisja przeprowadziła kompleksowe **ukierunkowane konsultacje** łącznie na potrzeby oceny skutków istniejących ram prawnych oraz analizy luk w tych ramach.

Komisja przeprowadziła konsultacje z państwami członkowskimi w formie pisemnej i podczas warsztatów. Państwa członkowskie zadeklarowały otwartość na działania UE i uznały przewidywane środki za odpowiednie. Ukierunkowane konsultacje z organizacjami pozarządowymi i międzynarodowymi ukazały duże poparcie dla najambitniejszych środków. Organizacje pozarządowe podkreśliły w szczególności, że należy wzmocnić środki zapobiegania i ochrony przez ustanowienie norm minimalnych na szczeblu UE, poprawić gromadzenie danych i zwiększyć dostępność specjalistycznych usług oraz oferować ukierunkowane **programy szkoleń dla specjalistów z różnych sektorów**. Organizacje międzynarodowe zwróciły uwagę na potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków zapobiegawczych, takich jak: **wczesna interwencja, programy zapobiegania** i szkolenia dla odpowiednich specjalistów.

Jeżeli chodzi o **służby zajmujące się ochroną i wsparciem**, organizacje międzynarodowe stwierdziły, że problemem jest **brak uwzględniania kwestii płci w pojmowaniu przemocy**, co może prowadzić do wtórnej i ponownej wiktymizacji, zastraszania i odwetu. Jako najlepszą praktykę w odniesieniu do poszukiwania pomocy organizacje te wskazały podejście kompleksowe. W kwestii dostępu do wymiaru sprawiedliwości organizacje zwróciły uwagę na niedociągnięcia w dostępie do kompensaty od państwa lub sprawcy, w szczególności na

zbyt krótkie terminy ubiegania się o **kompensatę** oraz ograniczenia dotyczące roszczeń o odszkodowanie za straty moralne (w przypadku niektórych rodzajów przestępstw).

Podczas ukierunkowanych warsztatów z udziałem partnerów społecznych związki zawodowe i pracodawcy poparli cel, jakim jest zwalczanie molestowania seksualnego w miejscu pracy, i pozytywnie odnieśli się do przyjęcia dodatkowych środków. Pracodawcy obawiali się jednak obowiązków, które zostałyby na nich nałożone. Partnerzy społeczni w szczególności podkreślili przydatność **ocen ryzyka** w zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet. Związki zawodowe i pracodawcy uwydatnili znaczenie roli, jaką w tym obszarze odgrywają partnerzy społeczni.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Aby ułatwić prace przygotowawcze, Komisja zleciła zewnętrznej firmie konsultingowej przeprowadzenie badania uzupełniającego. Ponadto zleciła europejskiej sieci ekspertów prawnych w dziedzinie równości płci i niedyskryminacji przeprowadzenie analizy porównawczej przepisów prawa karnego, które mają zastosowanie do przemocy wobec kobiet ze względu na płeć, w tym przemocy domowej i cyberprzemocy, na szczeblu krajowym w Europie. Co więcej, Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) zaktualizował swoje badanie z 2014 r. dotyczące kosztów przemocy wobec kobiet. Materiały te uzupełniono o istotne informacje pochodzące z innych dostępnych źródeł, które podano w załączniku 1 do sprawozdania z oceny skutków.

- **Ocena skutków**

Zgodnie z wymogami lepszego stanowienia prawa do prac przygotowawczych nad tą inicjatywą powołano we wrześniu 2020 r. międzyresortową grupę sterującą Komisji pod przewodnictwem Sekretariatu Generalnego. W okresie od września 2020 r. do października 2021 r. grupa ta spotkała się czterokrotnie, a ponadto uczestniczyła w szeregu konsultacji pisemnych.

W projekcie oceny skutków rozważono szereg środków o charakterze nieustawodawczym i ustawodawczym służących osiągnięciu celów inicjatywy. Oceniono w nim skuteczność, efektywność i spójność każdego wybranego wariantu i stwierdzono, że połączenie środków w preferowanym wariancie strategicznym jest najbardziej proporcjonalne i spójne w świetle celów ogólnych i szczegółowych tej inicjatywy.

Jeżeli chodzi o oczekiwane skutki preferowanego wariantu, analiza ilościowa wykazała pozytywne skutki gospodarcze. Ograniczenie występowania przemocy wobec kobiet, w szczególności przemocy domowej, mogłoby przynieść korzyści gospodarcze w wysokości około 53,1 mld EUR, potencjalnie sięgające około 82,7 mld EUR w perspektywie długoterminowej. Największy potencjał korzyści gospodarczych wynika ze zmniejszenia kosztów szkód fizycznych i emocjonalnych u ofiar (spadek szacowany na 32,2–64,5 mld EUR). Skutki społeczne dotyczyłyby różnych zainteresowanych stron, mianowicie ofiar, świadków, sprawców, przedsiębiorstw, organów krajowych i społeczeństwa w szerszym ujęciu. Preferowany wariant przyczyniłby się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa ofiar oraz jakości ich życia (zwłaszcza dzięki środkom ochrony i wsparcia). Zwiększyłby również świadomość ofiar i świadków dotyczącą służb zajmujących się ochroną i wsparciem oraz poprawiłby dostęp do informacji na ich temat. Oczekuje się, że środki dotyczące programów interwencyjnych dla sprawców będą miały pozytywny wpływ na ich postawy i zachowanie. W przypadku pracodawców świadomość i lepsze zrozumienie problematyki oraz wsparcie dla pracowników, którzy są ofiarami molestowania ze względu na płeć w miejscu pracy, umożliwiłyby stworzenie bezpiecznego środowiska pracy. Miałoby to również pozytywny

wpływ na wydajność. Organy krajowe odniosłyby korzyści dzięki środkom mającym rozwiązać problem braku pewności prawa i służącym gromadzeniu danych, co umożliwiłoby lepsze projektowanie polityk krajowych w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Powszechniejsze dostrzeganie szkodliwych stereotypów i norm związanych z płcią przez ogół społeczeństwa miałoby pozytywny wpływ na całe społeczeństwo.

Projekt sprawozdania z oceny skutków przedłożono Radzie ds. Kontroli Regulacyjnej Komisji 15 września 2021 r., a omówiono go 13 października 2021 r. W następstwie negatywnej opinii Rady 1 grudnia 2021 r. przedłożono zmienioną wersję sprawozdania. Rada odnotowała starania podjęte w celu poprawienia sprawozdania z oceny skutków w odpowiedzi na jej wstępne uwagi, jednak 12 stycznia 2022 r. podtrzymała swoją negatywną opinię.

Rada uznała, że w sprawozdaniu z oceny skutków: 1) nie przedstawiono w wystarczający sposób skutków szeregu działań podejmowanych na szczeblu UE i państw członkowskich w scenariuszu odniesienia; 2) nie określono wystarczająco jasno ogólnych celów i nie uzasadniono dostatecznie potrzeby przyjęcia kompleksowego podejścia; 3) nie przedstawiono dość jasno konkretnych przewidywanych środków, jak również kombinacji konkretnych środków w poszczególnych wariantach; 4) w niepełny sposób uwzględniono zmodyfikowany zestaw wariantów w zmienionej analizie kosztów i korzyści, a porównanie wariantów pozostało niejasne, w tym pod względem zastosowanych kryteriów i metodyki oceny; oraz 5) nie dokonano wystarczającej oceny proporcjonalności preferowanego wariantu, w tym wybranego podejścia *lex specialis*.

Niniejszy wniosek opiera się na dalszej ocenie niektórych poruszonych kwestii. Środki zastosowane w celu wyeliminowania stwierdzonych niedociągnięć wyjaśniono w dokumencie roboczym służb Komisji „Działania następcze w związku z drugą opinią Rady ds. Kontroli Regulacyjnej oraz dodatkowymi informacjami" (SWD(2022) 61, zwanym dalej „dokumentem roboczym służb Komisji"). W dokumencie roboczym służb Komisji wyjaśniono przede wszystkim, w jaki sposób uwzględniono w scenariuszu odniesienia dotychczasowe osiągnięcia w tym obszarze polityki na szczeblu państw członkowskich. W ten sposób zastosowano się również do zalecenia Rady dotyczącego konieczności przedstawienia bardziej kompleksowej analizy luk we wdrażaniu konwencji stambulskiej przez państwa członkowskie oraz braku reakcji na zmiany wynikające m.in. z rozwoju środowiska cyfrowego.

Aby odnieść się do uwag dotyczących braku jasnych celów, w dokumencie roboczym służb Komisji wyjaśniono, że celem wniosku jest zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, uznanych za czyny przestępcze. W treści proponowanej dyrektywy sprecyzowano jej główne cele, wyjaśniając, że cele te należy osiągnąć przez kryminalizację niektórych form przemocy wobec kobiet (w tym zgwałcenia, okaleczania żeńskich narządów płciowych i przestępstw związanych z różnymi formami cyberprzemocy) oraz poprzez poprawę ochrony, dostępu do wymiaru sprawiedliwości i wsparcia dla ofiar przemocy, a także skuteczniejsze zapobieganie przemocy i lepszą koordynację.

W odniesieniu do wyboru wariantu strategicznego w dokumencie roboczym służb Komisji przedstawiono dowody oparte na ocenie stosownych aktów prawnych UE oraz zestawieniu przepisów państw członkowskich i analizie zawartych w nich luk. Dowody te dodatkowo wyjaśniają, dlaczego wybrano kompleksowe podejście – dyrektywę szczegółową w sprawie

przemocy wobec kobiet i przemocy domowej – zamiast zmiany istniejących instrumentów horyzontalnych.

Metody pracy zgodnie z zasadami Komisji Europejskiej dotyczącymi lepszego stanowienia prawa uprawniają wiceprzewodniczącego do spraw stosunków międzyinstytucjonalnych i prognozowania do zatwierdzenia kontynuacji inicjatywy, która była przedmiotem drugiej negatywnej opinii Rady ds. Kontroli Regulacyjnej. Należy również zaznaczyć, że opinie Rady ds. Kontroli Regulacyjnej stanowią ocenę jakości oceny skutków, a nie ocenę powiązanego wniosku ustawodawczego.

Komisja uznała, także w świetle zgody ze strony wiceprzewodniczącego do spraw stosunków międzyinstytucjonalnych i prognozowania, że inicjatywę należy kontynuować z następujących powodów:

1) *politycznego znaczenia* tej inicjatywy dla Komisji, podkreślonego w wytycznych politycznych;

2) *pilnej potrzeby podjęcia działań*, by osiągnąć postępy w zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz cyberprzemocy ze względu na płeć, o co apelował również Parlament Europejski;

3) przedstawione *dodatkowe wyjaśnienia i dowody* w zadowalający sposób usunęły niedociągnięcia, które stwierdziła Rada ds. Kontroli Regulacyjnej, i zostały wzięte pod uwagę w dostosowanym wniosku ustawodawczym.

Niniejszy wniosek opiera się zatem na dalszej ocenie niektórych kwestii podniesionych przez Radę.

- **Prawa podstawowe**

Proponowana dyrektywa wzmocni ochronę szeregu praw podstawowych, w szczególności:

– **prawa do życia** (art. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – „Karta”), **prawa do integralności** (art. 3 Karty), **zakazu nieludzkiego lub poniżającego traktowania** (art. 4 Karty) oraz **prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego** (art. 7 Karty), **prawa do ochrony danych osobowych** (art. 8 Karty), na przykład wskutek tego, że przewiduje ona środki ochrony ofiar, ich życia prywatnego i danych osobowych oraz środki służące zapobieganiu przemocy przez kryminalizację, zapewnienie ochrony osób zagrożonych (na podstawie oceny ryzyka i po zastosowaniu środków wsparcia) oraz szkolenie odpowiednich specjalistów w zakresie rozpoznawania tego rodzaju przemocy i odpowiedniego reagowania;

– **praw dziecka** (art. 24 Karty), na przykład przez uznanie dzieci będących świadkami za bezpośrednie ofiary przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz ustanowienie szczególnych środków ochrony i wsparcia dzieci, a także dopilnowanie, aby sprawy były rozpatrywane z uwzględnieniem najlepszego interesu dziecka;

– **prawa ofiary do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu** (art. 47 Karty), na przykład przez zapewnienie skuteczniejszego prowadzenia postępowań przygotowawczych i ścigania w sprawach dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (np. ściganie z własnej inicjatywy w przypadku niektórych przestępstw i w interesie publicznym, umożliwienie ofiarom zgłaszania spraw drogą elektroniczną i wprowadzenie wytycznych dla organów ścigania

i organów sądowych) oraz zagwarantowanie prawa ofiary do dochodzenia pełnego odszkodowania od sprawcy i do uzyskania decyzji w ramach jednego postępowania;

– **niedyskryminacji i równości kobiet i mężczyzn** (art. 21 i 23 Karty), na przykład przez uznanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej za poważną formę zakazanej dyskryminacji ze względu na płeć oraz ograniczenie ryzyka występowania takiej przemocy wobec osób znajdujących się w trudnej sytuacji i z grup podwyższonego ryzyka, a także wymóg prowadzenia ukierunkowanych działań podnoszących świadomość i informacyjnych w celu dotarcia do grup ryzyka i ułatwienia im dostępu do służb wsparcia;

– **praw do pomocy społecznej i ochrony zdrowia** (art. 34 i 35 Karty), czemu ma służyć na przykład zapewnienie specjalistycznych służb wsparcia, zwłaszcza dla ofiar przemocy seksualnej (np. natychmiastowa pomoc medyczna, gromadzenie medycznych dowodów kryminalistycznych w przypadkach zgwałcenia, pomoc psychologiczna i opieka pourazowa).

W proponowanej dyrektywie należycie uwzględnia się **domniemanie niewinności i prawo do obrony (art. 48 Karty)** podejrzanych, a także **zasady legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary (art. 49 Karty)**. Jeżeli chodzi o **prawo do wolności wypowiedzi (art. 11 Karty)**, przepisy dotyczące usuwania lub blokowania nielegalnych treści są ograniczone do tego, co jest absolutnie niezbędne i proporcjonalne do osiągnięcia celu dyrektywy.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Oczekuje się, że proponowana dyrektywa będzie wiązała się z następującymi kosztami dla budżetu UE:

– opracowanie i wdrożenie narzędzia gromadzenia danych – koszt jednorazowy poniesiony przez Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE);

– obsługa techniczna i eksploatacja narzędzia gromadzenia danych – koszty stałe ponoszone przez EIGE;

– opracowanie i wdrożenie dezagregacji i metodyki wspólnych danych we współpracy z państwami członkowskimi – koszty stałe ponoszone przez EIGE;

– opracowanie wytycznych na potrzeby harmonizacji i standaryzacji statystyk kryminalnych dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, pomocnych państwom członkowskim w gromadzeniu danych – koszty stałe ponoszone przez EIGE.

Koszty ponoszone przez EIGE są szczegółowo wyjaśnione w załączonej ocenie skutków finansowych regulacji. Ogółem EIGE potrzebowałoby następujących zasobów finansowych i ludzkich do realizacji zadań związanych z gromadzeniem danych administracyjnych:

– jednorazowy koszt wdrożenia – 200 000 EUR;

– roczne koszty obsługi i eksploatacji – 750 000 EUR;

– pracownicy – jeden (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) pracownik zatrudniony na czas określony od 2025 r. oraz dwóch (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) pracowników kontraktowych od 2025 r. (łącznie trzech).

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Państwa członkowskie będą zobowiązane do transponowania dyrektywy w ciągu dwóch lat od jej wejścia w życie. Będą miały obowiązek informowania Komisji o swoich krajowych środkach transpozycji. Ponadto państwa członkowskie będą musiały przedstawić Komisji sprawozdanie z wdrożenia dyrektywy w terminie 7 lat od jej wejścia w życie. Po upływie tego okresu sprawozdania trzeba będzie składać w regularnych odstępach czasu w formie kwestionariusza dla państw członkowskich. Przewidziane w niniejszym wniosku bardziej rygorystyczne wymogi w zakresie gromadzenia danych będą stanowić podstawę monitorowania i oceny skutków inicjatywy względem jej celów szczegółowych. Monitorowanie i ocena wniosku będą opierać się przede wszystkim na obecnych zharmonizowanych wskaźnikach opracowanych przez EIGE. Do wsparcia i uzupełnienia tych prac przyczynią się planowane środki harmonizacji dotyczące gromadzenia zdezagregowanych danych administracyjnych (w tym pochodzących od organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości, opieki społecznej i opieki zdrowotnej) oraz obowiązek przeprowadzania regularnych badań dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz przesyłania Komisji (Eurostatowi) odpowiednich danych. Szczegóły zostaną opisane w planie monitorowania i egzekwowania, który opracuje Komisja.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W **rozdziale 1** zamieszczono przepisy ogólne, w tym dotyczące przedmiotu (art. 1), oraz podkreślono, że szczególną uwagę należy zwrócić na ofiary przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w większym stopniu zagrożone taką przemocą (art. 2). Zakres niniejszego wniosku obejmuje przestępstwa w nim określone, akty przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej uznane za przestępstwo w prawie Unii lub prawie krajowym (art. 3). W rozdziale tym ujęto również definicje kluczowych pojęć stosowanych w dyrektywie (art. 4).

Rozdział 2 zawiera przepisy dotyczące norm minimalnych odnoszących się do określania przestępstw i kar na podstawie art. 83 ust. 1 TFUE. Przestępstwa te obejmują określone formy przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej, które stanowią wykorzystywanie seksualne kobiet lub cyberprzestępstwa. Chociaż przestępstwa te w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotykają kobiety, kryminalizacja takich czynów w tym rozdziale ma zastosowanie do wszystkich ofiar, w tym mężczyzn i osób niebinarnych, z wyjątkiem zgwałcenia i okaleczania żeńskich narządów płciowych. Czyny te są kryminalizowane na szczeblu UE tylko wtedy, gdy są popełniane wobec kobiet lub dzieci, co wynika z podstawy prawnej określonej w art. 83 ust. 1 TFUE, w którym mowa jest wyłącznie o wykorzystywaniu seksualnym kobiet i dzieci. Rozdział ten obejmuje minimalną harmonizację przepisów dotyczących przestępstw zgwałcenia kobiet (art. 5) i okaleczania żeńskich narządów płciowych (art. 6). W związku z szybkim tempem obecnej transformacji cyfrowej i nasileniem się cyberprzemocy w rozdziale tym przewidziano również normy minimalne dotyczące niektórych cyberprzestępstw: udostępniania bez zgody treści intymnych lub zmanipulowanych (art. 7), przestępstw związanych z cyberstalkingiem (art. 8), przestępstw związanych z cybernękaniem (art. 9) oraz nawoływania w internecie do nienawiści lub przemocy (art. 10). Art. 11 zawiera przepisy dotyczące podżegania do takich przestępstw, pomocnictwa w nich i usiłowania ich popełnienia. W art. 12 określono minimalny poziom maksymalnego wymiaru kar nakładanych za przestępstwa określone w art. 5–11, a w art. 13 – okoliczności obciążające. Przepisy dotyczące jurysdykcji i terminów przedawnienia znajdują się w art. 14 i 15.

Rozdział 3 dotyczy ochrony ofiar wszelkich form przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej i dostępu tych ofiar do wymiaru sprawiedliwości. Rozdział ten ma zastosowanie do wszystkich ofiar przestępstw przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Chociaż w niniejszym wniosku skoncentrowano się głównie na rodzajach przemocy, które w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotykają kobiety, z korzystania z praw ofiar nie wyklucza się mężczyzn ani osób niebinarnych, jeżeli są ofiarami takiej przemocy, w tym przemocy domowej.

Rozdział ten zawiera przepisy dotyczące zgłaszania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w celu zapewnienia łatwego stawiania sprawców takich przestępstw przed sądem (art. 16). Wiąże się to z odpowiednim przetwarzaniem takich zgłoszeń i zachęcaniem do zgłaszania tego rodzaju przestępstw, na przykład przez usunięcie w niektórych przypadkach przeszkód wynikających z przepisów dotyczących poufności, zapewnienie dzieciom możliwości łatwego zgłaszania przestępstw oraz zadbanie o to, żeby osoby bez dokumentów i osoby o niepewnym statusie pobytu nie obawiały się zgłaszania przemocy. Ten ostatni aspekt w żaden sposób nie skutkuje wprowadzeniem na podstawie niniejszej dyrektywy prawa pobytu dla osób zgłaszających przemoc. Art. 17 zapewnia skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie tych przestępstw i ściganie ich, a także dostępność dostatecznej wiedzy fachowej i wystarczających zasobów oraz ścigania przestępstw zgwałcenia z urzędu. W tym rozdziale wprowadza się indywidualną ocenę ryzyka w celu określenia potrzeb ofiar w zakresie ochrony i wsparcia (art. 18 i 19). Ocenę tę należy rozumieć jako integralną część istniejącej indywidualnej oceny przewidzianej w dyrektywie o prawach ofiar i powinna być ona dostosowana do szczególnych potrzeb ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. W art. 20 określono obowiązki mające na celu kierowanie ofiar do odpowiednich służb wsparcia, na przykład przez zapewnienie, aby służby wsparcia aktywnie docierały do ofiar. Jednocześnie artykuł ten służy zagwarantowaniu zgodności z przepisami o ochronie danych. Ponadto rozdział ten stanowi, że państwa członkowskie przewidują nakazy doraźne i nakazy ochrony, aby zapewnić skuteczną ochronę ofiar (art. 21). Art. 22 stanowi, że w postępowaniu przygotowawczym i sądowym wykluczone są potencjalne pytania dotyczące przeszłości seksualnej ofiary, bez uszczerbku dla prawa do obrony. Rozdział ten zawiera również obowiązek zapewnienia organom ścigania i organom sądowym wytycznych służących zagwarantowaniu odpowiedniego traktowania ofiar w toku postępowania oraz odpowiedniego rozpatrywania spraw dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (art. 23). Rozdział ten stanowi również, że organy krajowe takie jak organy ds. równości mają kompetencje na przykład w zakresie pomocy i doradztwa na rzecz ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej – dwóch poważnych form dyskryminacji kobiet (art. 24). Organom tym przyznaje się również legitymację procesową do występowania w imieniu ofiar w postępowaniu karnym, jeżeli uznają to za stosowne. Art. 25 zapewnia usuwanie treści internetowych w związku z przestępstwami cyberprzemocy oraz możliwość dochodzenia odszkodowania na drodze sądowej przez poszkodowanych użytkowników. Art. 26 dotyczy prawa ofiar do dochodzenia odszkodowania od sprawcy.

Rozdział 4 zawiera przepisy dotyczące wsparcia dla ofiar, które ofiary muszą otrzymać przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie i przez odpowiedni czas po jego zakończeniu. W art. 27 określono konkretne usługi, ustalenia i szczególne zasoby służb wsparcia, które świadczą specjalistyczne usługi dla ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. W rozdziale tym przewidziano ponadto konkretne i natychmiastowe wsparcie udzielane w ośrodkach interwencji kryzysowej lub ośrodkach wsparcia dla ofiar gwałtu lub przemocy seksualnej (art. 28) oraz specjalistyczne wsparcie dla ofiar okaleczania żeńskich narządów płciowych (art. 29). Państwa członkowskie powinny również zapewnić ofiarom molestowania seksualnego w miejscu pracy możliwość korzystania z usług doradztwa poza

miejscem pracy, w tym jeżeli chodzi o porady dla pracodawców na temat właściwego postępowania w przypadku takich przestępstw (art. 30). Państwa członkowskie muszą uruchomić krajowe telefony zaufania dla ofiar i zapewnić ich funkcjonowanie pod tym samym numerem w całej UE (art. 31). Wszystkim ofiarom należy zapewnić specjalistyczne schroniska lub inne zakwaterowanie zastępcze, aby zagwarantować im pomoc w powrocie do niezależnego życia po doświadczeniu przemocy (art. 32). Ponadto państwa członkowskie muszą zapewnić odpowiednie ochronę i wsparcie dzieciom będącym ofiarami przemocy, z uwzględnieniem najlepszego interesu dziecka (art. 33). Obejmuje to zapewnienie bezpiecznych miejsc dla dzieci odwiedzanych przez rodziców będących sprawcami, którzy mają prawo do kontaktów z dzieckiem (art. 34). W art. 35 przewidziano zabezpieczenia dla ofiar należących do grup ryzyka, na przykład łatwiejszy dostęp w przypadku ofiar z niepełnosprawnością.

Przepisy zawarte w **rozdziale 5** są skoncentrowane na skutecznym zapobieganiu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Obejmuje to obowiązek prowadzenia kampanii podnoszących świadomość oraz programów badawczych i edukacyjnych, a także szerokiego rozpowszechniania istotnych informacji (art. 36). Specjaliści, którzy z dużym prawdopodobieństwem mogą mieć kontakt z ofiarami, muszą przechodzić szkolenia i otrzymywać ukierunkowane informacje. Ma to na celu sprawienie, że tacy specjaliści będą umieli reagować w odpowiedni sposób i identyfikować przypadki przemocy oraz że odpowiedzialne organizacje będą mogły skutecznie koordynować swoje działania (art. 37). W art. 38 przewidziano programy interwencyjne dostępne również na zasadzie dobrowolności dla osób, które obawiają się, że mogłyby popełnić takie przestępstwa.

Rozdział 6 zawiera przepisy dotyczące koordynacji polityk krajowych państw członkowskich w zakresie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, a także przepisy dotyczące koordynacji na szczeblu UE. Aby ujednolicić polityki krajowe i zapewnić skuteczną wielopoziomową reakcję na tego rodzaju przemoc, w art. 39 zobowiązano państwa członkowskie do wyznaczenia lub ustanowienia urzędowego organu koordynującego i nadzorującego politykę w tej dziedzinie. Uzupełnieniem tego jest określony w art. 40 obowiązek zapewnienia skutecznej koordynacji i współpracy wszystkich agencji zajmujących się wspieraniem ofiar. Kluczową rolę w udzielaniu wsparcia ofiarom i zapobieganiu przemocy odgrywają organizacje pozarządowe. Zgodnie z art. 41 państwa członkowskie powinny współpracować z organizacjami pozarządowymi i konsultować się z nimi w sprawie odpowiednich polityk. Aby zapewnić odpowiednie zwalczanie cyberprzemocy zdefiniowanej w niniejszym wniosku, państwa członkowskie powinny ułatwiać dostawcom usług pośrednich przyjmowanie środków samoregulacyjnych (art. 42). Celem art. 43 jest ułatwienie współpracy między państwami członkowskim, aby zapewnić wymianę najlepszych praktyk, co ma służyć jak najskuteczniejszemu wdrożeniu niniejszej dyrektywy. Gromadzenie danych i badania mają zasadnicze znaczenie dla opracowania odpowiednich środków z zakresu polityki w obszarze przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Aby zapewnić dostępność porównywalnych danych na szczeblu UE, w art. 44 określono przepisy dotyczące gromadzenia danych we wszystkich państwach członkowskich. Biorąc pod uwagę wiedzę fachową EIGE i trwające prace w tej dziedzinie, agencja ta ma wspierać państwa członkowskie w opracowaniu wspólnej metodyki i w gromadzeniu danych.

Rozdział 7 zawiera przepisy końcowe niniejszej dyrektywy. Art. 45 zmienia dyrektywę w sprawie niegodziwego traktowania w celach seksualnych, aby zapewnić spójność, czemu służy wprowadzenie przestępstwa penetracji w celach seksualnych oraz wyjaśnienie, że okoliczności, w których dziecko w wieku powyżej wieku przyzwolenia nie może wyrazić zgody w sposób ważny, obejmują okoliczności, o których mowa w art. 5 niniejszego wniosku.

Art. 46 dotyczy poziomu ochrony, a art. 47 – obowiązków sprawozdawczych państw członkowskich. Art. 48 zawiera wyjaśnienie związku z innymi dyrektywami oraz klauzule o nienaruszaniu przepisów. W artykule tym wyjaśniono, że przepisy nowej dyrektywy mają zastosowanie obok przepisów dyrektywy o prawach ofiar, dyrektywy w sprawie zwalczania handlu ludźmi, dyrektywy w sprawie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz [wniosku dotyczącego aktu o usługach cyfrowych]. Oznacza to, że ofiary powinny korzystać z ochrony przewidzianej we wszystkich dyrektywach mających do nich zastosowanie. Art. 49 zawiera klauzulę o nieobniżaniu poziomu ochrony. Art. 50 zawiera przepisy dotyczące transpozycji tej dyrektywy. W art. 51 określono, kiedy dyrektywa wejdzie w życie, a w art. 52 – do kogo jest skierowana.

2022/0066 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 82 ust. 2 i art. 83 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego[1],

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie kompleksowych ram skutecznego zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w całej Unii. Służy temu ulepszenie i wprowadzenie środków w następujących obszarach: określenia odnośnych przestępstw i kar, ochrony ofiar i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, wsparcia ofiar, zapobiegania przestępstwom, koordynacji i współpracy.

(2) Równość kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacja są podstawowymi wartościami Unii i prawami podstawowymi zapisanymi odpowiednio w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 21 i 23 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta"). Tym właśnie zasadom zagrażają przemoc wobec kobiet i przemoc domowa, podważając prawa kobiet i dziewcząt do równości we wszystkich dziedzinach życia.

(3) Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa naruszają prawa podstawowe, takie jak: prawo do godności człowieka, prawo do życia i prawo człowieka do integralności, zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo do ochrony danych osobowych oraz prawa dziecka, zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

(4) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do czynów zabronionych, które stanowią przemoc wobec kobiet lub przemoc domową uznane za przestępstwo w prawie Unii lub prawie krajowym. Obejmuje to przestępstwa zdefiniowane w niniejszej dyrektywie, mianowicie zgwałcenie, okaleczanie żeńskich narządów płciowych, udostępnianie bez zgody treści intymnych lub zmanipulowanych, cyberstalking, cybernękanie, nawoływanie w internecie do przemocy lub nienawiści oraz czyny zabronione objęte innymi instrumentami Unii, w szczególności dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE[2] i 2011/93/UE[3],

[1] Dz.U. C z , s. .

[2] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1.

w których określono przestępstwa związane z wykorzystywaniem seksualnym dzieci i handlem ludźmi w celu wykorzystywania seksualnego. Ponadto niektóre przestępstwa określone w prawie krajowym wchodzą w zakres definicji przemocy wobec kobiet. Dotyczy to takich przestępstw, jak: kobietobójstwo, molestowanie seksualne, niegodziwe traktowanie w celach seksualnych, uporczywe nękanie, wczesne i przymusowe małżeństwo, przymusowa aborcja, przymusowa sterylizacja i różne formy cyberprzemocy, takie jak molestowanie seksualne w internecie, cyberprzemoc lub otrzymywanie niezamówionych treści o jednoznacznie seksualnym charakterze. Przemoc domowa jest formą przemocy, która może być uznana za odrębne przestępstwo w prawie krajowym lub wchodzić w zakres przestępstw popełnianych w ramach rodziny lub gospodarstwa domowego bądź między byłymi lub obecnymi małżonkami.

(5) Środki przewidziane w niniejszej dyrektywie opracowano w taki sposób, aby uwzględnić szczególne potrzeby kobiet i dziewcząt, ponieważ osoby te są w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotknięte formami przemocy objętymi niniejszą dyrektywą, mianowicie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. W niniejszej dyrektywie uznaje się jednak, że również inne osoby mogą paść ofiarą tych form przemocy i powinny móc korzystać ze środków w niej przewidzianych. W związku z tym termin „ofiara” powinien odnosić się do wszystkich osób, niezależnie od ich płci metrykalnej czy społeczno-kulturowej.

(6) Ze względu na swoją podatność na zagrożenia dzieci będące świadkami przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej ponoszą bezpośrednie szkody emocjonalne, co wpływa na ich rozwój. Dzieci te należy zatem uznawać za ofiary i umożliwiać im korzystanie z ukierunkowanych środków ochrony.

(7) Przemoc wobec kobiet jest utrzymującym się przejawem strukturalnej dyskryminacji kobiet, która wynika z nierównych stosunków władzy między kobietami a mężczyznami na przestrzeni wieków. Jest to forma przemocy ze względu na płeć wyrządzanej głównie kobietom i dziewczętom przez mężczyzn. Jest ona zakorzeniona w społecznie skonstruowanych rolach, zachowaniach, działaniach i atrybutach, które dane społeczeństwo uznaje za odpowiednie dla kobiet i mężczyzn i które ogólnie określa się terminem „płeć społeczno-kulturowa”.

(8) Przemoc domowa jest poważnym problemem społecznym, który często pozostaje ukryty. Może ona prowadzić do ciężkich urazów psychicznych i fizycznych o poważnych konsekwencjach, ponieważ sprawcą jest zazwyczaj osoba znana ofiarom, wobec której mogłyby one oczekiwać, że można jej ufać. Taka przemoc może przybierać różne formy, w tym przemocy fizycznej, seksualnej, psychicznej i ekonomicznej. Do przemocy domowej może dochodzić niezależnie od tego, czy sprawca dzieli lub dzielił z ofiarą gospodarstwo domowe.

(9) W świetle specyfiki tych rodzajów przestępczości konieczne jest ustanowienie kompleksowego zbioru przepisów, który będzie służył rozwiązywaniu w ukierunkowany sposób utrzymującego się problemu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz będzie zaspokajać szczególne potrzeby ofiar takiej przemocy. Obowiązujące przepisy na szczeblu unijnym i krajowym okazały się

---

[3] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW, Dz.U. L 335 z 17.12.2011, s. 1.

niewystarczające do skutecznego zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz zapobiegania im. W szczególności dyrektywy 2011/36/UE i 2011/93/UE skupione są na konkretnych formach takiej przemocy, natomiast w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE[4] ustanowiono ogólne ramy dotyczące ofiar przestępstw. Chociaż w tej ostatniej dyrektywie zawarto pewne zabezpieczenia dla ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, ten akt prawny nie jest ukierunkowany na zaspokajanie ich szczególnych potrzeb.

(10) Niniejsza dyrektywa wspiera realizację zobowiązań międzynarodowych podjętych przez państwa członkowskie w zakresie zwalczania i zapobiegania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w szczególności zobowiązań wynikających z Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet[5], oraz, w stosownych przypadkach, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej („konwencji stambulskiej”)[6] i Konwencji MOP w sprawie eliminacji przemocy i molestowania w miejscu pracy, podpisanej dnia 21 czerwca 2019 r. w Genewie.

(11) Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa mogą ulec nasileniu, jeżeli krzyżują się z dyskryminacją ze względu na płeć i inne przyczyny dyskryminacji zakazane przez prawo Unii, mianowicie narodowość, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Państwa członkowskie powinny zatem zwrócić należytą uwagę na ofiary dotknięte taką dyskryminacją intersekcjonalną, zapewniając szczególne środki w przypadku występowania krzyżujących się form dyskryminacji. Na zwiększone ryzyko doświadczania przemocy ze względu na płeć narażone są w szczególności lesbijki, kobiety biseksualne, transpłciowe, osoby niebinarne, interseksualne i *queer* (LBTIQ), kobiety z niepełnosprawnościami oraz kobiety należące do mniejszości rasowych lub etnicznych.

(12) Ofiary przemocy wobec kobiet i przemocy domowej są w większym stopniu narażone na zastraszanie, odwet oraz wtórną i ponowną wiktymizację. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na to ryzyko oraz na potrzebę ochrony godności i integralności cielesnej takich ofiar.

(13) Zgwałcenie jest jednym z najpoważniejszych przestępstw naruszających integralność seksualną osoby i przestępstwem, które w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotyka kobiety. Wiąże się ono z brakiem równowagi sił między sprawcą a ofiarą, co pozwala sprawcy wykorzystać seksualnie ofiarę w celu osiągnięcia osobistego zaspokojenia, potwierdzenia dominacji, zdobycia uznania społecznego, awansu lub ewentualnie korzyści finansowych. W wielu państwach członkowskich przestępstwo zgwałcenia nadal musi obejmować użycie siły, gróźb lub przymusu. Inne państwa członkowskie opierają się wyłącznie na warunku braku zgody ofiary na czynność seksualną. Tylko to drugie podejście zapewnia pełną ochronę integralności seksualnej ofiar. Dlatego też

---

4 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57).

5 Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, ZO ONZ, 1979.

6 Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska), Rada Europy, 2011.

konieczne jest zagwarantowanie jednakowej ochrony w całej Unii przez określenie ustawowych znamion przestępstwa zgwałcenia kobiety.

(14) Zgwałcenie powinno wyraźnie obejmować wszystkie rodzaje penetracji seksualnej jakąkolwiek częścią ciała lub przedmiotem. Brak zgody powinien być centralnym i ustawowym znamieniem przestępstwa zgwałcenia określonym w jego definicji, biorąc pod uwagę, że często przy popełnieniu tego czynu nie dochodzi do przemocy fizycznej ani użycia siły. Początkowa zgoda powinna być możliwa do wycofania w dowolnym momencie czynności, zgodnie z autonomią seksualną ofiary, i nie powinna automatycznie oznaczać zgody na przyszłe czynności. Penetracja seksualna bez zgody powinna stanowić zgwałcenie, nawet jeśli dokonano jej na małżonce lub partnerce.

(15) W odniesieniu do przestępstw stanowiących zgwałcenie sprawcy, którzy zostali wcześniej skazani za przestępstwa o tym samym charakterze, powinni być zobowiązani do uczestnictwa w programach interwencyjnych w celu ograniczenia ryzyka recydywy.

(16) Aby zapobiec nieodwracalnym i trwałym szkodom wyrządzanym ofiarom wskutek okaleczania żeńskich narządów płciowych, należy to przestępstwo szczegółowo i odpowiednio ująć w przepisach prawa karnego. Okaleczanie żeńskich narządów płciowych to praktyka wykorzystywania, która dotyczy narządów płciowych dziewczynki lub kobiety i która jest stosowana w celu utrzymania i potwierdzenia dominacji nad kobietami i dziewczętami oraz sprawowania kontroli społecznej nad seksualnością dziewcząt i kobiet. Czasami praktyka ta odbywa się w kontekście dziecięcych i przymusowych małżeństw bądź przemocy domowej. Okaleczanie żeńskich narządów płciowych może mieć miejsce jako praktyka tradycyjna, którą niektóre społeczności stosują wobec należących do nich kobiet. Powinno ono obejmować praktyki stosowane ze względów pozamedycznych. Termin „wycięcie” powinien oznaczać częściowe lub całkowite usunięcie łechtaczki i warg sromowych większych. Termin „infibulacja” powinien obejmować zamknięcie warg sromowych większych przez częściowe zszycie zewnętrznych warg sromu w celu zawężenia otwarcia pochwy. Termin „każde inne okaleczenie” powinien oznaczać wszelkie inne fizyczne modyfikacje żeńskich narządów płciowych.

(17) Konieczne jest zapewnienie zharmonizowanych definicji przestępstw i kar w odniesieniu do określonych form cyberprzemocy. Cyberprzemoc jest w szczególności skierowana przeciwko polityczkom, dziennikarkom i obrończyniom praw człowieka i dotyka je w szczególnym stopniu. Może to skutkować uciszaniem kobiet i utrudnianiem ich uczestniczenia w życiu społecznym na równi z mężczyznami. Cyberprzemoc w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotyka również kobiety i dziewczęta w środowisku edukacyjnym, takim jak szkoły i uczelnie, co ma szkodliwe skutki dla ich dalszego kształcenia i zdrowia psychicznego, w skrajnych przypadkach mogące prowadzić do samobójstwa.

(18) Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych wiąże się z ryzykiem łatwego, szybkiego i powszechnego nasilenia niektórych form cyberprzemocy, co może skutkować wyrządzeniem ofierze głębokiej i długotrwałej szkody lub zwiększeniem takiej szkody. Potencjał takiego nasilenia, które jest warunkiem wstępnym w przypadku kilku przestępstw cyberprzemocy zdefiniowanych w niniejszej dyrektywie, należy odzwierciedlić przez określenie znamienia przestępstwa polegającego na udostępnieniu pewnych treści za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych „wielu” użytkownikom końcowym.

Termin „wielu” należy rozumieć jako odnoszący się do dotarcia do znacznej liczby użytkowników końcowych przedmiotowych technologii, co umożliwia szeroki dostęp do tych treści oraz ich potencjalne dalsze rozpowszechnianie. Termin ten należy interpretować i stosować z uwzględnieniem istotnych okoliczności, w tym technologii wykorzystanych do udostępnienia tych treści oraz tego, w jaki sposób technologie te mogą przyczynić się do nasilenia przestępstwa.

(19) Udostępnianie za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych wielu użytkownikom końcowym intymnych obrazów, nagrań wideo lub treści przedstawiających czynności seksualne osoby bez zgody tej osoby może być bardzo szkodliwe dla ofiar, szczególnie ze względu na wiążącą się z tym czynem tendencję do łatwego, szybkiego i szerokiego rozpowszechniania treści i ich powielania, a także ze względu na jego intymny charakter. Przestępstwo przewidziane w niniejszej dyrektywie powinno obejmować wszystkie rodzaje takich treści, takie jak obrazy, zdjęcia i nagrania wideo, w tym obrazy oraz nagrania audio i wideo nacechowane seksualnie. Powinno ono odnosić się do sytuacji, w których udostępnianie treści wielu użytkownikom końcowym za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych odbywa się bez zgody ofiary, niezależnie od tego, czy ofiara wyraziła zgodę na wytworzenie takich treści bądź przesłała je konkretnej osobie. Przestępstwo to powinno również obejmować wytwarzanie treści bez zgody lub manipulowanie nimi, na przykład przez edytowanie obrazów, które to treści sprawiają wrażenie, że osoba uczestniczy w czynnościach seksualnych, o ile treści te są następnie udostępniane wielu użytkownikom końcowym za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych bez zgody tej osoby. Takie wytwarzanie lub manipulowanie powinno obejmować produkcję treści „deepfake”, tj. takich, w których prezentuje się osoby, przedmioty, miejsca lub inne podmioty bądź wydarzenia wyraźnie podobne do istniejących, mające przedstawiać czynności seksualne innej osoby, które błędnie wydają się innym osobom autentyczne lub prawdziwe. W interesie skutecznej ochrony ofiar takich zachowań należy również uwzględnić groźby podjęcia opisanych działań.

(20) Cyberstalking jest nowoczesną formą przemocy, do której często dochodzi wobec członków rodziny lub osób mieszkających w tym samym gospodarstwie domowym, lecz sprawcami bywają również byli partnerzy lub znajomi. Zazwyczaj sprawca wykorzystuje technologię, by stosować przymus, kontrolę, manipulację i nadzór o rosnącej intensywności, nasilając w ten sposób lęk i niepokój ofiary oraz powodując jej stopniową izolację od przyjaciół i rodziny. W związku z tym należy ustanowić normy minimalne w odniesieniu do cyberstalkingu. Przestępstwo cyberstalkingu powinno obejmować stały nadzór nad ofiarą za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych bez jej zgody lub upoważnienia prawnego. Może to być możliwe w wyniku przetwarzaniu danych osobowych ofiary, np. przez kradzież tożsamości lub pozyskanie takich danych z różnych mediów społecznościowych lub platform komunikacyjnych, poczty elektronicznej i telefonu ofiary, kradzież haseł lub hakowanie urządzeń ofiary, aby uzyskać dostęp do jej przestrzeni prywatnej, zainstalowanie aplikacji do geolokalizacji, w tym aplikacji typu *stalkerware,* lub kradzież urządzeń. Ponadto uporczywe nękanie powinno obejmować monitorowanie ofiary bez jej zgody lub bez upoważnienia przy użyciu urządzeń technologicznych podłączonych do internetu rzeczy takich jak inteligentne urządzenia gospodarstwa domowego.

(21) Należy ustanowić normy minimalne odnoszące się do przestępstwa cybernękania, aby przeciwdziałać inicjowaniu ataku z udziałem osób trzecich na inną osobę, polegającym na udostępnianiu wielu użytkownikom końcowym treści zawierających

groźby lub zniewagi, lub udziałowi w takim ataku. Takie szeroko zakrojone ataki, w tym skoordynowane ataki masowe w internecie, mogą przekształcić się w napaść poza internetem lub spowodować poważne szkody psychiczne, a w skrajnych przypadkach mogą prowadzić do samobójstwa ofiary. Ich cel stanowią często czołowe polityczki, dziennikarki lub inne znane osoby, ale do ataków takich może również dochodzić w różnych kontekstach, na przykład na kampusach uczelni lub w szkołach. Tego rodzaju przemocą w internecie należy zająć się zwłaszcza w przypadku ataków występujących na szeroką skalę, na przykład w formie zmasowanego nękania przez znaczną liczbę osób.

(22) Wzrost intensywności korzystania z internetu i mediów społecznościowych doprowadził w ostatnich latach do gwałtownego nasilenia publicznego nawoływania do przemocy i nienawiści, w tym ze względu na płeć metrykalną lub społeczno-kulturową. Łatwe i szybkie rozpowszechnianie nawoływania do nienawiści w świecie cyfrowym jest prostsze dzięki efektowi braku zahamowań w internecie, ponieważ domniemana anonimowość w sieci i poczucie bezkarności ograniczają zahamowania ludzi przed publikowaniem takich wypowiedzi. Kobiety często są celem seksistowskiej i mizoginicznej nienawiści w internecie, która może eskalować w przestępstwa z nienawiści poza internetem. Zjawisku temu należy przeciwdziałać na wczesnym etapie. Język używany w tego rodzaju nawoływaniu do nienawiści nie zawsze odnosi się bezpośrednio do płci metrykalnej lub społeczno-kulturowej osób będących celem tego nawoływania, ale stronniczej motywacji można domyślać się na podstawie ogólnej treści lub kontekstu wypowiedzi.

(23) W przypadku przestępstwa nawoływania w internecie do przemocy lub nienawiści zakłada się, że nawoływanie to nie jest wyrażane w kontekście czysto prywatnym, lecz publicznie, za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dlatego ustawowym znamieniem tego przestępstwa powinno być rozpowszechnianie publiczne, co należy rozumieć jako obejmujące udostępnianie potencjalnie nieograniczonej liczbie osób za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych określonych treści nawołujących do przemocy lub nienawiści, mianowicie dawanie łatwego dostępu do tych treści ogółowi użytkowników, bez konieczności podejmowania dalszych działań przez osobę, która dostarczyła te treści, niezależnie od tego, czy użytkownicy ci rzeczywiście korzystają z dostępu do tych informacji. W związku z tym w przypadku gdy dostęp do treści wymaga rejestracji lub dopuszczenia do udziału w grupie użytkowników, informacje te należy uznawać za publicznie rozpowszechniane wyłącznie wtedy, gdy użytkownicy poszukujący dostępu do treści są automatycznie rejestrowani lub dopuszczani do udziału w grupie użytkowników bez konieczności podejmowania decyzji lub dokonywania wyboru przez człowieka co do tego, komu przyznać taki dostęp. Przy ocenie, czy dane treści kwalifikują się jako nawoływanie do nienawiści lub przemocy, właściwe organy powinny brać pod uwagę podstawowe prawa do wolności wypowiedzi zapisane w art. 11 Karty.

(24) Ofiary powinny mieć możliwość łatwego zgłaszania przestępstw przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej bez narażania się na wtórną lub ponowną wiktymizację. W tym celu państwa członkowskie powinny zapewnić możliwość składania skarg przez internet lub za pośrednictwem innych technologii informacyjno-komunikacyjnych służących do zgłaszania takich przestępstw. Ofiary cyberprzemocy powinny mieć możliwość wysyłania materiałów związanych ze swoim zgłoszeniem takich jak zrzuty ekranu ukazujące domniemane agresywne zachowanie.

(25) W przypadku przemocy domowej i przemocy wobec kobiet, zwłaszcza gdy czyny te popełniają bliscy członkowie rodziny lub partnerzy, ofiary mogą znajdować się pod takim przymusem ze strony sprawcy, że boją się zwrócić do właściwych organów nawet w przypadku zagrożenia życia. W związku z tym państwa członkowskie powinny dopilnować, aby ich przepisy dotyczące poufności nie stanowiły przeszkody dla odpowiednich specjalistów, takich jak pracownicy opieki zdrowotnej, w dokonywaniu zgłoszeń do właściwych organów, jeżeli mają oni uzasadnione podstawy, by sądzić, że istnieje bezpośrednie ryzyko wyrządzenia ofierze poważnej szkody fizycznej. Podobnie przypadki przemocy domowej lub przemocy wobec kobiet dotykające dzieci są często wykrywane dopiero wtedy, gdy osoby trzecie zauważą nietypowe zachowanie lub obrażenia fizyczne dziecka. Dzieci należy skutecznie chronić przed takimi formami przemocy i szybko stosować odpowiednie środki. W związku z tym odpowiedni specjaliści mający kontakt z dziećmi będącymi ofiarami lub potencjalnymi ofiarami, w tym pracownicy opieki zdrowotnej lub sektora edukacji, również nie powinni być ograniczeni wymogami poufności, jeżeli mają uzasadnione podstawy, by sądzić, że wobec dziecka popełniono poważne akty przemocy w rozumieniu niniejszej dyrektywy lub że można spodziewać się kolejnych poważnych aktów przemocy. W sytuacjach gdy specjaliści zgłaszają takie przypadki przemocy, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby nie zostali oni pociągnięci do odpowiedzialności za naruszenie poufności.

(26) W celu rozwiązania problemu niskiego poziomu zgłaszania przypadków, w których ofiara jest dzieckiem, należy ustanowić bezpieczne i przyjazne dziecku procedury zgłaszania. Może to obejmować przesłuchanie przez właściwe organy z zastosowaniem prostego i przystępnego języka.

(27) Opóźnienia w przetwarzaniu skarg dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej mogą wiązać się ze szczególnym ryzykiem dla ofiar tej przemocy, zważywszy, że mogą one nadal znajdować się w bezpośrednim niebezpieczeństwie, gdyż sprawcami często mogą być członkowie bliskiej rodziny lub małżonkowie. W związku z tym właściwe organy powinny dysponować dostateczną wiedzą fachową i skutecznymi narzędziami dochodzeniowymi umożliwiającymi prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie takich przestępstw i ich ściganie.

(28) Ofiary przemocy domowej i przemocy wobec kobiet na ogół potrzebują natychmiastowej ochrony lub specjalnego wsparcia, na przykład w przypadku przemocy ze strony partnera, gdzie wskaźnik recydywy jest zwykle wysoki. W związku z tym należy przeprowadzić indywidualną ocenę potrzeb ofiary w zakresie ochrony od razu przy pierwszym kontakcie właściwych organów z ofiarą lub gdy tylko pojawi się podejrzenie, że dana osoba jest ofiarą przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej. Można tego dokonać, zanim ofiara formalnie zgłosi przestępstwo, lub proaktywnie, jeżeli przestępstwo zgłasza osoba trzecia.

(29) Przy ocenie potrzeb ofiary w zakresie ochrony i wsparcia należy przede wszystkim zadbać o bezpieczeństwo danej osoby i zapewnić wsparcie dostosowane do jej potrzeb, z uwzględnieniem m.in. indywidualnych okoliczności, w jakich znajduje się ofiara. Do takich okoliczności wymagających szczególnej uwagi można zaliczyć ciążę ofiary lub jej zależność od sprawcy bądź związek z nim.

(30) Aby zapewnić ofiarom kompleksowe wsparcie i ochronę, wszystkie właściwe władze i odpowiednie organy, nie tylko organy ścigania i organy sądowe, powinny być zaangażowane w ocenę ryzyka dla ofiar i ocenę odpowiednich środków wsparcia na podstawie jasnych wytycznych wydanych przez państwa członkowskie. Wytyczne

takie powinny obejmować czynniki, które należy wziąć pod uwagę przy ocenie ryzyka stwarzanego przez sprawcę lub podejrzanego, w tym fakt, że podejrzani oskarżeni o wykroczenia mogą być równie niebezpieczni co podejrzani oskarżeni o poważniejsze przestępstwa, zwłaszcza w przypadkach przemocy domowej i uporczywego nękania.

(31) Dzieciom ofiary należy zapewnić takie same środki ochrony jak ofierze ze względu na ich podatność na wtórną i ponowną wiktymizację, zastraszanie i odwet oraz fakt, że doznają szkody emocjonalnej, która ma negatywny wpływ na ich rozwój. Inne osoby pozostające na utrzymaniu ofiary, takie jak osoby dorosłe z niepełnosprawnościami lub starsze osoby dorosłe pozostające na utrzymaniu, nad którymi ofiara sprawuje opiekę, mogą doświadczać podobnej szkody emocjonalnej, dlatego należy im zapewnić takie same środki ochrony.

(32) Ofiary przemocy wobec kobiet i przemocy domowej często potrzebują szczególnego wsparcia. W celu dopilnowania, aby ofiarom faktycznie oferowano wsparcie, właściwe organy powinny kierować te osoby do odpowiednich służb wsparcia. Powinno to mieć miejsce zwłaszcza w przypadku, gdy w indywidualnej ocenie stwierdzono, że ofiara ma szczególne potrzeby w zakresie wsparcia. W takim przypadku służby wsparcia powinny mieć możliwość dotarcia do ofiary nawet bez jej zgody. W odniesieniu do przetwarzania powiązanych danych osobowych przez właściwe organy państwa członkowskie powinny zapewnić, aby miało ono podstawę w prawie Unii, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) w związku z art. 6 ust. 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679[7]. Takie przepisy powinny obejmować odpowiednie zabezpieczenia dotyczące danych osobowych, respektujące istotę prawa do ochrony danych i przewidujące odpowiednie i konkretne środki zabezpieczające prawa podstawowe i interesy osób fizycznych. W przypadku gdy właściwe organy przekazują dane osobowe ofiar służbom wsparcia na potrzeby kierowania do nich ofiar, organy te powinny zapewnić, aby przekazywane dane ograniczały się do tego, co jest konieczne do poinformowania tych służb o okolicznościach sprawy, tak by ofiary mogły otrzymać odpowiednie wsparcie i ochronę.

(33) Państwa członkowskie powinny wprowadzić niezbędne środki, aby umożliwić wydawanie nakazów doraźnych, zakazów zbliżania się i nakazów ochrony w celu zapewnienia skutecznej ochrony ofiar i osób pozostających na ich utrzymaniu.

(34) Państwa członkowskie powinny zapewnić możliwość wydawania nakazów doraźnych w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia, na przykład gdy istnieje bezpośrednie ryzyko szkody lub już do niej doszło i istnieje prawdopodobieństwo, że zostanie wyrządzona ponownie.

(35) Nakazy ochrony mogą obejmować nałożenie na sprawcę lub podejrzanego zakazu dostępu do określonych miejsc, zbliżania się do ofiary lub osoby pozostającej na jej utrzymaniu na odległość mniejszą, niż to określono, lub kontaktowania się z nimi, w tym za pomocą interfejsów internetowych, oraz, w stosownych przypadkach, posiadania broni palnej lub śmiercionośnej.

---

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

(36) Aby zagwarantować skuteczność nakazów doraźnych, zakazów zbliżania się i nakazów ochrony, ich naruszenie powinno podlegać sankcjom. Sankcje te mogą mieć charakter karnoprawny lub inny charakter prawny i mogą obejmować kary pozbawienia wolności, grzywny lub wszelkie inne sankcje prawne, które są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

(37) Przedstawianie dowodów wcześniejszych zachowań seksualnych w celu podważenia wiarygodności i braku zgody ofiar w sprawach dotyczących przemocy seksualnej, zwłaszcza zgwałcenia, może przyczyniać się do utrwalania szkodliwych stereotypów na temat ofiar i prowadzić do ponownej lub wtórnej wiktymizacji. Dlatego też – bez uszczerbku dla prawa do obrony – pytania i dowody dotyczące zachowań seksualnych ofiary w przeszłości nie powinny być dozwolone w postępowaniach przygotowawczych i sądowych.

(38) Ze względu na złożoność i wagę przestępstw przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz szczególne potrzeby ofiar w zakresie wsparcia państwa członkowskie powinny dopilnować, aby wyznaczone organy oferowały dodatkowe wsparcie i zajmowały się zapobieganiem takim przestępstwom. Do wykonywania tych zadań dobrze przygotowane są krajowe organy ds. równości, ustanowione zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/113/WE[8], 2006/54/WE[9] i 2010/41/UE[10], ze względu na ich wiedzę fachową w zakresie dyskryminacji ze względu na płeć. Organy takie powinny ponadto posiadać legitymację procesową do występowania w imieniu lub na rzecz ofiar wszelkich form przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej w postępowaniu sądowym za ich zgodą, w tym w zakresie ubiegania się o odszkodowanie i usunięcie nielegalnych treści internetowych. Powinno to obejmować możliwość występowania w imieniu lub na rzecz szeregu ofiar łącznie. Aby umożliwić tym organom skuteczne wykonywanie ich zadań, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby dysponowały one wystarczającymi zasobami ludzkimi i finansowymi.

(39) Niektóre przestępstwa objęte niniejszą dyrektywą wiążą się ze zwiększonym ryzykiem ponownej, przedłużającej się lub nawet ciągłej wiktymizacji. Ryzyko to występuje w szczególności w odniesieniu do przestępstw polegających na udostępnianiu wielu użytkownikom końcowym za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych treści pochodzących z niektórych przestępstw cyberprzemocy, biorąc pod uwagę łatwość i szybkość rozpowszechniania takich treści na dużą skalę oraz trudności, które często występują przy ich usuwaniu. Ryzyko to zazwyczaj utrzymuje się nawet po wyroku skazującym. Aby skutecznie chronić prawa ofiar tych przestępstw, państwa członkowskie powinny być zatem zobowiązane do wprowadzania odpowiednich środków mających na celu usunięcie przedmiotowych treści. Biorąc pod uwagę, że usunięcie takich treści u źródła może nie zawsze być wykonalne, na przykład z powodu trudności prawnych lub praktycznych związanych z wykonaniem lub

---

8 Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37).

9 Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przeredagowana) (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23).

10 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/41/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz uchylająca dyrektywę Rady 86/613/EWG (Dz.U. L 180 z 15.7.2010, s. 1).

egzekucją nakazu usunięcia, państwa członkowskie powinny mieć również możliwość ustanowienia środków uniemożliwiających dostęp do takich treści.

(40) Środki te powinny obejmować w szczególności uprawnienie krajowych organów sądowych do wydawania dostawcom usług pośrednich nakazów usunięcia co najmniej jednego określonego elementu przedmiotowych treści lub również uniemożliwienia dostępu do niego. Nakazy te powinny być wydawane na należycie umotywowany i uzasadniony wniosek ofiary. Biorąc pod uwagę szybkość, z jaką takie treści mogą rozprzestrzeniać się w internecie, oraz czas, jaki zajmuje przeprowadzenie postępowania karnego przeciwko osobom podejrzanym o popełnienie odnośnych przestępstw, w kontekście skutecznej ochrony praw ofiar konieczne jest umożliwienie wydawania – pod pewnymi warunkami – takich nakazów w drodze decyzji tymczasowych, nawet przed zakończeniem takiego postępowania karnego.

(41) Wszelkie takie środki mające na celu usunięcie treści lub uniemożliwienie dostępu do nich, w tym w szczególności takie nakazy, mogą mieć wpływ na prawa i interesy stron innych niż ofiary, takich jak osoby dostarczające treści, dostawcy usług pośrednich, których usługi mogą być wykorzystywane, oraz użytkownicy końcowi tych usług, a także na interes ogólny. Należy zatem zapewnić, aby te nakazy i inne środki można było przyjmować wyłącznie w sposób przejrzysty oraz aby przewidziane były odpowiednie zabezpieczenia, tak aby zagwarantować ograniczenie tych środków do tego, co jest konieczne i proporcjonalne, pewność prawa, możliwość korzystania przez wszystkie zainteresowane strony z przysługującego im prawa do skutecznego dochodzenia odszkodowania na drodze sądowej zgodnie z prawem krajowym oraz zachowanie sprawiedliwej równowagi między wszystkimi odnośnymi prawami i interesami, w tym prawami podstawowymi wszystkich zainteresowanych stron zgodnie z Kartą. W postępowaniu w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych szczególnie istotne jest staranne wyważenie wszystkich wchodzących w grę praw i interesów w każdym przypadku. Nakazy te powinny co do zasady być kierowane do konkretnego dostawcy usług pośrednich, który jest najlepiej przygotowany do działania, w szczególności w celu ograniczenia wszelkich ewentualnych negatywnych skutków dla wolności wypowiedzi i informacji.

(42) Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące nakazów i innych środków mających na celu usunięcie stosownych treści i uniemożliwienie dostępu do nich nie powinny mieć wpływu na odpowiednie przepisy zawarte w rozporządzeniu XX/YYYY [*proponowany akt o usługach cyfrowych*]. Nakazy te powinny w szczególności być zgodne z zakazem nakładania ogólnych obowiązków nadzoru lub aktywnego ustalania faktów oraz ze szczegółowymi wymogami tego rozporządzenia dotyczącymi nakazów usunięcia nielegalnych treści w internecie.

(43) Biorąc pod uwagę potencjalne znaczenie treści, które mogą być przedmiotem nakazów lub innych środków przyjmowanych na podstawie niniejszej dyrektywy w celu usunięcia tych treści lub uniemożliwienia dostępu do nich w ramach prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie odnośnych przestępstw lub ścigania ich na mocy prawa karnego, należy wprowadzić niezbędne środki, aby umożliwić właściwym organom uzyskanie lub, w razie potrzeby, zabezpieczenie takich treści. Środki te mogłyby polegać na przykład na nałożeniu na odpowiednich dostawców usług pośrednich wymogu przekazania treści tym organom lub przechowywania tych treści przez ograniczony okres, który nie wykracza poza to, co jest konieczne. Wszelkie takie środki powinny zapewniać bezpieczeństwo treści, być ograniczone do tego, co jest uzasadnione, i być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

(44) Aby uniknąć wtórnej wiktymizacji, ofiary powinny mieć możliwość uzyskania odszkodowania w toku postępowania karnego. Odszkodowanie od sprawcy powinno być pełne i nie powinno być ograniczone ustaloną górną granicą. Powinno ono obejmować wszelkie szkody i urazy ofiar oraz koszty poniesione w celu naprawienia szkód, w tym m.in. koszty leczenia, wpływ na sytuację zatrudnienia ofiary, utratę zarobków, szkody psychiczne oraz straty moralne wynikające z naruszenia godności. Wysokość odszkodowania powinna odzwierciedlać fakt, że ofiary przemocy domowej mogą być zmuszone do zmiany swojego życia w celu poszukiwaniu bezpieczeństwa, co może wiązać się z koniecznością zmiany pracy, znalezienia nowej szkoły dla dzieci, a nawet stworzenia nowej tożsamości.

(45) Pomoc i wsparcie dla ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej powinny być udzielane przed rozpoczęciem postępowania karnego, w trakcie tego postępowania i przez odpowiedni okres po jego zakończeniu, na przykład gdy nadal potrzebne jest leczenie w celu zaradzenia poważnym fizycznym lub psychicznym skutkom przemocy lub gdy zagrożone jest bezpieczeństwo ofiary, w szczególności ze względu na zeznania, które ofiara złożyła w ramach tego postępowania.

(46) Wyspecjalizowane służby wsparcia powinny zapewniać wsparcie ofiarom wszelkich form przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w tym przemocy seksualnej, okaleczania żeńskich narządów płciowych, przymusowego małżeństwa, przymusowej aborcji i sterylizacji, molestowania seksualnego oraz różnych form cyberprzemocy.

(47) Wsparcie specjalistyczne dla ofiar powinno być dostosowane do ich szczególnych potrzeb i oferowane bez względu na to, czy złożono oficjalną skargę. Usługi takie mogłyby być świadczone jako uzupełnienie lub integralna część ogólnych usług na rzecz wsparcia ofiar, które mogą wymagać wykorzystania istniejących jednostek zapewniających wsparcie specjalistyczne. Wsparcie specjalistyczne może być udzielane przez organy krajowe, organizacje wsparcia ofiar lub inne organizacje pozarządowe. Należy przyznać tym podmiotom wystarczające zasoby ludzkie i finansowe, a w przypadku gdy świadczeniem usług zajmują się organizacje pozarządowe, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby otrzymywały one odpowiednie środki finansowe.

(48) Ofiary przemocy domowej i przemocy wobec kobiet zazwyczaj mają wielorakie potrzeby w zakresie ochrony i wsparcia. Aby skutecznie je zaspokajać, państwa członkowskie powinny świadczyć takie usługi w tej samej placówce lub zadbać o ich koordynację za pośrednictwem centralnego punktu kontaktowego. Aby zapewnić możliwość dotarcia również do ofiar, które mieszkają na obszarach oddalonych lub nie są w stanie fizycznie dotrzeć do takich ośrodków, państwa członkowskie powinny przewidzieć dostęp do takich usług przez internet. Powinno to obejmować utworzenie jednej aktualizowanej strony internetowej, na której zamieszczane będą wszystkie istotne informacje na temat dostępnych usług wsparcia i ochrony oraz dostępu do nich (kompleksowy dostęp online). Ta strona internetowa powinna spełniać wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

(49) Specjalistyczne służby wsparcia, w tym schroniska i centra interwencji kryzysowej dla ofiar gwałtu, należy uznać za niezbędne podczas kryzysów i stanów nadzwyczajnych, w tym kryzysów zdrowotnych. Ich usługi nadal powinny być oferowane w takich sytuacjach, w których zwykle dochodzi do gwałtownego wzrostu liczby przypadków przemocy domowej i przemocy wobec kobiet.

(50) Traumatyczny charakter przemocy seksualnej, w tym zgwałcenia, wymaga szczególnie wrażliwej reakcji ze strony wyszkolonego i wyspecjalizowanego

personelu. Ofiary tego rodzaju przemocy potrzebują natychmiastowej opieki medycznej i wsparcia w związku z traumatycznymi przeżyciami, jak również natychmiastowej obdukcji w celu zebrania dowodów w przypadku zgwałcenia, które są potrzebne do celów ścigania tego przestępstwa. Centra interwencji kryzysowej dla ofiar gwałtu lub ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy seksualnej powinny być dostępne w wystarczającej liczbie i odpowiednio rozmieszczone na terytorium każdego państwa członkowskiego. Podobnie ofiary okaleczania żeńskich narządów płciowych, które często są dziewczętami, zazwyczaj potrzebują ukierunkowanego wsparcia. Dlatego państwa członkowskie powinny zapewnić udzielanie specjalnego wsparcia dostosowanego do potrzeb tych ofiar.

(51) Molestowanie w miejscu pracy uznaje się w dyrektywach 2004/113/WE, 2006/54/WE i 2010/41/UE za dyskryminację ze względu na płeć. Biorąc pod uwagę, że molestowanie seksualne w miejscu pracy ma poważne negatywne skutki zarówno dla ofiar, jak i dla pracodawców, porady dotyczące odpowiedniego reagowania na takie przypadki w miejscu pracy, środków prawnych dostępnych pracodawcy w celu usunięcia sprawcy z miejsca pracy oraz zapewnienia możliwości wcześniejszego postępowania pojednawczego, jeżeli ofiara sobie tego życzy, powinny być udzielane przez zewnętrzne służby poradnictwa zarówno ofiarom, jak i pracodawcom.

(52) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby krajowe telefony zaufania działały pod tym samym w całej UE numerem [116 016] i aby numer ten był szeroko reklamowany jako numer dostępny publicznie, nieodpłatnie i całodobowo. Udzielane wsparcie powinno obejmować doradztwo kryzysowe i umożliwiać skierowanie do służb bezpośrednio udzielających pomocy, takich jak schroniska, ośrodki poradnictwa lub policja.

(53) Schroniska odgrywają kluczową rolę w ochronie ofiar przed aktami przemocy. Poza zapewnieniem bezpiecznego miejsca pobytu schroniska powinny oferować niezbędne wsparcie w odniesieniu do powiązanych ze sobą problemów w zakresie zdrowia ofiar, ich sytuacji finansowej i dobrostanu ich dzieci, ostatecznie przygotowując ofiary do samodzielnego życia.

(54) Aby skutecznie przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom dla dzieci będących ofiarami, środki wsparcia dla nich powinny obejmować dostosowaną do wieku pomoc psychologiczną, w razie potrzeby wraz z opieką pediatryczną, oraz być zapewniane, gdy tylko właściwe organy będą miały uzasadnione podstawy, by sądzić, że dzieci mogły być ofiarami, przy czym powinno to obejmować również dzieci będące świadkami przemocy. Przy udzielaniu wsparcia dzieciom będącym ofiarami należy przede wszystkim mieć na uwadze prawa dziecka określone w art. 24 Karty.

(55) W celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieci podczas ewentualnych odwiedzin sprawcy lub podejrzanego, który jest osobą posiadającą odpowiedzialność rodzicielską z prawem do kontaktów z dzieckiem, państwa członkowskie powinny zapewnić dostępność nadzorowanych neutralnych miejsc, w tym placówek ochrony dzieci lub opieki społecznej, tak aby takie wizyty mogły się tam odbywać w najlepszym interesie dziecka. W razie potrzeby wizyty powinny odbywać się w obecności urzędników odpowiedzialnych za ochronę lub dobrostan dzieci. Jeżeli konieczne jest zapewnienie tymczasowego zakwaterowania, dzieci należy w pierwszej kolejności zakwaterować razem z osobą posiadającą odpowiedzialność rodzicielską, która nie jest sprawcą ani podejrzanym, np. z matką. Należy zawsze brać pod uwagę najlepszy interes dziecka.

(56) Ofiary mające szczególne potrzeby i grupy zagrożone przemocą wobec kobiet lub przemocą domową, takie jak kobiety z niepełnosprawnościami, kobiety mające prawo

do pobytu lub zezwolenie na pobyt jako osoby pozostające na utrzymaniu, migrantki nieposiadające dokumentów, kobiety ubiegające się o ochronę międzynarodową, kobiety uciekające przed konfliktami zbrojnymi, kobiety w kryzysie bezdomności, należące do mniejszości rasowych lub etnicznych, mieszkające na obszarach wiejskich, kobiety świadczące usługi seksualne, osadzone lub kobiety starsze, powinny otrzymywać szczególną ochronę i wsparcie.

(57) Kobiety z niepełnosprawnościami doświadczają przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w nieproporcjonalnie dużym stopniu, a ze względu na niepełnosprawność często mają trudności z dostępem do środków ochrony i wsparcia. Dlatego państwa członkowskie powinny zapewnić im możliwość pełnego korzystania z praw określonych w niniejszej dyrektywie na równych zasadach z innymi osobami, zwracając przy tym należytą uwagę na szczególną podatność takich ofiar i ich prawdopodobne trudności z uzyskaniem pomocy.

(58) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby w celu zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej stosowano środki zapobiegawcze takie jak kampanie podnoszące świadomość. Zapobieganie powinno odbywać się również w ramach kształcenia formalnego, w szczególności przez poprawę edukacji seksualnej oraz rozwój kompetencji społeczno-emocjonalnych, empatii, a także zdrowych i opartych na szacunku relacji.

(59) Państwa członkowskie powinny wprowadzać środki mające na celu zapobieganie kultywowaniu szkodliwych stereotypów płci, tak aby wyeliminować koncepcję niższości kobiet lub stereotypowe role kobiet i mężczyzn. Może to również obejmować środki mające na celu sprawienie, że kultura, zwyczaje, religia, tradycja lub honor nie będą postrzegane jako usprawiedliwienie przestępstw przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej bądź łagodniejszego traktowania tych czynów. Biorąc pod uwagę, że dzieci od bardzo młodego wieku mają styczność z rolami płciowymi, które kształtują ich postrzeganie siebie oraz wpływają na ich wybory w zakresie edukacji i pracy, a także oczekiwania odnośnie do ich roli jako kobiet i mężczyzn przez całe życie, kluczowe znaczenie ma zajęcie się stereotypami płci już na etapie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

(60) Aby zapewnić identyfikację ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz udzielanie im odpowiedniego wsparcia, państwa członkowskie powinny dopilnować, żeby specjaliści, którzy mogą mieć kontakt z ofiarami, przechodzili szkolenie i otrzymywali ukierunkowane informacje. Szkolenia powinny obejmować ryzyko zastraszania i zapobieganie mu, ponowną i wtórną wiktymizację i oraz dostępność środków ochrony i wsparcia dla ofiar. Aby zapobiegać przypadkom molestowania seksualnego w miejscu pracy i odpowiednio reagować na nie, osoby pełniące funkcje nadzorcze również powinny przejść szkolenie. Szkolenia te powinny także obejmować oceny dotyczące molestowania seksualnego w miejscu pracy oraz związanych z tym zagrożeń psychospołecznych dla bezpieczeństwa i zdrowia, o których to ocenach mowa w dyrektywie 89/391/EWG Parlamentu Europejskiego i Rady[11]. W działaniach szkoleniowych należy również uwzględnić ryzyko przemocy ze strony osób trzecich. Przemoc ze strony osób trzecich oznacza przemoc, której pracownicy mogą

[11] Dyrektywa 89/391/EWG Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1).

doświadczyć w miejscu pracy, ale nie ze strony współpracownika, i obejmuje takie przypadki, jak molestowanie seksualne pielęgniarek przez pacjenta.

(61) W celu rozwiązania problemu niskiego poziomu zgłaszania spraw państwa członkowskie powinny również współpracować z organami ścigania przy opracowywaniu szkoleń, w szczególności dotyczących szkodliwych stereotypów płci, ale także w odniesieniu do zapobiegania przestępstwom, biorąc pod uwagę zwykle bliski kontakt tych służb z grupami zagrożonymi przemocą i z ofiarami.

(62) Należy ustanowić programy interwencyjne w celu zapobiegania (powtarzającym się) przestępstwom przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej i minimalizowania ryzyka wystąpienia takich czynów. Celem tych programów powinno być w szczególności uczenie sprawców lub osób zagrożonych popełnieniem przestępstwa, jak nie stosować przemocy w relacjach międzyludzkich i jak przeciwdziałać wzorcom zachowań agresywnych. Programy powinny służyć zachęcaniu sprawców do wzięcia odpowiedzialności za swoje czyny oraz do analizy swoich postaw i przekonań wobec kobiet.

(63) Aby zapewnić ofiarom przestępstw cyberprzemocy objętych niniejszą dyrektywą możliwość skutecznego korzystania z przysługujących im praw do usunięcia nielegalnych treści związanych z takimi przestępstwami, państwa członkowskie powinny propagować współpracę między dostawcami usług pośrednich. Aby zapewnić wczesne wykrywanie takich treści i skuteczne ich eliminowanie oraz aby ofiary tych przestępstw otrzymywały odpowiednią pomoc i wsparcie, państwa członkowskie powinny również ułatwić ustanowienie lub stosowanie istniejących dobrowolnych środków samoregulacyjnych takich jak kodeksy postępowania, w tym w zakresie wykrywania systematycznego ryzyka związanego z cyberprzemocą oraz szkolenia personelu dostawców usług zajmującego się zapobieganiem takiej przemocy i udzielaniem pomocy ofiarom.

(64) Politykę odpowiedniego zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej można formułować wyłącznie na podstawie kompleksowych i porównywalnych danych zdezagregowanych. Aby skutecznie monitorować rozwój sytuacji w państwach członkowskich i likwidować luki w porównywalnych danych, państwa członkowskie powinny regularnie przeprowadzać badania przy użyciu zharmonizowanej metodyki Komisji (Eurostatu) w celu gromadzenia danych i przekazywania ich Komisji (Eurostatowi).

(65) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby gromadzone dane były ograniczone do tego, co jest absolutnie niezbędne do pomocy w monitorowaniu skali występowania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz tendencji w tym zakresie, a także do opracowywania nowych strategii politycznych w tej dziedzinie. Udostępnianie zgromadzone dane nie powinny obejmować żadnych danych osobowych.

(66) Wszelkiego przetwarzania danych osobowych zgodnie z niniejszą dyrektywą, w tym wymiany lub przekazywania danych osobowych przez właściwe organy, należy dokonywać zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 oraz dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680[12] i 2002/58/WE[13]. Wszelkie przetwarzanie

[12] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

danych osobowych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii powinno odbywać się zgodnie z rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725[14], 2018/1727[15] i 2016/794[16] lub wszelkimi innymi mającymi zastosowanie przepisami Unii dotyczącymi ochrony danych.

(67) Dyrektywa 2011/93/UE dotyczy przestępstw polegających na niegodziwym traktowaniu dzieci w celach seksualnych. W celu zapewnienia spójności z tą dyrektywą, jeśli chodzi o przestępstwo zgwałcenia, należy zapewnić taki sam poziom ochrony dzieciom, które osiągnęły wiek przyzwolenia, natomiast w odniesieniu do dzieci poniżej tego wieku, należy określić odrębne przestępstwo. Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę 2011/93/UE.

(68) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, mianowicie zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w całej Unii na podstawie wspólnych norm minimalnych, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki przewidzianych środków możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

(69) [Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, bez uszczerbku dla art. 4 tego protokołu, Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje]. LUB [Zgodnie z art. 3 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, [pismem z dnia ...] Irlandia powiadomiła o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy].

(70) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.

---

13 Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej), Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

14 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

15 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) oraz zastąpienia i uchylenia decyzji Rady 2002/187/WSiSW (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 138).

16 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53).

(71) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię dnia [XX 2022] r.,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ 1
PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy mające na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Ustanawia ona normy minimalne odnoszące się do:

a) określenia przestępstw i kar w obszarach wykorzystywania seksualnego kobiet i dzieci oraz cyberprzestępczości;

b) praw ofiar wszelkich form przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej przysługujących im przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie lub po jego zakończeniu;

c) ochrony i wsparcia ofiar.

Artykuł 2

Ofiary narażone na zwiększone ryzyko przemocy i szczególne rodzaje ryzyka

1. Wdrażając środki przewidziane w niniejszej dyrektywie, państwa członkowskie biorą pod uwagę zwiększone ryzyko przemocy, na jakie narażone są ofiary doświadczające dyskryminacji ze względu na płeć w połączeniu z innymi przyczynami, tak aby zaspokoić ich większe potrzeby w zakresie ochrony i wsparcia, jak określono w art. 18 ust. 4, art. 27 ust. 5 i art. 37 ust. 7.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przy stosowaniu niniejszej dyrektywy szczególną uwagę zwracano na ryzyko zastraszania, odwetu, wtórnej i ponownej wiktymizacji oraz na potrzebę ochrony godności i integralności cielesnej ofiar.

Artykuł 3

Zakres

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do następujących przestępstw:

a) przestępstw, o których mowa w rozdziale 2;

b) aktów przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej uznanych za przestępstwa w innych instrumentach prawa Unii;

c) wszelkich innych aktów przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej uznanych za przestępstwa w prawie krajowym.

Artykuł 4

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

a) „przemoc wobec kobiet” oznacza przemoc ze względu na płeć, która jest skierowana przeciwko kobiecie lub dziewczynce, dlatego że ta jest kobietą lub dziewczynką, lub która dotyka kobiety lub dziewczęta w nieproporcjonalnie większym stopniu, w tym wszelkie akty takiej przemocy, które prowadzą lub mogą prowadzić do fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej szkody lub cierpienia, w tym również groźby takich aktów, przymus lub arbitralne pozbawianie wolności, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym;

b) „przemoc domowa” oznacza wszelkie akty przemocy, które powodują lub mogą powodować fizyczne, seksualne, psychologiczne lub ekonomiczne szkody lub cierpienie, zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, bez względu na biologiczne lub prawne więzi rodzinne, lub między byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy nie;

c) „ofiara” oznacza każdą osobę, bez względu na płeć metrykalną lub społeczno-kulturową, o ile nie określono inaczej, która doznała szkody bezpośrednio spowodowanej aktami przemocy objętymi niniejszą dyrektywą, w tym dzieci będące świadkami takiej przemocy;

d) „cyberprzemoc” oznacza każdy akt przemocy objęty niniejszą dyrektywą, popełniony, wspomagany lub zintensyfikowany częściowo lub w całości przy użyciu technologii informacyjno-komunikacyjnych;

e) „technologie informacyjno-komunikacyjne” oznaczają wszystkie narzędzia i zasoby technologiczne wykorzystywane do cyfrowego przechowywania, tworzenia, udostępniania lub wymiany informacji, w tym smartfony, komputery, sieci społecznościowe oraz inne aplikacje i usługi medialne;

f) „dostawcy usług pośrednich” oznaczają dostawców usług zdefiniowanych w art. 2 lit. f) rozporządzenia *Parlamentu Europejskiego i Rady* (UE) YYYY/XXX[17] [*rozporządzenie w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych*];

g) „molestowanie seksualne w miejscu pracy” oznacza każdą formę niepożądanego zachowania werbalnego, niewerbalnego lub fizycznego o charakterze seksualnym, jeżeli ma ono miejsce w kontekście zatrudnienia, wykonywania zawodu lub samozatrudnienia, w związku z nimi lub w kwestiach ich dotyczących, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności ofiary, w szczególności przy stwarzaniu atmosfery zastraszenia, wrogości, poniżenia, upokorzenia lub obrazy;

h) „dziecko” oznacza każdą osobę w wieku poniżej 18 lat;

i) „wiek przyzwolenia” oznacza osiągnięty przez dziecko wiek, poniżej którego zakazane jest – zgodnie z prawem krajowym – podejmowanie czynności seksualnych z jego udziałem;

[17] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) YYYY/XXX w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (Dz.U. L …).

j) „osoba pozostająca na utrzymaniu” oznacza dziecko ofiary lub jakąkolwiek osobę inną niż sprawca lub podejrzany, które mieszkają w tym samym gospodarstwie domowym co ofiara i którym ofiara zapewnia opiekę i utrzymanie.

ROZDZIAŁ 2

PRZESTĘPSTWA ZWIĄZANE Z WYKORZYSTYWANIEM SEKSUALNYM KOBIET I DZIECI ORAZ CYBERPRZESTĘPCZOŚCIĄ

Artykuł 5
Zgwałcenie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące czyny umyślne podlegały karze jako przestępstwo:

   a) jakakolwiek czynność polegająca na penetracji waginalnej, analnej lub oralnej o charakterze seksualnym ciała kobiety bez jej zgody jakąkolwiek częścią ciała lub przedmiotem;

   b) doprowadzenie kobiety do jakiejkolwiek czynności z inną osobą polegającej na penetracji waginalnej, analnej lub oralnej o charakterze seksualnym ciała kobiety bez jej zgody jakąkolwiek częścią ciała lub przedmiotem.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przez czynność bez zgody rozumiana była czynność, która jest wykonywana bez zgody dobrowolnie wyrażonej przez kobietę lub która ma miejsce, gdy kobieta nie jest w stanie wyrazić wolnej woli ze względu na swój stan fizyczny lub psychiczny, z wykorzystaniem w ten sposób niezdolności kobiety do wyrażenia wolnej woli, na przykład w stanie nieświadomości, odurzenia, snu, choroby, uszczerbku na zdrowiu lub niepełnosprawności.

3. Zgoda może zostać wycofana w dowolnym momencie czynności. Braku zgody nie można podważyć wyłącznie milczeniem kobiety, brakiem oporu słownego lub fizycznego z jej strony lub jej wcześniejszym zachowaniem seksualnym.

Artykuł 6
Okaleczanie żeńskich narządów płciowych

Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące czyny umyślne podlegały karze jako przestępstwo:

a) wycięcie, infibulacja lub każde inne okaleczenie całości lub którejkolwiek części warg sromowych większych, warg sromowych mniejszych lub łechtaczki;

b) zmuszanie lub doprowadzenie kobiety lub dziewczynki do poddania się którejkolwiek z czynności wymienionych w lit. a).

Artykuł 7

Udostępnianie bez zgody treści intymnych lub zmanipulowanych

Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące czyny umyślne podlegały karze jako przestępstwo:

a) udostępnianie wielu użytkownikom końcowym intymnych obrazów, nagrań wideo lub innych treści przedstawiających czynności seksualne innej osoby, bez jej zgody, za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych;

b) wytwarzanie obrazów, nagrań wideo lub innych treści, które sprawiają wrażenie, że inna osoba uczestniczy w czynnościach seksualnych, bez jej zgody, lub manipulowanie takimi obrazami, nagraniami wideo lub innymi treściami, a następnie udostępnianie ich wielu użytkownikom końcowym za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych;

c) grożenie zachowaniem, o którym mowa w lit. a) i b), w celu zmuszenia innej osoby do wykonania określonej czynności, przyzwolenia na nią lub powstrzymania się od niej.

Artykuł 8

Cyberstalking

Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące czyny umyślne podlegały karze jako przestępstwo:

a) uporczywe stosowanie wobec innej osoby gróźb lub zastraszania za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych, co powoduje, że osoba ta obawia się o swoje bezpieczeństwo lub o bezpieczeństwo osób pozostających na jej utrzymaniu;

b) poddawanie innej osoby ciągłemu nadzorowi, bez jej zgody lub upoważnienia prawnego do takiego działania, za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu śledzenia lub monitorowania ruchów i działań tej osoby;

c) udostępnianie wielu użytkownikom końcowym treści zawierających dane osobowe innej osoby, bez jej zgody, za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu nakłonienia tych użytkowników końcowych do wyrządzenia tej osobie szkody fizycznej lub znacznej szkody psychicznej.

Artykuł 9

Cybernękanie

Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące czyny umyślne podlegały karze jako przestępstwo:

a) inicjowanie ataku z udziałem osób trzecich na inną osobę przez udostępnianie wielu użytkownikom końcowym za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych treści zawierających groźby lub zniewagi, czego skutkiem jest wyrządzenie zaatakowanej osobie znacznej szkody psychicznej;

b) udział z osobami trzecimi w atakach, o których mowa w lit. a).

Artykuł 10

Nawoływanie w internecie do przemocy lub nienawiści

Państwa członkowskie zapewniają, aby umyślne nawoływanie do przemocy lub nienawiści skierowanej przeciwko grupie osób, którą definiuje się według płci metrykalnej lub społeczno-kulturowej, lub przeciwko członkowi takiej grupy przez rozpowszechnianie za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych treści zawierających takie nawoływanie podlegało karze jako przestępstwo.

Artykuł 11

Podżeganie, pomocnictwo i usiłowanie popełnienia przestępstwa

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podżeganie do popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 5–9, oraz pomocnictwo w ich popełnieniu podlegały karze jako przestępstwa.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby usiłowanie popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 5 i 6, podlegało karze jako przestępstwo.

Artykuł 12
Sankcje

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwa, o których mowa w art. 5–11, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwo, o którym mowa w art. 5, podlegało karze, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej osiem lat pozbawienia wolności i co najmniej 10 lat pozbawienia wolności, jeżeli przestępstwo to popełniono w okolicznościach obciążających, o których mowa w art. 13.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby sprawca przestępstwa, o którym mowa w art. 5, który został wcześniej skazany za przestępstwa o tym samym charakterze, obowiązkowo uczestniczył w programie interwencyjnym, o którym mowa w art. 38.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwo, o którym mowa w art. 6, podlegało karze, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej pięć lat pozbawienia wolności i co najmniej siedem lat pozbawienia wolności, jeżeli przestępstwo to popełniono w okolicznościach obciążających, o których mowa w art. 13.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwa, o których mowa w art. 8 i 10, podlegały karze, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej dwa lata pozbawienia wolności.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwa, o których mowa w art. 7 i 9, podlegały karze, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej rok pozbawienia wolności.

Artykuł 13

Okoliczności obciążające

O ile następujące okoliczności nie należą dotychczas do ustawowych znamion przestępstw, o których mowa w art. 5–10, państwa członkowskie zapewniają, aby w odniesieniu do tych przestępstw następujące okoliczności można było uznać za okoliczności obciążające:

a) przestępstwo – lub inne przestępstwo przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej – zostało popełnione wielokrotnie;

b) przestępstwo zostało popełnione przeciw osobie podatnej na zagrożenia ze względu na szczególne okoliczności, takie jak sytuacja zależności lub niepełnosprawność fizyczna, umysłowa, intelektualna lub sensoryczna, lub przebywającej w placówkach opiekuńczych;

c) przestępstwo zostało popełnione przeciw dziecku;

d) przestępstwo zostało popełnione w obecności dziecka;

e) przestępstwo zostało popełnione przez co najmniej dwie osoby działające wspólnie;

f) przestępstwo poprzedzały lub towarzyszyły mu szczególne akty okrucieństwa;

g) przestępstwo zostało popełnione z użyciem broni lub z groźbą jej użycia;

h) przestępstwo zostało popełnione przy użyciu siły lub gróźb użycia siły lub przy użyciu przymusu;

i) przestępstwo spowodowało śmierć lub samobójstwo ofiary bądź poważną szkodę fizyczną lub psychiczną dla ofiary;

j) sprawca został wcześniej skazany za przestępstwa o tym samym charakterze;

k) przestępstwo zostało popełnione przeciw byłemu lub obecnemu małżonkowi lub partnerowi;

l) przestępstwo zostało popełnione przez członka rodziny lub osobę współmieszkającą z ofiarą;

m) przestępstwo zostało popełnione przez nadużycie uznanego stosunku zaufania, władzy lub wpływu;

n) przestępstwo zostało sfilmowane, sfotografowane lub zarejestrowane w innej formie i udostępnione przez sprawcę;

o) przestępstwo zostało popełnione przez spowodowanie, że ofiara przyjęła narkotyki, alkohol lub inne substancje odurzające, użyła ich lub była pod ich wpływem.

Artykuł 14

Jurysdykcja

1. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 5–11, w przypadku gdy:

   a) przestępstwo zostało w całości lub części popełnione na jego terytorium;

   b) przestępstwo zostało popełnione przez jego obywatela.

2. Państwo członkowskie informuje Komisję, w przypadku gdy podejmie decyzję o rozszerzeniu swojej jurysdykcji na przestępstwa, o których mowa w art. 5–11, popełnione poza jego terytorium w następujących okolicznościach:

a) przestępstwo zostało popełnione wobec jego obywatela lub wobec osoby mającej miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium;

b) sprawca ma miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby ich jurysdykcja ustanowiona w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 7–10, obejmowała sytuacje, w których przestępstwo zostało popełnione za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych, do których dostęp uzyskano z ich terytorium, niezależnie od tego, czy dostawca usług pośrednich ma siedzibę na ich terytorium.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), każde państwo członkowskie zapewnia, aby jego jurysdykcja nie była zależna od tego, czy dane czyny podlegają karze jako przestępstwa w kraju, w którym zostały popełnione.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), państwa członkowskie zapewniają, aby wykonywanie ich jurysdykcji nie było zależne od warunku, że oskarżenie może zostać wniesione wyłącznie w następstwie zgłoszenia dokonanego przez ofiarę w miejscu popełnienia przestępstwa lub w następstwie zawiadomienia złożonego przez państwo, w którym przestępstwo zostało popełnione.

Artykuł 15

Terminy przedawnienia

1. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do ustanowienia terminu przedawnienia umożliwiającego przeprowadzenie postępowania przygotowawczego, wniesienie oskarżenia, przeprowadzenie procesu sądowego w postępowaniu karnym i wydanie orzeczenia sądowego w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 5–11, w dostatecznie długim okresie po popełnieniu tych przestępstw.

2. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do ustanowienia terminu przedawnienia przestępstw, o których mowa w art. 5, wynoszącego co najmniej 20 lat od popełnienia przestępstwa.

3. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do ustanowienia terminu przedawnienia przestępstw, o których mowa w art. 6, wynoszącego co najmniej 10 lat od popełnienia przestępstwa.

4. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do ustanowienia terminu przedawnienia przestępstw, o których mowa w art. 7 i 9, wynoszącego co najmniej pięć lat od ustania przestępstwa lub od momentu, w którym ofiara zdała sobie z niego sprawę.

5. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do ustanowienia terminu przedawnienia przestępstw, o których mowa w art. 8 i 10, wynoszącego co najmniej siedem lat od ustania przestępstwa lub od momentu, w którym ofiara zdała sobie z niego sprawę.

6. Jeżeli ofiarą jest dziecko, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się najwcześniej w momencie ukończenia przez ofiarę 18 roku życia.

ROZDZIAŁ 3

OCHRONA OFIAR I DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Artykuł 16

Zgłaszanie przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej

1. Oprócz praw ofiar w chwili składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na podstawie art. 5 dyrektywy 2012/29/UE państwa członkowskie zapewniają ofiarom możliwość zgłaszania właściwym organom przestępstw przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej w łatwy i przystępny sposób. Obejmuje to możliwość zgłaszania przestępstw drogą elektroniczną lub za pośrednictwem innych technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym możliwość przedstawienia dowodów, w szczególności dotyczących zgłaszania przestępstw cyberprzemocy.

2. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zachęcania osób, które wiedzą o popełnieniu przestępstw przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej lub które, w dobrej wierze, podejrzewają, że je popełniono lub że można spodziewać się kolejnych aktów przemocy, do zgłaszania tego właściwym organom.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby zasady poufności nałożone prawem krajowym na odpowiednich specjalistów, takich jak pracownicy opieki zdrowotnej, nie stanowiły przeszkody w dokonywaniu przez nich zgłoszeń do właściwych organów, jeżeli mają oni uzasadnione powody, by sądzić, że istnieje bezpośrednie ryzyko wyrządzenia danej osobie poważnej szkody fizycznej wskutek popełnienia wobec tej osoby któregokolwiek z przestępstw objętych niniejszą dyrektywą. Jeżeli ofiarą jest dziecko, odpowiedni specjaliści muszą mieć możliwość dokonania zgłoszenia do właściwych organów, jeżeli mają oni uzasadnione powody, by sądzić, że doszło do poważnego aktu przemocy objętego niniejszą dyrektywą lub że należy spodziewać się dalszych poważnych aktów przemocy.

4. W przypadku gdy dzieci zgłaszają przestępstwa przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej, państwa członkowskie zapewniają, aby procedury zgłaszania były bezpieczne i poufne oraz aby były opracowane i dostępne w sposób i w języku, które są przyjazne dziecku, stosownie do jego wieku i dojrzałości. Jeżeli przestępstwo dotyczy osoby posiadającej odpowiedzialność rodzicielską, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby zgłoszenie nie było zależne od zgody tej osoby.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy mające kontakt z ofiarą zgłaszającą przestępstwa przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej obowiązywał zakaz przekazywania właściwym organom ds. migracji danych osobowych dotyczących prawa do pobytu ofiary, przynajmniej do czasu ukończenia pierwszej indywidualnej oceny, o której mowa w art. 18.

Artykuł 17

Prowadzenie postępowań przygotowawczych i ściganie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby, jednostki lub służby prowadzące postępowania przygotowawcze w sprawie przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej i ścigające te czyny dysponowały dostateczną wiedzą fachową

i skutecznymi narzędziami dochodzeniowymi umożliwiającymi skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie takich przestępstw i ich ściganie, w szczególności gromadzenie, analizę i zabezpieczanie elektronicznego materiału dowodowego w przypadkach cyberprzemocy.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby zgłoszenia przestępstw przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej były niezwłocznie przetwarzane i przekazywane właściwym organom do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych i ścigania.

3. Właściwe organy niezwłocznie i skutecznie rejestrują i badają domniemane przypadki przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej oraz zapewniają, aby we wszystkich przypadkach złożono oficjalną skargę.

4. Właściwe organy niezwłocznie kierują ofiary do odpowiednich pracowników opieki zdrowotnej lub służb wsparcia, o których mowa w art. 27, 28 i 29, aby pomogli oni zabezpieczyć materiał dowodowy, w szczególności w przypadkach przemocy seksualnej, jeżeli ofiara chce wnieść oskarżenie i skorzystać z pomocy takich służb.

5. Prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 5, lub ściganie tych przestępstw nie może być zależne od zgłoszenia przestępstwa lub wniesienia oskarżenia przez ofiarę lub jej przedstawiciela, a postępowanie karne musi być kontynuowane nawet po wycofaniu zgłoszenia lub oskarżenia.

Artykuł 18

Indywidualna ocena służąca ustaleniu potrzeb ofiar w zakresie ochrony

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w ramach indywidualnej oceny, którą przeprowadza się na podstawie art. 22 dyrektywy 2012/29/UE, w odniesieniu do ofiar objętych niniejszą dyrektywą ocenie poddawano dodatkowe elementy określone w ust. 2–7 niniejszego artykułu.

2. Taką indywidualną ocenę rozpoczyna się po pierwszym kontakcie ofiary z właściwymi organami. Właściwe organy sądowe sprawdzają najpóźniej w momencie rozpoczęcia postępowania karnego, czy przeprowadzono ocenę. Jeżeli tego nie uczyniono, organy te naprawiają tę sytuację, jak najszybciej przeprowadzając ocenę.

3. Indywidualna ocena koncentruje się na ryzyku stwarzanym przez sprawcę lub podejrzanego, w tym na ryzyku powtarzającej się przemocy, ryzyku spowodowania obrażeń ciała, użyciu broni, zamieszkiwaniu sprawcy lub podejrzanego z ofiarą, szkodliwym używaniu przez sprawcę lub podejrzanego narkotyków lub alkoholu, znęcaniu się nad dziećmi, problemach ze zdrowiem psychicznym lub zachowaniu stanowiącym uporczywe nękanie.

4. W ocenie uwzględnia się indywidualną sytuację ofiary, w tym to, czy ofiara doświadcza dyskryminacji ze względu płeć w połączeniu z innymi przyczynami i w związku z tym jest narażona na zwiększone ryzyko przemocy, jak również własną relację ofiary i jej ocenę sytuacji. Przeprowadza się ją w najlepszym interesie ofiary, zwracając szczególną uwagę na potrzebę uniknięcia wtórnej lub ponownej wiktymizacji.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby na podstawie indywidualnej oceny przyjęto odpowiednie środki ochrony, takie jak:

a) środki, o których mowa w art. 23 i 24 dyrektywy 2012/29/UE;

b) wydanie nakazów doraźnych, zakazów zbliżania się i nakazów ochrony na podstawie art. 21 niniejszej dyrektywy;

c) dodatkowe środki mające na celu kontrolę zachowania sprawcy lub podejrzanego, w szczególności na podstawie art. 38 niniejszej dyrektywy.

6. Indywidualną ocenę przeprowadza się we współpracy ze wszystkimi odpowiednimi właściwymi organami na każdym z etapów postępowania oraz z odpowiednimi służbami wsparcia, takimi jak placówki ochrony ofiar i schroniska dla kobiet oraz pracownicy opieki społecznej i opieki zdrowotnej.

7. Właściwe organy regularnie aktualizują indywidualną ocenę, aby zapewnić adekwatność środków ochrony względem obecnej sytuacji ofiary. Obejmuje to ocenę, czy należy dostosować lub przyjąć środki ochrony, w szczególności na podstawie art. 21.

8. Zakłada się, że osoby pozostające na utrzymaniu ofiar mają szczególne potrzeby w zakresie ochrony bez konieczności przeprowadzania oceny, o której mowa w ust. 1–6.

Artykuł 19

Indywidualna ocena potrzeb ofiar w zakresie wsparcia

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby – uwzględniając indywidualną ocenę, o której mowa w art. 18 – właściwe organy oceniły indywidualne potrzeby ofiary i osoby pozostającej na jej utrzymaniu w zakresie wsparcia przewidzianego w rozdziale 4.

2. Do indywidualnej oceny potrzeb w zakresie wsparcia na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu zastosowanie ma art. 18 ust. 4 i 7.

Artykuł 20

Kierowanie do służb wsparcia

1. Jeżeli w ramach ocen, o których mowa w art. 18 i 19, określono szczególne potrzeby w zakresie wsparcia lub ochrony, lub jeżeli ofiara wystąpi o wsparcie, państwa członkowskie zapewniają, aby służby wsparcia kontaktowały się z ofiarami w celu zaoferowania im wsparcia.

2. Właściwe organy muszą odpowiadać na wnioski o udzielenie ochrony i wsparcia w sposób terminowy i skoordynowany.

3. W stosownych przypadkach muszą one mieć możliwość kierowania dzieci będących ofiarami, w tym świadków, do służb wsparcia bez uprzedniej zgody osoby posiadającej odpowiedzialność rodzicielską.

4. Państwa członkowskie zapewniają przekazanie właściwym służbom wsparcia odpowiednich danych osobowych dotyczących ofiary i jej sytuacji, jeżeli jest to konieczne do zagwarantowania, że ofiara otrzyma odpowiednie wsparcie i ochronę. Takie przekazane informacje mają charakter poufny.

5. Służby wsparcia przechowują dane osobowe tak długo, jak jest to konieczne do świadczenia usług wsparcia, a w każdym razie nie dłużej niż przez 12 miesięcy od ostatniego kontaktu między służbą wsparcia a ofiarą.

Artykuł 21

Nakazy doraźne, zakazy zbliżania się i nakazy ochrony

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub bezpieczeństwa ofiary lub osoby pozostającej na jej utrzymaniu właściwe organy wydawały skierowane do sprawcy przemocy objętej niniejszą dyrektywą lub podejrzanego o taką przemoc nakazy opuszczenia miejsca zamieszkania ofiary lub osób pozostających na jej utrzymaniu na odpowiedni okres oraz zakazy wchodzenia do miejsce zamieszkania lub miejsca pracy ofiary lub kontaktowania się w jakikolwiek sposób z ofiarą lub osobami pozostającymi na jej utrzymaniu. Takie nakazy i zakazy mają skutek natychmiastowy i nie są zależne od zgłoszenia przestępstwa przez ofiarę.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy mogły wydawać zakazy zbliżania się lub nakazy ochrony w celu udzielenia ofiarom lub osobom pozostającym na ich utrzymaniu długoterminowej ochrony przed wszelkimi aktami przemocy objętymi niniejszą dyrektywą, w tym przez zakazanie lub ograniczenie określonych niebezpiecznych zachowań sprawcy lub podejrzanego.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy informowały ofiary o możliwości wnioskowania o wydanie nakazów doraźnych, zakazów zbliżania się lub nakazów ochrony, a także o możliwości ubiegania się o transgraniczne uznanie nakazów ochrony na podstawie dyrektywy 2011/99/UE lub rozporządzenia (UE) nr 606/2013.
4. Wszelkie naruszenia nakazów doraźnych, zakazów zbliżania się lub nakazów ochrony podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym lub innego rodzaju sankcjom prawnym.
5. Niniejszy artykuł nie zobowiązuje państw członkowskich do zmiany ich systemów krajowych w zakresie kwalifikowania nakazów doraźnych i nakazów ochrony jako podlegających prawu karnemu, cywilnemu lub administracyjnemu.

Artykuł 22 **Ochrona życia prywatnego ofiary**

Bez uszczerbku dla prawa do obrony państwa członkowskie zapewniają, aby w postępowaniach przygotowawczych i sądowych niedozwolone były pytania i dowody dotyczące zachowań seksualnych ofiary w przeszłości lub związanych z nimi innych aspektów życia prywatnego ofiary.

Artykuł 23 **Wytyczne dla organów ścigania i organów sądowych**

Państwa członkowskie wydają wytyczne dla właściwych organów działających w ramach postępowania karnego, w tym wytyczne prokuratorskie i sądowe, dotyczące przypadków przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej. Wytyczne te zawierają wskazówki na temat:

a) zapewniania właściwej identyfikacji wszelkich form takiej przemocy;

b) przeprowadzania indywidualnej oceny na podstawie art. 18 i 19;

c) traktowania ofiar w sposób uwzględniający doznane urazy i płeć społeczno-kulturową oraz dostosowany do dziecka;

d) zapewniania, aby postępowanie było prowadzone w sposób zapobiegający wtórnej lub ponownej wiktymizacji;

e) zaspokajania większych potrzeb w zakresie ochrony i wsparcia w przypadku ofiar doświadczających dyskryminacji ze względu na płeć w połączeniu z innymi przyczynami;

f) unikania stereotypów płci;

g) kierowania ofiar do służb wsparcia, aby zapewnić odpowiednie traktowanie ofiar i rozpatrywanie spraw dotyczących przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej.

Artykuł 24 **Rola organów krajowych i organów ds. równości**

1. Państwa członkowskie wyznaczają organ lub organy do wykonywania następujących zadań i dokonują w tym celu niezbędnych ustaleń:

   a) udzielania niezależnej pomocy i porad ofiarom przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;

   b) publikacji niezależnych sprawozdań i wydawania zaleceń dotyczących wszelkich kwestii związanych z takimi formami przemocy;

   c) wymiany dostępnych informacji z odpowiednimi organami europejskimi takimi jak Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.

   Organy te mogą wchodzić w skład organów ds. równości ustanowionych na mocy dyrektyw 2004/113/WE, 2006/54/WE i 2010/41/UE.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy, o których mowa w ust. 1, mogły występować w postępowaniu sądowym w imieniu lub na rzecz jednej ofiary przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej lub wielu takich ofiar, za ich zgodą, w tym w zakresie ubiegania się o odszkodowanie, o którym mowa w art. 26, oraz usunięcie treści internetowych, o których mowa w art. 25.

Artykuł 25 **Środki mające na celu usunięcie niektórych treści internetowych**

1. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia szybkiego usuwania treści, o których mowa w art. 7 lit. a) i b), art. 8 lit. c) i art. 9 i 10. Środki te obejmują możliwość wydawania przez właściwe organy sądowe tych państw, na wniosek ofiary, wiążących nakazów prawnych skierowanych do odpowiednich dostawców usług pośrednich i zobowiązujących ich do usunięcia takich treści lub uniemożliwienia dostępu do nich.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy, o których mowa w ust. 1, mogły być wydawane w postępowaniu w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych, nawet przed zakończeniem jakiegokolwiek postępowania karnego dotyczącego przestępstw, o których mowa w art. 7 lit. a) i b), art. 8 lit. c), art. 9 lub art. 10, jeżeli organ sądowy, do którego zwrócono się o wydanie nakazu, uzna, że:

   a) przedstawiono mu wystarczające dowody uzasadniające wniosek, że zachowanie, o którym mowa w art. 7 lit. a) i b), art. 8 lit. c), art. 9 lub art. 10, prawdopodobnie miało miejsce w odniesieniu do wnioskodawcy oraz że treści,

które są przedmiotem wniosku, stanowią treści, o których mowa w tych artykułach;

b) usunięcie tych treści jest niezbędne do zapobieżenia lub ograniczenia poważnej szkody dla ofiary;

c) prawa i interesy innych zainteresowanych stron związane z potencjalnym usunięciem nie przeważają nad prawami i interesami ofiary związanymi z usunięciem.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy, o których mowa w ust. 1 i 2, obowiązywały przez odpowiedni okres nieprzekraczający jednego roku, z zastrzeżeniem możliwości przedłużenia o dodatkowy odpowiedni okres, na wniosek ofiary, jeżeli organ sądowy, do którego zwrócono się o wydanie nakazu, uzna, że warunki określone w ust. 2 są nadal spełniane. Państwa członkowskie zapewniają jednak, aby w przypadku gdy postępowanie karne dotyczące przestępstw, o których mowa w art. 7 lit. a) i b), art. 8 lit. c), art. 9 lub art. 10, zakończyło się bez orzeczenia, że doszło do popełnienia takiego przestępstwa, nakazy zostały unieważnione, a zainteresowany dostawca usług pośrednich został o tym poinformowany.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy i inne środki, o których mowa w ust. 1 i 2, były stosowane zgodnie z przejrzystymi procedurami i podlegały odpowiednim zabezpieczeniom, w szczególności w celu zapewnienia, aby te nakazy i inne środki ograniczały się do tego, co jest konieczne i proporcjonalne, oraz aby należycie uwzględniono prawa i interesy wszystkich zainteresowanych stron.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby użytkownicy końcowi przedmiotowych usług zostali poinformowani, w stosownych przypadkach przez zainteresowanych dostawców usług pośrednich, o przyczynach usunięcia treści lub uniemożliwienia dostępu do nich na podstawie nakazów lub innych środków, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz aby użytkownicy ci mieli dostęp do środków zaskarżenia.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby usunięcie treści lub uniemożliwienie dostępu do nich na podstawie nakazów lub innych środków, o których mowa w ust. 1 i 2, nie uniemożliwiało właściwym organom uzyskania lub zabezpieczenia materiału dowodowego niezbędnego do prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 7 lit. a) i b), art. 8 lit. c), art. 9 lub art. 10, lub ścigania tych przestępstw.

Artykuł 26 **Odszkodowanie od sprawców**

1. Państwa członkowskie zapewniają ofiarom prawo do dochodzenia pełnego odszkodowania od sprawców za szkody wynikające z wszelkich form przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej.

2. Państwa członkowskie zapewniają ofiarom możliwość uzyskania decyzji w sprawie odszkodowania w toku postępowania karnego.

3. Odszkodowanie musi służyć doprowadzeniu ofiary do stanu, w jakim znajdowałaby się, gdyby nie doszło do przestępstwa, z uwzględnieniem powagi skutków dla ofiary. Odszkodowanie nie może być ograniczone ustaleniem górnej granicy.

4. Szkody obejmują koszty usług opieki zdrowotnej, usług wsparcia, rehabilitacji, utraconych dochodów i inne uzasadnione koszty, które powstały w wyniku przestępstwa lub w celu zaradzenia jego skutkom. Kwota przyznanego odszkodowania musi rekompensować również szkody fizyczne i psychiczne oraz straty moralne.

5. Termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie nie może być krótszy niż 5 lat od popełnienia przestępstwa.

   W przypadku przemocy seksualnej termin przedawnienia nie może być krótszy niż 10 lat.

   Bieg terminu przedawnienia roszczenia o odszkodowanie w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 7, rozpoczyna się z chwilą uzyskania przez ofiarę wiedzy o przestępstwie.

   Bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, dopóki sprawca i ofiara dzielą gospodarstwo domowe. Ponadto jeżeli ofiarą jest dziecko, bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się przed ukończeniem przez ofiarę 18 roku życia.

   Bieg terminu przedawnienia ulega przerwaniu lub zawieszeniu na czas trwania toczącego się postępowania sądowego dotyczącego danego przestępstwa.

ROZDZIAŁ 4

WSPARCIE OFIAR

Artykuł 27 **Wsparcie specjalistyczne dla ofiar**

1. Państwa członkowskie zapewniają dostępność specjalistycznych służb wsparcia, o których mowa w art. 9 ust. 3 dyrektywy 2012/29/UE, dla ofiar aktów przemocy objętych niniejszą dyrektywą. Specjalistyczne służby wsparcia zapewniają:

   a) doradztwo i informacje na temat wszelkich istotnych kwestii prawnych lub praktycznych wynikających z przestępstwa, w tym na temat dostępu do mieszkania, edukacji, szkolenia i pomocy w utrzymaniu lub w znalezieniu zatrudnienia;

   b) kierowanie na badania lekarskie i obdukcję;

   c) wsparcie dla ofiar cyberprzemocy, w tym doradztwo w zakresie środków zaskarżenia i środków umożliwiających usunięcie treści internetowych związanych z przestępstwem.

2. Wsparcie specjalistyczne, o którym mowa w ust. 1, musi być oferowane osobiście i łatwo dostępne, w tym drogą internetową lub za pomocą innych odpowiednich środków, takich jak technologie informacyjno-komunikacyjne, oraz dostosowane do potrzeb ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

3. Państwa członkowskie zapewniają wystarczające zasoby ludzkie i finansowe do świadczenia usług, o których mowa w ust. 1, w szczególności usług, o których mowa w lit. c) tego ustępu, w tym w przypadku gdy usługi takie są świadczone przez organizacje pozarządowe.

4. Państwa członkowskie świadczą usługi w zakresie ochrony i wsparcia specjalistycznego niezbędne do kompleksowego zaspokojenia wielorakich potrzeb ofiar w tej samej placówce lub zapewniają koordynację takich usług za pośrednictwem centralnego punktu kontaktowego lub kompleksowego dostępu online do takich usług. Taka łączona oferta usług obejmuje co najmniej opiekę medyczną w zakresie pierwszej pomocy, usługi opieki społecznej, wsparcie psychospołeczne i prawne oraz pomoc służb policyjnych.

5. Państwa członkowskie wydają wytyczne i protokoły dla pracowników opieki zdrowotnej i opieki społecznej dotyczące identyfikowania ofiar wszelkich form przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz udzielania im odpowiedniego wsparcia, w tym w zakresie kierowania ofiar do odpowiednich służb wsparcia. W takich wytycznych i protokołach wskazuje się również, w jaki sposób należy zaspokajać szczególne potrzeby ofiar, które są narażone na zwiększone ryzyko wystąpienia takiej przemocy w wyniku doświadczania dyskryminacji ze względu na płeć w połączeniu z innymi przyczynami dyskryminacji.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby specjalistyczne służby wsparcia dla ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej pozostawały w pełnej gotowości do działania w czasach kryzysu, na przykład kryzysów zdrowotnych lub innych stanów nadzwyczajnych.

7. Państwa członkowskie zapewniają ofiarom dostęp do specjalistycznych służb wsparcia przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie i przez odpowiedni czas po jego zakończeniu.

Artykuł 28

Wsparcie specjalistyczne dla ofiar przemocy seksualnej

1. Państwa członkowskie ustanawiają odpowiednio wyposażone, łatwo dostępne centra interwencji kryzysowej dla ofiar gwałtu lub ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy seksualnej, aby zapewnić ofiarom przemocy seksualnej skuteczne wsparcie, w tym pomoc w zabezpieczaniu i dokumentowaniu materiału dowodowego. Te centra i ośrodki zapewniają badania lekarskie i obdukcję, wsparcie pourazowe i pomoc psychologiczną po popełnieniu przestępstwa i tak długo, jak jest to później konieczne. Jeżeli ofiarą jest dziecko, takie usługi muszą być świadczone w sposób przyjazny dziecku.

2. Usługi, o których mowa w ust. 1, są nieodpłatne i dostępne każdego dnia tygodnia. Mogą one stanowić część usług, o których mowa w art. 27.

3. Państwa członkowskie zapewniają wystarczające rozmieszczenie geograficzne i zdolności tych usług w całym państwie członkowskim.

4. Art. 27 ust. 3 i 6 ma zastosowanie do udzielania wsparcia ofiarom przemocy seksualnej.

Artykuł 29

Wsparcie specjalistyczne dla ofiar okaleczania żeńskich narządów płciowych

1. Państwa członkowskie zapewniają ofiarom okaleczania żeńskich narządów płciowych skuteczne, dostosowane do wieku wsparcie, w tym przez zapewnienie opieki i poradnictwa ginekologicznego, seksuologicznego, psychologicznego i pourazowego dostosowanego do szczególnych potrzeb takich ofiar, po popełnieniu przestępstwa i tak długo, jak jest to później konieczne. Obejmuje to również udzielanie informacji na temat jednostek w szpitalach publicznych, które przeprowadzają chirurgiczną rekonstrukcję łechtaczki. Wsparcia takiego mogą udzielać przez ośrodki wsparcia, o których mowa w art. 28, lub dowolny specjalny ośrodek opieki zdrowotnej.

2. Art. 27 ust. 3 i 6 oraz art. 28 ust. 2 mają zastosowanie do udzielania wsparcia ofiarom okaleczania żeńskich narządów płciowych.

Artykuł 30

Wsparcie specjalistyczne dla ofiar molestowania seksualnego w miejscu pracy

Państwa członkowskie zapewniają ofiarom i pracodawcom dostęp do zewnętrznych służb poradnictwa w przypadkach molestowania seksualnego w miejscu pracy. Usługi te obejmują doradztwo w zakresie odpowiedniego reagowania na takie przypadki w miejscu pracy, środków prawnych dostępnych pracodawcy w celu usunięcia sprawcy z miejsca pracy oraz zapewnienia możliwości wcześniejszego postępowania pojednawczego, jeżeli ofiara sobie tego życzy.

Artykuł 31 **Telefony zaufania dla ofiar**

1. Państwa członkowskie ustanawiają ogólnokrajowe, całodobowe i nieodpłatne telefony zaufania, których zadaniem jest udzielanie porad ofiarom przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Porady udzielane są ofiarom z zachowaniem poufności lub z należytym uwzględnieniem ich anonimowości. Państwa członkowskie zapewniają świadczenie takich usług również za pośrednictwem innych technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym aplikacji internetowych.

2. Państwa członkowskie przyjmują odpowiednie środki w celu zapewnienia dostępności usług, o których mowa w ust. 1, dla użytkowników końcowych z niepełnosprawnościami, w tym udzielania wsparcia zrozumiałym językiem. Usługi te muszą być dostępne zgodnie z wymogami dostępności usług łączności elektronicznej określonymi w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882[18].

3. Art. 27 ust. 3 i 6 ma zastosowanie do zapewniania telefonów zaufania i wsparcia za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych na podstawie niniejszego artykułu.

4. [Państwa członkowskie zapewniają, aby usługa dla ofiar przemocy wobec kobiet, o której to usłudze mowa w ust. 1, była świadczona pod tym samym numerem w całej UE – „116 016” – oraz aby użytkownicy końcowi byli odpowiednio informowani o istnieniu takiego numeru i możliwości korzystania z niego].

[18] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług, Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70.

Artykuł 32 **Schroniska i inne zakwaterowanie zastępcze**

1. Schroniska i inne odpowiednie zakwaterowanie zastępcze przewidziane w art. 9 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2012/29/UE muszą zaspokajać szczególne potrzeby kobiet będących ofiarami przemocy domowej i przemocy seksualnej. Muszą pomagać ofiarom w powrocie do zdrowia przez zapewnienie im właściwych i odpowiednich warunków, mając na uwadze powrót do niezależnego życia.
2. Schroniska i inne odpowiednie zakwaterowanie zastępcze muszą być wyposażone w taki sposób, aby zaspokajać szczególne potrzeb dzieci, w tym dzieci będących ofiarami.
3. Schroniska i inne odpowiednie zakwaterowanie zastępcze muszą być dostępne dla ofiar niezależnie od ich narodowości, obywatelstwa, miejsca zamieszkania lub prawa do pobytu.
4. Art. 27 ust. 3 i 6 mają zastosowanie do schronisk i innego odpowiedniego zakwaterowania zastępczego.

Artykuł 33 **Wsparcie dla dzieci będących ofiarami**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby dzieci otrzymywały specjalne odpowiednie wsparcie, gdy tylko właściwe organy mają uzasadnione podstawy, by sądzić, że dzieci mogły być ofiarami, w tym świadkami, przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej. Wsparcie dla dzieci musi być specjalistyczne i dostosowane do wieku, z uwzględnieniem najlepszego interesu dziecka.
2. Dzieciom będącym ofiarami zapewnia się odpowiednią do wieku opiekę medyczną oraz wsparcie emocjonalne, psychospołeczne, psychologiczne i edukacyjne, a także wszelkie inne odpowiednie wsparcie dostosowane w szczególności do sytuacji przemocy domowej.
3. Jeżeli konieczne jest zapewnienie zakwaterowania zastępczego, dzieci w pierwszej kolejności umieszcza się razem z innymi członkami rodziny, w szczególności z rodzicem niestosującym przemocy, w zakwaterowaniu stałym lub tymczasowym, w którym dostępne są usługi wsparcia. Umieszczenie w schronisku jest ostatecznością.

Artykuł 34 **Bezpieczeństwo dzieci**

Państwa członkowskie tworzą i utrzymują bezpieczne miejsca, które umożliwiają bezpieczny kontakt między dzieckiem a osobą posiadającą odpowiedzialność rodzicielską, która to osoba jest sprawcą przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej lub podejrzanym o taką przemoc, w zakresie, w jakim osoba ta ma prawo do kontaktów z dzieckiem. Państwa członkowskie zapewniają, w stosownych przypadkach i w najlepszym interesie dziecka, nadzór ze strony wyszkolonych specjalistów.

Artykuł 35 **Ukierunkowane wsparcie dla ofiar o szczególnych potrzebach i dla grup ryzyka**

1. Państwa członkowskie zapewniają udzielanie wsparcia specjalnego ofiarom narażonym na zwiększone ryzyko przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej, takim jak: kobiety z niepełnosprawnościami, kobiety mieszkające na obszarach wiejskich, kobiety mające prawo do pobytu lub zezwolenie na pobyt jako osoby pozostające na utrzymaniu, migrantki nieposiadające dokumentów, kobiety ubiegające się o ochronę międzynarodową, kobiety uciekające przed konfliktami zbrojnymi, kobiety w kryzysie bezdomności, kobiety należące do mniejszości rasowych lub etnicznych, kobiety świadczące usługi seksualne, kobiety osadzone lub kobiety starsze.
2. Służby udzielające wsparcia, o którym mowa w art. 27–32, muszą dysponować zdolnościami wystarczającymi do zaspokojenia potrzeb ofiar z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb, w tym pomocy osobistej.
3. Usługi wsparcia muszą być dostępne dla obywateli państw trzecich, którzy są ofiarami przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w tym dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, osób nieposiadających dokumentów oraz osób objętych procedurą powrotu, które są umieszczone w ośrodku detencyjnym. Państwa członkowskie zapewniają, aby ofiary, które o to wystąpią, mogły być umieszczone oddzielnie od osób innej płci w ośrodkach detencyjnych dla obywateli państw trzecich objętych procedurą powrotu lub mogły być zakwaterowane oddzielnie w ośrodkach recepcyjnych dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby mogły zgłaszać właściwym pracownikom przypadki przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej w ośrodkach recepcyjnych i detencyjnych oraz aby obowiązywały protokoły umożliwiające odpowiednie i szybkie reagowanie na takie zgłoszenia, zgodnie z wymogami określonymi w art. 18, 19 i 20.

ROZDZIAŁ 5

ZAPOBIEGANIE

Artykuł 36 **Środki zapobiegawcze**

1. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu zapobiegania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.
2. Środki zapobiegawcze obejmują kampanie podnoszące świadomość, programy badawcze i edukacyjne, w stosownych przypadkach opracowywane we współpracy z odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, partnerami społecznymi, społecznościami dotkniętymi problemem i innymi zainteresowanymi stronami.
3. Państwa członkowskie udostępniają ogółowi społeczeństwa informacje na temat środków zapobiegawczych, praw ofiar, dostępu do wymiaru sprawiedliwości i do adwokata oraz dostępnych środków ochrony i wsparcia.

4. Ukierunkowane działania muszą być skierowane do grup ryzyka, w tym dzieci, stosownie do ich wieku i dojrzałości, oraz do osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem barier językowych, a także różnych poziomów umiejętności czytania i pisania oraz możliwości. Informacje dla dzieci muszą być sformułowane w sposób przyjazny dziecku.

5. Środki zapobiegawcze muszą mieć na celu w szczególności zwalczanie szkodliwych stereotypów płci, zwiększanie równości kobiet i mężczyzn oraz zachęcanie wszystkich, w tym mężczyzn i chłopców, do dawania pozytywnego przykładu, by wspierać odpowiednie zmiany zachowań w całym społeczeństwie zgodnie z celami niniejszej dyrektywy.

6. Środki zapobiegawcze muszą rozwijać lub zwiększać wrażliwość na szkodliwą praktykę okaleczania żeńskich narządów płciowych.

7. Środki zapobiegawcze muszą również w konkretny sposób odnosić się do cyberprzemocy. Państwa członkowskie zapewniają w szczególności, aby środki edukacyjne obejmowały rozwój umiejętności cyfrowych, w tym krytycznego zaangażowania w świecie cyfrowym, tak by umożliwić użytkownikom identyfikowanie przypadków cyberprzemocy i reagowanie na nie, szukanie wsparcia i zapobieganie popełnianiu takich czynów. Państwa członkowskie wspierają współpracę multidyscyplinarną i z udziałem zainteresowanych stron, w tym z dostawcami usług pośrednich i z właściwymi organami, w celu opracowania i wdrożenia środków służących zwalczaniu cyberprzemocy.

8. Państwa członkowskie zapewniają, aby w odpowiednich politykach krajowych wzięto pod uwagę problem molestowania seksualnego w miejscu pracy. W ramach tych polityk krajowych określa i ustanawia się ukierunkowane działania, o których mowa w ust. 2, w odniesieniu do sektorów, w których pracownicy są najbardziej narażeni na ten problem.

Artykuł 37 **Szkolenia i informacje dla specjalistów**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby specjaliści, którzy mogą mieć kontakt z ofiarami, w tym pracownicy organów ścigania, pracownicy sądów, sędziowie i prokuratorzy, prawnicy, podmioty udzielające ofiarom wsparcia i usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, pracownicy opieki zdrowotnej i opieki społecznej, pracownicy oświaty i inny odpowiedni personel, otrzymywali zarówno ogólne, jak i specjalistyczne szkolenie oraz ukierunkowane informacje na poziomie odpowiednim do ich kontaktów z ofiarami, mające umożliwić tym specjalistom identyfikowanie przypadków przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej, zapobieganie im i reagowanie na nie oraz traktowanie ofiar w sposób uwzględniający doznane urazy i płeć społeczno-kulturową oraz dostosowany do potrzeb dziecka.

2. Właściwi pracownicy opieki zdrowotnej, w tym pediatrzy i położne, muszą przejść ukierunkowane szkolenie w zakresie określania fizycznych, psychicznych i seksualnych konsekwencji okaleczania żeńskich narządów płciowych oraz zajmowania się tymi konsekwencjami z uwzględnieniem aspektu kulturowego.

3. Osoby pełniące funkcje nadzorcze w miejscu pracy, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, muszą przejść szkolenie w zakresie rozpoznawania molestowania seksualnego w miejscu pracy, zapobiegania mu i reagowania na nie, w tym w zakresie ocen dotyczących zagrożeń dla bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy, aby udzielać wsparcia ofiarom tego molestowania i reagować na

ten problem w odpowiedni sposób. Te osoby i pracodawcy otrzymują informacje o wpływie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej na pracę oraz o ryzyku przemocy ze strony osób trzecich.

4. Działania szkoleniowe, o których mowa w ust. 1 i 2, obejmują szkolenie w zakresie skoordynowanej współpracy wielu podmiotów w celu umożliwienia kompleksowego i odpowiedniego postępowania w skierowanych do tych podmiotów przypadkach przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej.

5. Bez uszczerbku dla wolności i pluralizmu mediów państwa członkowskie zachęcają organizacje branżowe związane z mediami, organy samoregulacyjne ds. mediów i przedstawicieli branży lub inne odpowiednie niezależne organizacje do opracowywania działań szkoleniowych dla mediów i wspierają takie działania, aby zwalczać stereotypowe przedstawianie kobiet i mężczyzn, seksistowskie wizerunki kobiet i obwinianie ofiar w mediach, dążąc do zmniejszenia ryzyka przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy właściwe do przyjmowania zgłoszeń przestępstw od ofiar były odpowiednio przeszkolone, tak by ułatwiały i wspomagały zgłaszanie takich przestępstw.

7. Działania szkoleniowe, o których mowa w ust. 1 i 2, muszą być regularne i obowiązkowe, w tym w zakresie cyberprzemocy, oraz oparte na specyfice przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Takie działania szkoleniowe obejmują szkolenia na temat identyfikowania i zaspokajania szczególnych potrzeb w zakresie ochrony i wsparcia ofiar, które są narażone na zwiększone ryzyko przemocy w wyniku doświadczania dyskryminacji ze względu na płeć w połączeniu z innymi przyczynami.

8. Środki, o których mowa w ust. 1–6, są wdrażane bez wywierania wpływu na niezależność sądów, samoorganizację zawodów regulowanych i różnice w organizacji sądownictwa w całej Unii.

Artykuł 38 **Programy interwencyjne**

1. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby ustanowiono ukierunkowane i skuteczne programy interwencyjne w celu zapobiegania ryzyku popełnienia lub ponownego popełnienia przestępstw przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej oraz minimalizowania tego ryzyka.

2. Programy interwencyjne udostępnia się do celów udziału w nich, w tym udostępnia się je osobom, które obawiają się, że mogą popełnić przestępstwo przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej.

ROZDZIAŁ 6

KOORDYNACJA I WSPÓŁPRACA

Artykuł 39 **Skoordynowane polityki i jednostka koordynująca**

1. Państwa członkowskie przyjmują i wdrażają ogólnokrajowe skuteczne, kompleksowe i skoordynowane polityki obejmujące wszystkie odpowiednie środki służące zapobieganiu i zwalczaniu wszelkich form przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.
2. Państwa członkowskie wyznaczają lub ustanawiają organ urzędowy odpowiedzialny za koordynowanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityk i środków służących zapobieganiu i zwalczaniu wszelkich form przemocy objętych niniejszą dyrektywą.
3. Organ ten koordynuje gromadzenie danych, o których mowa w art. 44, oraz analizuje i rozpowszechnia jego wyniki.
4. Jest on odpowiedzialny za koordynowanie polityk na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym.

Artykuł 40 **Koordynacja i współpraca wielopodmiotowa**

1. Państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie mechanizmy w celu zapewnienia skutecznej koordynacji i współpracy na szczeblu krajowym właściwych władz, agencji i organów, w tym władz lokalnych i regionalnych, organów ścigania, sądownictwa, prokuratorów, podmiotów świadczących usługi wsparcia, a także organizacji pozarządowych, opieki społecznej, w tym organów ds. ochrony lub dobrostanu dzieci, podmiotów świadczących usługi edukacyjne i opiekę zdrowotną, partnerów społecznych, bez uszczerbku dla ich autonomii, oraz innych odpowiednich organizacji i podmiotów.
2. Mechanizmy takie dotyczą w szczególności indywidualnych ocen na podstawie art. 18 i 19 oraz zapewniania środków ochrony i wsparcia na podstawie art. 21 i rozdziału 4, wytycznych dla organów ścigania i organów sądowych na podstawie art. 23 oraz szkoleń dla specjalistów, o których mowa w art. 37.

Artykuł 41 **Współpraca z organizacjami pozarządowymi**

Państwa członkowskie współpracują z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacjami pozarządowymi pracującymi z ofiarami przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej, i konsultują się z nimi, w szczególności w zakresie udzielania wsparcia ofiarom, inicjatyw na rzecz kształtowania polityki, kampanii informacyjnych i podnoszących świadomość, programów badawczych i edukacyjnych oraz szkoleń, jak również w zakresie monitorowania i oceny skutków środków służących wspieraniu i ochronie ofiar.

Artykuł 42 **Współpraca między dostawcami usług pośrednich**

Państwa członkowskie ułatwiają przyjmowanie środków samoregulacyjnych przez dostawców usług pośrednich w związku z niniejszą dyrektywą, w szczególności w celu

wzmocnienia wewnętrznych mechanizmów usuwania treści internetowych, o których mowa w art. 25 ust. 1, oraz poprawy poziomu wyszkolenia odpowiednich pracowników w zakresie zapobiegania przestępstwom, o których mowa w niniejszej dyrektywie, oraz udzielania pomocy i wsparcia ofiarom tych przestępstw.

Artykuł 43 **Współpraca na szczeblu Unii**

Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu ułatwienia wzajemnej współpracy, by usprawnić wdrożenie niniejszej dyrektywy. Taka współpraca ma na celu co najmniej:

a) wymianę najlepszych praktyk i wzajemne konsultacje w indywidualnych przypadkach, w tym za pośrednictwem Eurojustu i Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach karnych;

b) wymianę informacji i najlepszych praktyk z odpowiednimi agencjami Unii;

c) udzielanie wsparcia unijnym sieciom zajmującym się kwestiami bezpośrednio związanymi z przemocą wobec kobiet i przemocą domową.

Artykuł 44 **Gromadzenie i analiza danych**

1. Państwa członkowskie muszą dysponować systemem gromadzenia, opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk dotyczących przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej, w tym form przemocy, o których mowa w art. 5–10.

2. Statystyki te muszą obejmować następujące dane zdezagregowane według płci, wieku ofiary i sprawcy, relacji między ofiarą a sprawcą oraz rodzaju przestępstwa:

   a) liczbę ofiar, które doświadczyły przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy, ostatnich pięciu lat i całego życia;

   b) roczną liczbę takich ofiar, zgłoszonych przestępstw, osób ściganych i skazanych za takie formy przemocy, uzyskaną z krajowych źródeł administracyjnych.

3. Państwa członkowskie przeprowadzają co pięć lat badanie ludności przy użyciu zharmonizowanej metodyki Komisji (Eurostatu) w celu gromadzenia danych, o których mowa w ust. 2 lit. a), i na tej podstawie oceniają skalę występowania wszelkich form przemocy objętych niniejszą dyrektywą oraz tendencje w tym zakresie.

   Państwa członkowskie przekazują te dane Komisji (Eurostatowi) najpóźniej [trzy lata po wejściu w życie dyrektywy].

4. W celu zapewnienia porównywalności danych administracyjnych w całej Unii państwa członkowskie gromadzą dane administracyjne na podstawie wspólnych dezagregacji opracowanych we współpracy z Europejskim Instytutem ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz według metodyki tego instytutu zgodnie z ust. 5. Co roku przekazują te dane Europejskiemu Instytutowi ds. Równości Kobiet i Mężczyzn. Przekazywane dane te nie mogą zawierać danych osobowych.

5. Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn wspiera państwa członkowskie w gromadzeniu danych, o którym mowa w ust. 2 lit. b), w tym przez ustanowienie wspólnych norm dotyczących jednostek obliczeniowych, zasad obliczania, wspólnych dezagregacji, formatów sprawozdawczości oraz klasyfikacji przestępstw.

6. Państwa członkowskie podają zebrane dane statystyczne do wiadomości publicznej. Statystyki te nie mogą zawierać danych osobowych.

7. Państwa członkowskie wspierają badania nad pierwotnymi przyczynami form przemocy objętych niniejszą dyrektywą oraz nad skutkami, częstością występowania tych form przemocy oraz karalnością za nie.

ROZDZIAŁ 7

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 45

Zmiana dyrektywy 2011/93/UE

W art. 3 dyrektywy 2011/93/UE dodaje się ustępy w brzmieniu:

„7. Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące czyny umyślne podlegały sankcji karnej w maksymalnym wymiarze co najmniej 12 lat pozbawienia wolności:

a) jakakolwiek czynność polegająca na penetracji waginalnej, analnej lub oralnej o charakterze seksualnym ciała dziecka poniżej wieku przyzwolenia jakąkolwiek częścią ciała lub przedmiotem;

b) doprowadzenie dziecka poniżej wieku przyzwolenia do jakiejkolwiek czynności z inną osobą polegającej na penetracji waginalnej, analnej lub oralnej o charakterze seksualnym ciała dziecka jakąkolwiek częścią ciała lub przedmiotem.

8. W przypadku gdy dziecko przekroczyło wiek przyzwolenia i nie wyraża zgody na czynność, państwa członkowskie zapewniają, aby czyny, o których mowa w ust. 7, podlegały sankcji karnej w maksymalnym wymiarze co najmniej 10 lat pozbawienia wolności.

9. Do celów ust. 8 państwa członkowskie zapewniają, aby przez czynność bez zgody rozumiana była czynność, która jest wykonywana bez zgody dobrowolnie wyrażonej przez dziecko lub która ma miejsce, gdy dziecko nie jest w stanie wyrazić wolnej woli ze względu na okoliczności, o których mowa w ust. 5, w tym stan fizyczny lub psychiczny dziecka, na przykład stan nieświadomości, odurzenia, snu, choroby lub uszczerbku na zdrowiu.

Zgoda może zostać wycofana w dowolnym momencie czynności. Braku zgody nie można podważyć wyłącznie milczeniem dziecka, brakiem oporu słownego lub fizycznego z jego strony lub jego wcześniejszym zachowaniem seksualnym.”.

Artykuł 46 **Poziom ochrony**

Niniejsza dyrektywa ustanawia normy minimalne. Państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać w mocy przepisy przewidujące bardziej rygorystyczne normy, w tym przepisy zapewniające wyższy poziom ochrony i wsparcia ofiar.

Artykuł 47 **Sprawozdawczość**

1. Najpóźniej do dnia [*siedem lat po wejściu w życie niniejszej dyrektywy*] państwa członkowskie przekazują Komisji wszelkie istotne informacje dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy, niezbędne Komisji do sporządzenia sprawozdania w sprawie stosowania niniejszej dyrektywy.

2. Na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym dokonuje przeglądu stosowania niniejszej dyrektywy.

Artykuł 48 **Związek z innymi aktami Unii**

1. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na stosowanie następujących aktów prawnych:

   a) dyrektywy 2011/36/UE;

   b) dyrektywy 2011/93/UE;

   c) dyrektywy 2011/99/UE;

   d) dyrektywy 2012/29/UE;

   e) rozporządzenia (UE) nr 606/2013;

   f) [rozporządzenia (UE) .../... w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych].

2. Szczególne środki w zakresie zapobiegania oraz ochrony i wsparcia ofiar przewidziane w niniejszej dyrektywie mają zastosowanie w uzupełnieniu do środków określonych w dyrektywach 2011/36/UE, 2011/93/UE i 2012/29/UE.

Artykuł 49 **Klauzula o nieobniżaniu poziomu ochrony**

Żaden z przepisów niniejszej dyrektywy nie może być interpretowany jako obniżający, ograniczający lub uchylający jakiekolwiek prawa i gwarancje proceduralne gwarantowane na mocy prawa któregokolwiek państwa członkowskiego, które zapewnia wyższy poziom ochrony. Państwa członkowskie nie mogą obniżyć tego wyższego poziomu ochrony gwarantowanego w momencie wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 50 **Transpozycja**

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia [*dwa lata po jej wejściu w życie*] r. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

   Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 51 **Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 52 **Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodnicząca	*Przewodniczący*

OCEANA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

1.4.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

1.4.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii" należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

1.7. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

3.2.2. Przewidywany produkt finansowany ze środków operacyjnych

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Dziedzina polityki: Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne

Działanie: Równość

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

☐ **nowego działania**

☐ **nowego działania będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego**[53]

☑ **przedłużenia bieżącego działania**

☐ **połączenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania**

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

Wniosek dotyczący dyrektywy zobowiąże wszystkie państwa członkowskie do gromadzenia danych administracyjnych dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (roczna liczba kobiet będących ofiarami przemocy, ofiar przemocy domowej, zgłoszonych przestępstw, osób ściganych i osób skazanych za wszelkie formy przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej) na podstawie wspólnej dezagregacji według płci, wieku ofiary i sprawcy, relacji między ofiarą a sprawcą, rodzaju przestępstwa i innych istotnych zmiennych.

Na potrzeby gromadzenia danych opracowana zostanie wspólna metodyka, a Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE), który będzie co roku gromadził dane (zob. pkt 1.4.2), zapewni wsparcie. Zadanie gromadzenia danych administracyjnych rozszerzy zakres działań związanych z gromadzeniem danych, które EIGE już prowadzi dobrowolnie z udziałem niektórych państw członkowskich (zob. pkt 1.5.2). Rozszerzenie to umożliwi UE zapewnienie porównywalności danych krajowych, monitorowanie wdrożenia dyrektywy i uzyskanie wyczerpujących informacji statystycznych na temat występowania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

We wniosku przewidziano powierzenie Europejskiemu Instytutowi ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) następujących zadań:

1) opracowania we współpracy z państwami członkowskimi wspólnych dezagregacji i metodyki w celu zapewnienia porównywalności danych administracyjnych w całej Unii;

[53] O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

2) wspierania państw członkowskich w gromadzeniu danych przez ustanowienie wspólnych norm dotyczących jednostek obliczeniowych, zasad obliczania, wspólnych dezagregacji, formatów sprawozdawczości oraz klasyfikacji przestępstw. Może to obejmować wspieranie współpracy i wymianę praktyk.

1.4.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Oczekuje się, że wniosek zwiększy skuteczność gromadzenia porównywalnych danych administracyjnych w całej Unii na temat wszelkich form przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Od 2012 r. EIGE wspiera państwa członkowskie w usprawnianiu procedur gromadzenia danych administracyjnych i w opracowywaniu statystyk dotyczących różnych form przemocy wobec kobiet. Analiza danych dostępnych w poszczególnych państwach członkowskich ujawniła wyzwania związane z gromadzeniem danych wynikające z kontekstu prawnego, praktyki instytucjonalnej i poważnych ograniczeń technicznych.

Nie istnieje systematyczna i standardowa metoda gromadzenia danych dotyczących aktów przemocy wobec kobiet i przemocy domowej w całej UE, w szczególności jeżeli chodzi o uwzględnione rodzaje przestępstw oraz relacje między ofiarą a sprawcą. Między państwami członkowskimi istnieją duże rozbieżności pod względem metod gromadzenia i jakości zgromadzonych danych, jak również sposobu przechowywania danych, dokonywania ich wymiany między właściwymi organami (organami ścigania, organami sądowymi, organami opieki zdrowotnej i opieki społecznej itp.) i na szczeblu międzynarodowym oraz podawania danych do wiadomości publicznej. Różnice w praktyce i brak zasad obowiązkowego rejestrowania utrudniają metodyczne rejestrowanie danych dotyczących ofiar i sprawców, zwłaszcza w odniesieniu do ich płci i relacji między tymi osobami. W rezultacie dostępnym danym nadal daleko do kompletności i porównywalności, co osłabia starania na rzecz analizy tendencji w zakresie przestępczości oraz oceny skuteczności wprowadzonych środków.

Zwiększenie skuteczności procesów gromadzenia porównywalnych danych administracyjnych może stanowić przełom, jeśli chodzi o rozwiązanie obecnego problemu braku dowodów dotyczących występowania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Ze względu na brak porównywalnych ogólnounijnych danych UE obecnie nie otrzymuje żadnej oceny w dziedzinie przemocy w ramach wskaźnika równouprawnienia płci. W rezultacie przemoc wobec kobiet, jedną z głównych form dyskryminacji ze względu na płeć, uznaje się jedynie za dodatkową dziedzinę w kontekście tego wskaźnika. Gromadzenie porównywalnych danych administracyjnych w całej UE może umożliwić systematyczne pomiary przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz ich różnych skutków dla życia ofiar. Jedynie dzięki gromadzeniu danych ilościowych i jakościowych dotyczących motywów, form i skutków przemocy wobec kobiet państwa członkowskie będą mogły opracować w pełni skuteczne środki ochrony i wsparcia ofiar. Dlatego też centralnym elementem tych starań jest lepsza ochrona praw podstawowych ofiar przemocy i to ofiary będą głównymi beneficjentami tej istotnej poprawy na szczeblu UE.

1.4.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

1. Opracowanie/wdrożenie wspólnych dezagregacji i metodyki, które mają zostać opracowane we współpracy z państwami członkowskimi, w celu zapewnienia porównywalności danych administracyjnych w całej Unii.

2. Ustanowienie narzędzia gromadzenia danych i jego wdrożenie wraz z towarzyszącymi mu wytycznymi wydanymi przez EIGE i zatwierdzonymi przez państwa członkowskie w pełnej zgodności z dyrektywą.

3. Opracowanie wytycznych dotyczących harmonizacji i standaryzacji statystyk kryminalnych dotyczących przemocy wobec kobiet i przemocy domowej we współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, takimi jak Eurostat i UNODC.

4. Liczba państw członkowskich, które otrzymały wsparcie w gromadzeniu danych przez ustanowienie wspólnych norm dotyczących jednostek obliczeniowych, zasad obliczania, wspólnych dezagregacji, formatów sprawozdawczości oraz klasyfikacji przestępstw.

5. Liczba państw członkowskich zdolnych do corocznego zgłaszania danych dotyczących wszystkich form przemocy ujętych w dyrektywie (dostępność danych).

6. Liczba państw członkowskich zdolnych do corocznego zgłaszania danych w pełni zgodnych z wymogami dotyczącymi przekazywania danych określonymi w dyrektywie (porównywalność danych).

7. Liczba państw członkowskich spełniających co roku standardy Unii Europejskiej w zakresie sprawozdawczości dotyczącej metadanych statystycznych.

8. Liczba wizyt na portalu danych.

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

Główne wymogi, które będą obowiązywały po wejściu w życie niniejszego wniosku, są następujące:

- ustanowiona zdolność w EIGE (zapewnione zasoby ludzkie i finansowe) – w 2025/2026 r.[54];

- ustanowienie systemu koordynacji gromadzenia danych na szczeblu UE (EIGE jako organ koordynujący, sieć badaczy i podmiotów przekazujących dane na szczeblu państw członkowskich) – w latach 2025–2026;

- gromadzenie wymogów i rozpoczęcie udzielania zamówień publicznych przez EIGE – w 2025/2026 r.;

- uzgodnione standardowe procedury operacyjne dotyczące zarządzania danymi, w tym gromadzenia i wprowadzania danych oraz kontroli ich poprawności, wspieranie standaryzacji danych administracyjnych dotyczących przemocy wobec kobiet – w latach 2025–2026;

[54] Zakładany rok wejścia w życie obowiązków. W zależności od konkretnego roku może zaistnieć potrzeba dostosowania informacji wspomnianych w ocenie skutków finansowych regulacji w odniesieniu do następnych lat.

- narzędzie gromadzenia danych zaprojektowane, przetestowane i umieszczone na odpowiedniej platformie internetowej utworzonej i zarządzanej przez EIGE – w 2026 r.;

- działająca platforma internetowa do przekazywania danych z bezpieczną transmisją danych – w 2027 r.;

- obsługa techniczna platformy internetowej i rozwiązywanie problemów związanych z tą platformą – od 2027 r.;

- regularne publikowanie i rozpowszechnianie zgromadzonych danych statystycznych za pośrednictwem bazy danych statystycznych EIGE dotyczących płci – regularnie począwszy od 2027 r.

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii" należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.

Obowiązek gromadzenia danych administracyjnych to jedyny sposób, aby umożliwić gromadzenie danych administracyjnych w całej UE na ujednoliconych zasadach. Ponieważ państwa członkowskie stosują obecnie różne metodyki gromadzenia danych administracyjnych w tym obszarze polityki, dostępność porównywalnych danych w Europie pozostaje ograniczona.

Zaangażowanie EIGE jest najbardziej realnym sposobem zorganizowania gromadzenia danych, ponieważ zadanie to opiera się na pracach już prowadzonych przez EIGE na zasadzie dobrowolności w odniesieniu do ograniczonej liczby państw członkowskich i ograniczonej ilości danych. Stanowi to rozszerzenie zadania określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia ustanawiającego EIGE (nr 1922/2006), zgodnie z którym instytut „gromadzi, analizuje i rozpowszechnia obiektywne, rzetelne i porównywalne informacje dotyczące równości płci, łącznie z wynikami badań i dobrymi praktykami przekazanymi instytutowi przez państwa członkowskie" oraz „opracowuje metody prowadzące do zwiększenia obiektywności, stopnia porównywalności i rzetelności danych na poziomie europejskim poprzez ustalanie kryteriów, które poprawią spójność informacji oraz uwzględnią problematykę płci przy gromadzeniu danych". Sprawi to, że obecne gromadzenie danych stanie się obowiązkowe i regularne, a jego zakres zostanie rozszerzony na wszystkie państwa członkowskie.

Rozszerzone zadanie będzie w pełni zgodne z zasadami i polityką Eurostatu: usprawnienie systemów gromadzenia danych administracyjnych jest zgodne ze strategią Unii Europejskiej na rzecz modernizacji statystyk społecznych, mianowicie przez zmianę metody tworzenia statystyk, w której statystyki są tworzone jako części zintegrowanego modelu.

Gromadzenie danych ma kluczowe znaczenie dla monitorowania wdrożenia przyszłej dyrektywy, które to monitorowanie ma odbywać się w regularnych odstępach czasu po jej wejściu w życie. Zainteresowane strony działające w dziedzinie gromadzenia danych (Rada Europy, FRA, jak również Parlament Europejski) zdecydowanie wzywają Komisję do umożliwienia tworzenia bardziej wiarygodnych danych na ten temat.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Chociaż wpływ na krajowe systemy rejestracji danych mógł być jak dotąd ograniczony, prace, które EIGE prowadzi od 2017 r. z udziałem niektórych państw członkowskich na zasadzie dobrowolności, przyniosły znaczną poprawę. W szczególności działania w zakresie oceny zdolności statystycznych państw członkowskich do dostarczania danych na temat trzech głównych form przemocy wobec kobiet (przemocy w związkach intymnych, zgwałcenia i kobietobójstwa) posłużyły do:

- podniesienia świadomości na temat znaczenia gromadzenia i analizy danych dotyczących tych form przemocy;

- usprawnienia gromadzenia i analizy danych w niektórych państwach członkowskich (DE, EL);

- opracowania nowych baz danych poświęconych gromadzeniu szczegółowych danych dotyczących przemocy domowej oraz integracji różnych systemów (gromadzenie danych administracyjnych od prokuratury, sądownictwa, policji), które obecnie zapewniają fragmentaryczny obraz sytuacji. Doprowadziło to do ustanowienia zintegrowanych systemów w niektórych państwach członkowskich (PT, EL).

Obecne dobrowolne prace uwydatniły również następujące potrzeby i kluczowe obszary wymagające poprawy:

- potrzebę wymiany dobrych praktyk i prowadzenia dyskusji z krajowymi podmiotami przekazującymi dane, aby ulepszyć ich systemy gromadzenia danych;

- potrzebę współpracy z innymi agencjami, takimi jak Eurostat, Rada Europy (GREVIO), UNODC, w celu dostosowania wymogów dotyczących gromadzenia danych;

- znaczenie jasnych definicji i pojęć, wolnych od jakiejkolwiek tendencyjności związanej z płcią, dla rzucenia światła na te formy tego rodzaju przemocy, które pozostają niewidoczne oraz niedostatecznie zgłaszane i rejestrowane;

- potrzebę budowania zdolności i szkoleń dla krajowych podmiotów przekazujących dane;

- znaczenie gromadzenia danych dla dokładnej oceny ryzyka ponownej wiktymizacji oraz dla opracowania lepszych środków zapobiegawczych.

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Gromadzenie danych administracyjnych na temat przemocy wobec kobiet i przemocy domowej jest niezbędnym elementem tworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz kluczową częścią strategii na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025. Umożliwia ono monitorowanie występowania w całej Unii przestępstw stanowiących przemoc wobec kobiet lub przemoc domową. Daje to nową wiedzę na temat skali problemu oraz pozwala monitorować tendencje i kształtować politykę skutecznego zwalczania takiej przemocy.

Cel ten jest wyraźnie wymieniony w unijnej strategii na rzecz równouprawnienia płci, strategii UE na rzecz praw dziecka (na lata 2021–2024), strategii UE w zakresie

praw ofiar (2020–2025), strategii na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025, strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 oraz Planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych. W trzecim unijnym planie działania w sprawie równości płci uznano walkę z przemocą ze względu na płeć także za jeden z priorytetów działań zewnętrznych UE. Niniejszy wniosek jest ujęty w programie prac Komisji na 2021 r. i zajmuje ważne miejsce w wytycznych politycznych oraz orędziach przewodniczącej o stanie Unii w latach 2021 i 2022.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

Koszty związane z opracowaniem wspólnych ram gromadzenia danych administracyjnych powinny zostać pokryte z budżetu Unii i odzwierciedlone w budżecie zainteresowanej agencji – EIGE. W zakresie objętym niniejszym wnioskiem zwiększenie wkładu finansowego UE na rzecz EIGE zostanie sfinansowane z programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (program CERV) na lata 2025–2027. Od 2028 r. (zob. sekcja 1.6) koszty te staną się integralną częścią wkładu UE na rzecz EIGE, który będzie zatwierdzany przez władzę budżetową w ramach rocznej procedury budżetowej.

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

☐ **Ograniczony czas trwania**

– ☐ Okres trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.

– ☐ Okres trwania wpływu finansowego: od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na płatności.

☑ **Nieograniczony czas trwania**

– Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od 2025/2026 r. do 2027 r.,

– po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane tryby zarządzania[55]

☐ **Bezpośrednie zarządzanie** przez Komisję

– ☐ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;

– ☐ przez agencje wykonawcze;

☐ **Zarządzanie dzielone** z państwami członkowskimi

☑ **Zarządzanie pośrednie** poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

– ☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;

– ☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);

– ☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;

– ☑ organom, o których mowa w art. 70 i 71;

– ☐ organom prawa publicznego;

– ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe;

– ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe;

– ☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.

[55] Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

Monitorowanie i ocena utworzenia i funkcjonowania narzędzia gromadzenia danych są kluczowe i będą stosowane zgodnie z zasadami określonymi we wspólnym podejściu do agencji zdecentralizowanych.

EIGE musi co roku przesyłać Komisji, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie jednolity dokument programowy zawierający wieloletni program prac i roczne programy prac oraz dokument programowy dotyczący zasobów. W jednolitym dokumencie programowym określa się cele, oczekiwane rezultaty i wskaźniki skuteczności działania na potrzeby monitorowania realizacji celów i rezultatów.

Po uruchomieniu rozszerzonego gromadzenia danych administracyjnych EIGE przedłożyłby Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające wyjaśnienia dotyczące tego, jak osiągnięto cele, w szczególności te związane z planowaniem i kosztami.

Dwa lata po rozpoczęciu działania, a następnie co roku EIGE przedkładałby Komisji sprawozdanie na temat technicznego funkcjonowania gromadzenia danych.

Działanie to będzie regularnie oceniane w kontekście późniejszych ocen EIGE, przeprowadzanych zgodnie z art. 20 rozporządzenia (WE) nr 1922/2006.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

Biorąc pod uwagę, że wniosek ma wpływ na roczny udział UE w finansowaniu EIGE, budżet UE zostanie wykonany w trybie zarządzania pośredniego.

Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami budżet agencji wykonuje się przy zapewnieniu skutecznej i efektywnej kontroli wewnętrznej.

Jeżeli chodzi o kontrole *ex post*, do agencji odnosi się obowiązek:

- audytu wewnętrznego przeprowadzanego przez Służbę Audytu Wewnętrznego Komisji;

- rocznych sprawozdań Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, w których poświadcza się wiarygodność rachunków, jak również legalność i prawidłowość operacji leżących u ich podstaw;

- corocznego absolutorium udzielanego przez Parlament Europejski;

- ewentualnych dochodzeń prowadzonych przez OLAF w celu zapewnienia, w szczególności, prawidłowego wykorzystania zasobów przypisanych agencjom;

- zapewnienia przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dodatkowego poziomu kontroli i rozliczalności.

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Na tym etapie nie zidentyfikowano żadnych szczególnych rodzajów ryzyka.

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

Komisja przedstawia sprawozdania dotyczące stosunku kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych. W rocznym sprawozdaniu z działalności DG JUST za 2020 r. stosunek ten wynosi 0,74 % w odniesieniu do podmiotów, którym powierzono zarządzanie pośrednie, i agencji zdecentralizowanych, w tym EIGE.

Europejski Trybunał Obrachunkowy potwierdził prawidłowość i legalność rocznych sprawozdań finansowych EIGE za 2020 r., co oznacza, że poziom błędu wynosi poniżej 2 %. Nie ma przesłanek wskazujących, że poziom błędu ulegnie pogorszeniu w nadchodzących latach. Wiarygodność sprawozdania finansowego za 2020 r. potwierdzono również na podstawie weryfikacji przeprowadzonej przez niezależnego audytora zewnętrznego.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Środki związane ze zwalczaniem nadużyć finansowych i nieprawidłowości przedstawiono m.in. w opracowanej przez EIGE strategii zwalczania nadużyć finansowych na lata 2021–2023. EIGE uczestniczy w działaniach Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych mających na celu zapobieganie nadużyciom finansowym i jest zobowiązany do bezzwłocznego informowania Komisji o przypadkach domniemanych nadużyć finansowych i innych nieprawidłowości finansowych.

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn./niezróżn.[56]	państw EFTA[57]	krajów kandydujących[58]	państw trzecich	w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego
Dział 2	07.100500 Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn	Zróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
Dział 2	07.0603 – Daphne	Zróżn.	NIE	Tak	NIE	NIE

- Proponowane nowe linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn./ niezróżn.	państw EFTA	krajów kandydujących	państw trzecich	w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego
	[XX.YY.YY.YY]		TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE

[56] Środki zróżnicowane/środki niezróżnicowane.

[57] EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu

[58] Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

– ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych

– ☐ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	Numer	Dział 2: Spójność, odporność i wartości

Organ: EIGE			Rok **N**[59]	Rok **N+1**	Rok **N+2**		Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)	**OGÓŁEM**
Tytuł 1: Wydatki na personel[60]	Środki na zobowiązania	(1)	0,200	0,200	0,200			**0,600**
	Środki na płatności	(2)	0,200	0,200	0,200			**0,600**
Tytuł 2: Wydatki na infrastrukturę i wydatki administracyjne	Środki na zobowiązania	(1a)	0,050	0,250	0,050			**0,350**
	Środki na płatności	(2a)	0,050	0,250	0,050			**0,350**

[59] Zakłada się, że działanie rozpocznie się w 2025/2026 r. (w zależności od daty wejścia w życie dyrektywy) i że nie ma daty zakończenia. Szacunki na następne lata są takie same, biorąc pod uwagę współczynnik korekty oraz wzrost wynagrodzeń w tytule 1 i inflację w tytułach 2 i 3.

[60] Wydatki na personel obliczone przez agencję (tj. oczekiwane rzeczywiste koszty/niestandardowe średnie koszty).

Tytuł 3: Wydatki operacyjne	Środki na zobowiązania	(3a)	**0,500**[61]	**0,500**[62]	**0,500**[63]			**1,500**
	Środki na płatności	(3b)	**0,500**	**0,500**	**0,500**			**1,500**
OGÓŁEM środki na rzecz EIGE	Środki na zobowiązania	=1+1a +3a	0,750	0,950	0,750			**2,450**
	Środki na płatności	=2+2a +3b	0,750	0,950	0,750			**2,450**

Dział wieloletnich ram finansowych	**7**	„Wydatki administracyjne”

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			**OGÓŁEM**
Dyrekcja Generalna: <…….>									
• Zasoby ludzkie									
• Pozostałe wydatki administracyjne									
OGÓŁEM Dyrekcja Generalna<…….>	Środki								

61 Oszacowania oparte na podobnych projektach; w zależności od cen rynkowych.
62 Oszacowania oparte na podobnych projektach; w zależności od cen rynkowych.
63 Oszacowania oparte na podobnych projektach; w zależności od cen rynkowych.

OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)									

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok **N**[64]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			**OGÓŁEM**
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 7 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania								
	Środki na płatności								

3.2.2. Szacunkowy wpływ na środki EIGE

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty ⇩			Rok **N**		Rok **N+1**		Rok **N+2**		Rok **N+3**		Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)						**OGÓŁEM**	
	PRODUKT																	
	Rodzaj[65]	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba ogółem	Koszt całkowity
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1[66]																		

64 Rok N jest rokiem, w którym rozpoczyna się realizację wniosku/inicjatywy. „N” należy zastąpić oczekiwanym pierwszym rokiem realizacji (np.: 2021). Tak samo należy postąpić dla kolejnych lat.

65 Produkty odnoszą się do produktów i usług, które zostaną zapewnione (np. liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).

Opracowanie we współpracy z państwami członkowskimi wspólnych dezagregacji i metodyki w celu zapewnienia porównywalności danych administracyjnych w całej Unii																		
- Produkt	Opracowanie narzędzia do dezagregacji danych			0,071		0,071		0,071										
- Produkt	Opracowanie metodyki na potrzeby porównywalności danych			0,071		0,071		0,071										
Cel szczegółowy nr 1 – suma cząstkowa				0,142		0,142		0,142										
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2 Wspieranie państw członkowskich w gromadzeniu danych przez ustanowienie wspólnych norm dotyczących jednostek obliczeniowych, zasad obliczania, wspólnych dezagregacji, formatów sprawozdawczości oraz klasyfikacji przestępstw																		
- Produkt	Format sprawozdawczości zintegrowany z platformą i wdrożony przez państwa członkowskie			0,071		0,071		0,071										

66 Zgodnie z opisem w pkt 1.4.2. „Cel(e) szczegółowy(e) …”.

	Procedury operacyjne przyjęte przez wszystkie państwa			0,071		0,071		0,071										
	Odpowiednie dane bezpiecznie otrzymane przez EIGE od państw członkowskich			0,071		0,071		0,071										
	Dane osobowe przekazywane w sposób ustrukturyzowany, częściowo			0,071		0,071		0,071										
	Dane udostępniane publicznie w internecie, zapewniające zgodność z RODO			0,074		0,074		0,074										
Cel szczegółowy nr 2 – suma cząstkowa				0,358		0,358		0,358										
KOSZT OGÓŁEM				0,500		0,500		0,500										

3.2.3. Szacunkowy wpływ na zasoby ludzkie EIGE

– ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych

– ☑ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

– w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok **N** [67]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			**OGÓŁEM**
Pracownicy zatrudnieni na czas określony (grupy zaszeregowania AD)[68]	0,070	0,070	0,070					
Pracownicy zatrudnieni na czas określony (grupy zaszeregowania AST)								
Personel kontraktowy[69]	0,130	0,130	0,130					
Oddelegowani eksperci krajowi								
OGÓŁEM								

– Wymagania dotyczące pracowników (EPC):

	Rok **N** [70]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)	**OGÓŁEM**

[67] Zakłada się, że działanie rozpocznie się w 2025/2026 r. (w zależności od daty wejścia w życie dyrektywy) i że nie ma daty zakończenia.

[68] Wydatki na personel obliczone przez agencję (tj. oczekiwane rzeczywiste koszty/niestandardowe średnie koszty).

[69] Wydatki na personel obliczone przez agencję (tj. oczekiwane rzeczywiste koszty/niestandardowe średnie koszty).

[70] Zakłada się, że działanie rozpocznie się w 2025/2026 r. (w zależności od daty wejścia w życie dyrektywy) i że nie ma daty zakończenia.

Pracownicy zatrudnieni na czas określony (grupy zaszeregowania AD)	1	1	1					
Pracownicy zatrudnieni na czas określony (grupy zaszeregowania AST)								
Personel kontraktowy	2	2	2					
Oddelegowani eksperci krajowi								

–

OGÓŁEM								

3.2.3.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

– ☑ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.

– ☐ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

		Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)		
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)								
20 01 02 03 (w delegaturach)								
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)								
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)								
Inna linia budżetowa (określić)								
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC)[71]								
20 02 01 (CA, SNE, INT z globalnej koperty finansowej)								
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT i JPD w delegaturach)								
XX 01 xx **yy zz** [72]	- w centrali							
	- w delegaturach							
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – pośrednie badania naukowe)								
01 01 01 12 (CA, INT, SNE – bezpośrednie badania naukowe)								
Inna linia budżetowa (określić)								
OGÓŁEM								

XX oznacza odpowiedni obszar polityki lub odpowiedni tytuł w budżecie.

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	
Personel zewnętrzny	

[71] CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JPD = młodszy specjalista w delegaturze.

[72] W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA").

3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

– ☐ Wniosek/inicjatywa jest zgodny(-a) z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi.

– ☑ Wniosek/inicjatywa wymaga przeprogramowania odpowiedniego działu w wieloletnich ramach finansowych.

Wniosek wymaga przeprogramowania odpowiedniego działu w wieloletnich ramach finansowych. Przegrupowane środki pochodzą z programu „Obywatele, równość, prawa i wartości" (program CERV) – komponent Daphne (07.0603) w celu zwiększenia linii budżetowej EIGE (07.1005) na lata 2025–2027.

– ☐ Wniosek/inicjatywa wymaga zastosowania instrumentu elastyczności lub zmiany wieloletnich ram finansowych[73].

Należy wyjaśnić, który wariant jest konieczny, określając linie budżetowe, których ma on dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty.

3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

– ☑ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich

– ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok **N**[74]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			Ogółem
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

[73] Zob. art. 12 i 13 rozporządzenia Rady (UE, EURATOM) 2093/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r. określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027.

[74] Rok N jest rokiem, w którym rozpoczyna się realizację wniosku/inicjatywy. „N" należy zastąpić oczekiwanym pierwszym rokiem realizacji (np.: 2021). Tak samo należy postąpić dla kolejnych lat.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

– ☑ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody

– ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:

☐ wpływ na zasoby własne

☐ wpływ na dochody inne

☐ Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy[75]						
		Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)		
Artykuł …								

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

[75] W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.